24 OLDAL * ÁRA 3 DINÁR

Poštarina plaćena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam — Szubotica, 1926 VASÁRNAP julius 4. — 181. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota

Ott tul a rácson...

Ne méltóztassanak megunni, könyörgünk, hogy a kisebbségi magyarság sorsának ábrázolásában egyre sürübben hivatkozunk az erdélyi magyarság helyzetére. Hivatkozhatnánk természetesen a csehszlovákiai magyarság helyzetére is s elmondhatnánk szinte naponkint, hogy azoknak a politikai szolgálatoknak fejében, melyeket az ott élő magyarság politikusai tettek a sokfelől szorongatott kormánynak, milyen előnyökhöz jutnak kisebbségi sorban élő magyar testvéreink éppen ezekben a napokban. Az erdélyi magyarság sorsa azonban eddig jobban megegyezett a miénkkel. Kezdeményezései, tapogatózásai, próbálkozásai és fájdalmas kudarcai a mi sorsunkat, a mi haladás nélküli elindulásunkat példázták egészen a legujabb időkig. A legujabb időkben azonban már nem a sorsközösség bátoritó dokumentumaiért, hanem — az elhatározás, cselekvés és politikai taktika *példáiért* fordulunk Erdély magyar népéhez. Érdeklődésünk látogatása csak viszonozza most az erdélyi magyaroknak korábban felénk fordult figyelmét. Volt idő, amikor a Királyhágón tuli magyarság nézett fölfelé forditott tekintettel ránk s igyekezett tőlünk eltanulni a kisebbségi harc módszereit. Akkor volt ez, amikor a nemzetgyülés az alkotmányt tárgyalta. Az alkotmánynak állampolgári egyenlőségen, tiszta és szabad demokrácián, nemzetiségi és vallási megkülönböztetéssel meg nem zavart jogegyenlőségen alapuló rendelkezéseit hogy csodálták, hogy irigyelték az erdélyi magyarok! Ők csak a megvesztegetően ékes *kirakati árut* látták s azt hitték a *bolt* is ilyen *prima*-áruval van tele.

Legalább mi magyarok ne uniuk meg az erdélyi példákat, ha már *sorsunk urai nem találják unalmasnak* az erdélyi magyarok élete elsőbbségének szünetlen bizonyitását. Mi nem bánnánk, ha az erdélyi magyarság irigyelné tőlünk a mi huszonhárom törvényhozónkat, magyar polgármestereinket, magyar községi előljáróinkat, kultuszminiszterünket, aki Madáchot és Adyt forditja szerbre s a kormánnyal való megegyezésünket, mely talán a kivánatosnál lassabban, de mégis észrevehetően teszi könnyebbé a lélekzetvételt.

Most olvassuk a hirt, hogy a kolozsvári itélőtábla foglalkozni volt kénytelen az Erdélyi Magyar Irodalmi Társaság jogi személyiségének kérdésével. A kolozsvári itélőtábla határozatában a következőket mondja: »Ha egy egyesületnek az erdélyi magyar irodalom haladásának előmozditása a célja, ezt a célt nem lehet a román állam érdekeivel ellentétben állónak tekinteni s igy nem lehet indok arra, hogy jogi személyiségének elismerése iránt előterjesztett kérelmével elutasitsák. A magyar irodalom elővitele nem foglalja magában az államellenesség kritériumait, minden állampolgár fel van jogositva a saját irodalmát nemzeti irányban müvelni. A kisebbségi népek irodalmának elnyomására, vagy a nemzeti jellegtől való megfosztására nincs alap az alkotmányban sem, mely a szabadságjogokban egyenlően részesiti az állampolgárokat«.

Most méltóztassék összevetni ezt a birói döntést s a birói döntésben megnyilatkozó felfogást azzal a közigazgatási tennyel, mely lehetetlenné tette a vajdasági magyar irók egyesületének megalakitását. Ez az egyesület inkább csak dekorativ célt szolgált volna, annál nagyobb a jelentősége az engedélyezés megtagadásának, annál luvebben tükrözi vissza a közszellemet ez a tilalom. De vessük össze ezt a határozatot a bezdáni magyar olvasókör ajtaját beszögező közigazgatási intézkedéssel, avagy az állami kulturpolitikának azzal a megnyilatkozásával, mely *eltüri*, hogy a csonoplai magyar olvasókör könyvei a padláson rohadjanak.

Nemzetes uraink, ugyan *unják már meg* az erdélyi példáknak állandó előtárását. Nagyon kérjük, teremtsenek már olyan helyzetet, hogy az erdélyi magyarok hozzánk jöhessenek tanulni demokráciát, megértést és türelmet. Vagy, ha ugy teszik: *nemzetiségi kulturpolitikát.*

A földmivelési miniszter tizmillió hitelt kér az árvizkárosultak számára

Vita a miniszteriumok számának csökkentéséről a törvényhozó bizottságban — A neptuni konvenciók elfogadása Jugoszlávia érdeke

Pasics a neptuni konvenciók ellen

Beogradból jelentik: A parlament elnapolása óta a képviselők egyre nagyobb számban hagyják el a fővárost, ugyhogy a kormánynak és a pártok vezetőinek komoly gondot okoz, hogy annyi képviselőt tartsanak együtt, amennyi a bizottságok zavartalan működését biztositja. Szombaton az összes pártok vezérei ilyen irányu felszólitást intéztek a képviselőkhöz.

A miniszterek közül négyen vannak távol és hétfőn utazik *Gyurisics* Márkó igazságügyminiszter Párisba orvosi kezelésre. *Uzunovics* Nikola miniszterelnök intézkedésére a távollévő *Trifunovics* Dusán hadügyminisztert maga a miniszterelnök, *Szrszkics* Milán törvényegységesitő minisztert egyelőre *Gyurisics* Márkó igazságügyminiszter helyettesiti. *Gyurisics* Márkó elutazása után a törvényegységesitő és igazságügyi tárca vezetését is *Szimonovics* Milán szociálpolitikai miniszter veszi át. *Superina* Beniámin postaügyi minisztert *Nikics* erdőügyi miniszter, *Trifunovics* Misa vallásügyi minisztert pedig *Pérics* Ninko pénzügyminiszter helyettesiti.

A minisztertanács szombaton nem tartott ülést, hanem csak a miniszteri gazdasági és pénzügyi bizottság ülésezett. A bizottság az agrárreform törvényről tárgyalt. A tanácskozást azonban nem fejezték be.

Miniszterek a miniszterelnöknél

Szombat délelőtt *Makszimovics* Bozsó belügyminiszter, délután pedig *Pucelj* földmüvelésügyi miniszter és *Pérics* Ninko pénzügyminiszter keresték fel kabinetjében *Uzunovics* Nikola miniszterelnököt. A miniszterelnök szombaton egész nap hivatalában volt és fogadta *Trifkovics* Márkót, a nemzetgyülés elnökét is. A tárgyalásokon *legnagyobbrészt az árvizveszedelemmel kapcsolatos intézkedésekről volt szó.*

Az ellenzéknek az a törekvése, hogy a parlamentet az árviz miatt hivják össze, a kormánynál elutasitásra talált, mert

a kormány ugy véli, hogy a megszavazott költségvetésben elegendő anyagi eszköz áll rendelkezésre, hogy a szükséges intézkedéseket megtegye.

Pucelj földmüvelésügyi miniszter állandó érintkezésben van az árvizsujtotta területeken dolgozó hatóságokkal. Azonkivül a vizügyek vezérigazgatóságában is éjjel-nappal inspekciós szolgálatot tartanak.

Tizmillió az árvizkárosultaknak

Pucelj földmüvelésügyi miniszter szombat délután beszámolt *Uzunovics* miniszterelnöknek az árvizről érkezett legujabb jelentésekről, különösen pedig a vajdasági árvizkatasztrófáról. A miniszteriumhoz érkezett jelentés szerint

a belvei uradalomban harmincketezer hold áll viz alatt, szombaton délután pedig olyan jelentés érkezett, hogy Apatinnál ismét áttörte a gátat a Duna és a viz ujabb területeket öntött el.

A földmüvelésügyi miniszterium értesülése szerint Budapesten apad a viz, Bécsben azonban tovább emelkedik és igy nálunk is ujabb emelkedéssel kell számolni.

Romániából érkezett jelentések közlik, hogy

az erdélyi folyók is mind megáradtak és ez a jugoszláv Bánátra és a Tisza-vidékre jelent sulyos veszedelmet.

Pucelj Iván földmüvelésügyi miniszter bejelentette Uzunovics miniszterelnöknek, hogy

a gazdasági és pénzügyi bizottság legközelebbi ülésén tizmillió dinár hitelt fog kérni az árvizsujtotta területek segélyezésére.

Ezt a pénzt gyorssegély cimén fogják a károsultak között szétosztani.

A törvényhozó bizottság ülése

A törvényhozó bizottság szombaton ülést tartott, amelyen *a központi igazgatásról szóló törvényjavaslat* vitáját folytatták. Az első felszólaló dr. *Gosar* szlovén néppárti rámutatott arra, hogy

Jugoszláviában még akkor is sok lesz a miniszteriumok száma, ha a központi igazgatásról szóló törvényjavaslatot végrehajtják.

Tiltakozott azonban az ellen, hogy a szociálpolitikai minisztériumot is fel akarják oszlatni. Amig külföldön a munkásvédelmet mindjobban kiépitik, Jugoszláviában még az eddigi elégtelen védelmet is meg akarják szüntetni. Szerinte a szociálpolitikai minisztérium eddig sem végezte el munkáját és *sokkal nagyobb erélyel kellett volna a munkások érdekeit megvédeni.* Azzal, hogy a munkásvédelmet a kereskedelmi minisztérium hatáskörébe utalják, nincs megoldva a kérdés, mert a kereskedelmi minisztériumnak egész más feladatok tartoznak a hatáskörébe.

Spaho dr., a muzulmán párt vezére hangsulyozta, azzal, hogy a minisztériumok számát csökkentik, a takarékosság szempontja nem fog még érvényesülni. Szerinte *inkább a minisztériumok számos ügyosztályát kellene megszüntetni,* igy például a külügyminisztérium kereskedelmi osztályát. Támadja ezután Spaho a javaslat szellemét, amely *az eddiginél még szélesebb centralizmust akar megvalósitani.* A radikális párt — mondotta Spaho — e javaslattal nem konzekvens önmagához, mert *a párt programja a széleskörü önkormányzatok mellett tör lándzsát.* Támadja ezután az Uzunovics-kormányt, mert elvetette *Jovanovics* Ljuba javaslatát az önkormányzati választások kiirásáról.

A Vajdaságban és Bosznia-Hercegovinában a községi választásokat nem irják ki, pedig azt a szerb községi törvény ideiglenes alkalmazásával meg lehetne oldani.

A községi választások megtartásából az államnak is haszna lenne, mert *sulyos terhektől szabadulna meg.*

Markovics Lázár dr. volt igazságügyminiszter felszólalásában hangsulyozta, hogy *a kormány sokkal erősebb, ha kevesebb a minisztériumok száma.* Olyan országban élünk — mondotta — amelyben kevés az erős egyéniség. Nézete szerint azonban fenn kell tartani a vallásügyi minisztériumot, mert az jótékonyan befolyásolja az egyes vallásfelekezetek közötti jóviszonyt. Fenn kell tartani az államtitkári állásokat is. Végül kijelentette Markovics, hogy *az alkotmány egyes rendelkezéseit ugy kellene módositani,* hogy Őfelsége kinevezné a kormány elnökét és az egyes miniszereket, *a mi-*

niszterelnök pedig vállalná a felelősséget az összes miniszterekért. Végül védelmébe vette az államtitkárokat és követelte, hogy *a kormányelnök helyettesét mindenkor ukázzal nevezzék ki.*

Jovanovics Ljuba elnök ezután berekesztette az ülést és bejelentette, hogy a törvényhozó bizottság legközelebbi ülését irásban fogja összehivni, akkor, ha *Srskics* törvényegységesitő miniszter Beogradban fog tartózkodni.

A neptuni konvenciók jelentősége

A neptuni konvenciók kérdése élénken foglalkoztatja a politikai köröket. A kormányhoz közelálló és az ellenzéki sajtó sokat kommentálja azt a verziót, hogy

Pasics is állást foglalt a neptuni konvenciók ellen.

A *Bácsmegyei Napló* beogradi munkatársa jól informált helyen érdeklődött, hogy mi a neptuni konvenciók jelentősége a jugoszláv-olasz viszony szempontjából. Munkatársunk azt a felvilágositást kapta, hogy

a neptuni konvenciók elhalasztása Olaszország szempontjából nem fontos és azok elfogadása sokkal fontosabb jugoszláv szempontból.

A neptuni konvenciókban ugyanis a legjelentősebbek a vasuti tranzitótarifák, melyeket Olaszországnak amugy is meg kell kapni. A többi konvenciók elfogadása sokkal inkább jugoszláv, mint olasz érdek. Olaszország számára a beogradi konvenciók voltak a fontosak, mert ezek tartalmazzák a kereskedelmi szerződést, négy különböző vasuti konvenciót és posta és távirókonvenciót. Az a nagy lárma, amit a neptuni konvenciók miatt csapnak, a nagy politikához nemértő dilettantizmus jele.

A Radics-párt Zagrebban klubülést tart

A Radics-párt e hó hetedikén, szerdán klubülést tart Zagrebban. Az ülést Radics fogja vezetni, aki ekkorára visszatér Dalmáciából. Ezen az ülésen fog foglalkozni a horvát parasztpárt a parlament elnapolásának kérdésével és a neptuni konvenciókkal.

Világpacifizmusért és a korrupció letöréséért küzd a Radics-párt

Splitből jelentik: Radics István, a horvát parasztpárt elnöke szombaton délelőtt nagyszabásu népgyülést tartott a dalmáciai Matkovics községben. A gyülésen közel ötezer ember vett részt. Radicsot utján több képviselő kisérte, köztük *Pernár* belügyi államtitkár, akinek incidense is támadt a népgyülés során a község elöljáróságával.

A gyülésen Radics István nagy beszédet tartott.

— Az alkotmányban biztositott gyülekezési jog — mondotta Radics — a legfőbb szabadságjogok egyike. Sajnosan tapasztaljuk, hogy ezt a jogot *első sorban a hatóságok tiporják el,* ahelyett, hogy védenék. Itt Matkovicson is van egy elöljáró, aki hiveimnek meg akarja tiltani, hogy gyüléseinkre eljöjjenek. Gondoskodni fogunk ennek az embernek a menesztéséről.

— A dalmáciai községi választások eredményei után Dalmácia horvát jellege biztositva van — folytatta ezután Radics. — Ezzel az eredménnyel *halálos csapást mértünk a nagyszerb eszmére* és annak képviselőire. — A beszédnek ennél a részénél elölépett a kerületi elöljáró és figyelmeztette Radicsot, hogy mérsékelje magát.

A jelenlevő Pernár államtitkár a figyelmeztetésre indulatos hangon szólt rá az elöljáróra.

— Ha nincs megelégedve, forduljon a birósághoz. Nem engedem a gyülést megzavarni.

Ezután Radics tovább folytatta beszédét:

— A horvát parasztpárt — mondotta — *a világpacifizmusért és a korrupció letöréséért küzd.* A parasztpárt mindig békejobbot nyujtott a szerbeknek. Nem tehetünk róla, hogy mindig akadnak ostoba és rövidlátó politikusok, akik ezt visszautasitják.

Radics után még több képviselő szólalt fel, majd a király és a horvát parasztpárt éltetésével a gyülés végetért.

Vita a földadómentességről az adóegységesitési bizottságban

Az adóegységesitési törvényt tárgyaló bizottság szombaton délután folytatta a javaslat vitáját. A 13. szakasz volt soron, amely a földadó alóli mentesség eseteit sorolja fel.

Miletics Vlada radikális javasolta, hogy a *szőlőültetvények* adómentességének időtartamát tiz év helyett öt évben állapitsák meg, a *szilvaskerteket* hat év helyett három évben. A bizottság elvetette Miletics javaslatát. Felszólaltak még Komnenovics, Setyerov és Pusenják képviselők.

A negyedik bekezdésnél, amely a telepesek adómentességére vonatkozólag külön törvényt helyez kilátásba, *Setyerov* demokrata inditványozta, hogy *a telepesek és agrárigénylők földjét öt évig mentesitsék az adófizetés alól.* Az eddigi helyzet az — mondotta Setyerov — hogy az ország északi részében a telepesek fizetnek, délen pedig nem fizetnek adót. A magyar törvény értelmében Magyarországon a telepesek harminc évi adómentességet élveznek.

Péric Ninkó pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy ezt a kérdést ujból tanulmány tárgyává fogja tenni és az agrárreform miniszterrel tanácskozni fog róla. Erről a pontról a döntést elhalasztották.

A következő bekezdés az elemi csapások esetén való adómentességről intézkedik. Setyerov ennél a pontnál azt javasolta, hogy *ha a föld nem volt biztositva, ne engedjék el az adót.* Szerinte ezzel rászoritanák a földmiveseket, hogy biztositsák be a földet. A nembiztositott föld adómentessége csak a maradi paraszt favorizálását jelentené. *Demetrovics* Juraj független demokrata inditványozta, hogy az elemi csapások között a szárazságot is vegyék figyelembe. Hosszabb vita után, amelyben Moskovljevics földmivespárti, dr. Zsivkovics radikális, Pusenjak szlovén néppárti és Popovics Szvetiszláv független demokrata vettek részt, a döntést erről a pontról is elhalasztották.

Váratlanul összehivták a radikális párt szükebb főbizottságát

A radikálispárt szükebbkörü főbizottságát hétfő délelőttre összehivták. Az ülést a radikális klub elnöki helyiségében fogják megtartani. Az összehivás egészen váratlanul történt s ezért politikai körökben nagy feltünést keltett. A szükebbkörü főbizottság ülésének napirendjére a községi választások, valamint a pártagitáció kérdését tüzték ki.

A Simplon-expresszen

letartóztattak egy szentai garázstulajdonost, aki hitelezői elől Romániába igyekezett

Szentáról jelentik: A kikindai rendőrség szombaton *a Simplon-expresszben elfogta Elekes Tivadar szentai autógarázstulajdonost, aki ellen a hitelezői tettek feljelentést* és az országból való eltávozásának megakadályozását kérték.

Elekes legutóbb *Jávorszki* Imre által aláirt váltóra kilencvenezer dinárt vett fel s a pénzen automobilt vásárolt. A megállapodás szerint a befolyó jövedelmet a kölcsön törlesztésére kellett volna forditania Elekesnek, aki azonban nem igy járt el. Egyidejüleg más hitelezők *százötvenhétezer dinárig terjedő követeléssel léptek fel a garázstulajdonos ellen.* A kereset fejében lefoglalták a kölcsönpénzből vett autót és Szomborban helyezték el garázsban. Hogy az autót el ne lehessen vinni, a garázstulajdonos eltávolitotta a gépből a mágnest. Az óvatosság azonban hiába volt, mert *Elekes egy Ford-autóból kivett mágnest helyezett át a lefoglalt autóba, amelyet igy megszöktetett a garázsból.* Az autót több városban próbálta értékesiteni s végül Noviszadon sikerült eladnia ötvennégyezer dinárért.

Pénteken Elekes visszatért Szentára és a noviszadi eladási árból kiegyenlitette az Agrár-takarékpénztárnál fennálló huszezer dináros adósságát. A bajbajutott garázstulajdonos már jóelőre utlevelet váltott Romániába és ezután utra is kelt. A véletlen folytán azonban *Jávorszki Imre, a kilencvenezer dináros váltó kezese látta, amikor Elekes felszállt a Simplon-expresszre. Azonnal értesitette a rendőrséget és kérte, hogy Elekes elutazását akadályozzák meg.* A szentai rendőrség telefonmegkeresésére a kikindai rendőrség fel is tartóztatta Elekest, akit szombaton este visszaszállitottak Szentára. Elekes Tivadart átadják a szuboticai ügyészségnek, hogy a lefoglalt autó eltulajdonitása miatt a bünvádi eljárást az ügyészség lefolytassa ellene.

Szombat reggel sztrájkba léptek

a noviszadi kereskedelmi és iparkamara hivatalnokai

A vezetőség utasitására hagyták abba a munkát

Noviszadról jelentik: Az izgalmakban és botrányokban gazdag noviszadi kereskedelmi- és iparkamarai választások utolsó fejezete vasárnap játszódik le a választmány első teljes ülésén, melyen mindenekelőtt *a mandátumokat fogják verifikálni.*

Ezt az utolsó etapot megelőzőleg szombaton, még az *eddigieket is felülmuló botrány történt,* mely szoros összefüggésben van az eddigi lejátszódó eseményekkel. A kereskedelmi miniszter, mint ismeretes, dr. *Koszics* Mirkó kamarai főtitkárt rendőri *karhatalommal helyezte hivatalába.* Amikor a főtitkár bejutott hivatali helyiségébe, a kamara hivatalnokai a helyükön maradta, sőt a következő napon — pénteken — is rendesen ellátták teendőiket. A helyzet szombat reggelre azonban váratlan fölborult: Koszics Mirkó főtitkár hiába várt a hivatalnokok megérkezésére. *A kamarai tisztviselők sztrájkba léptek és ezt a lépésüket azzal indokolták, hogy erre utasitást kaptak.* Egyedül *Tatanovics* Péter pénzügyi előadó ment be hivatalába s végezte zavartalanul teendőit.

Koszics Mirkó dr. főtitkár értesülvén a sztrájkról, a kamara ajtajára hirdetményt függesztett ki, *mely szerint a kamara szombaton egész nap zárva marad.* A felek azonban szombaton is, mint mindennap, nagyszámban érkeztek a kamarába ügyes-bajos dolgaikat elintézni, de persze kénytelenek voltak dolgavégezetlen távozni, mert sem dr. Koszics, sem Fatalovics nem intézhették el kivánságaikat, miután a hivatalnokok fiókjai le voltak zárva és a szükséges könyvek és iratok nem álltak rendelkezésére. *Tíz esetben sürgős igazolványt kértek a felek, de nem kaptak és ezeknek valamennyiüknek a vasuton fekbért kell fizetniök a ki nem válthatott áruk után.*

Milosevics Péter miniszteri biztos péntek este érkezett ujból Noviszadra és amikor szombaton a kamarába ment, *felháborodva értesült a történtekről.* Nyomban irásban felszólitotta a hivatalnokokat, hogy állásaikat rögtön foglalják el és ne akasszák meg a gazdasági élet szükségszerü zavartalan vérkeringését. *A hivatalnokok ennek ellenére déli egy óráig nem jelentek meg a kamarában.*

Milosevics miniszteri biztos irásban felszólitotta *Miroszavljevics* Koszta noviszadi kamarai elnököt, hogy az egész választási anyagot és a vasárnapi teljes ülés napirendjén szereplő tárgyakra vonatkozó összes ügyiratokat délután öt óráig juttassa el hozzá.

A kamara vasárnapi teljes ülésén a *Koszics affér nem kerül sorra,* mert annak napirendjén csak a mandátumok verifikálása, az elnökválasztás, az albizottságok: fegyelmi-, nyugdij-, pénzügyi- és a felügyelőbizottság megválasztása szerepelt. A miniszteri biztos, a törvény értelmében más kérdés tárgyalását nem engedi meg.

Dr.—Dr. 4:3 (3:1)

Kikaptak a szuboticai orvosok

Na, nem testületileg, csak csapatilag. Az ügyvédjelöltek intézték el jogerősen szombaton délután a Bácska-pályán, football-mérkőzés keretében. Diszes keretben. A keretet a feltünően nagy számmal megjelent hölgykoszoru szolgáltatta.

*

Pedig az orvosok csapatában *Polyakovics* is játszott a Bácskából. Meghivták. Azt állitja egy megrögzött Sportista, hogy hálából. A többi mérkőzésről ő szállitja a legtöbb pacienst. Rosszmájuság.

*

A játék a kölcsönös udvariasság jegyében indult. Eleinte lámpa- később izom-lázzal. A labda sürün változtatta helyét, mint némely beteg a háziorvosát. Aztán megunta az egykedvü ideoda gurulást és a Kovács doktor lába elé menekült. *Kovács* felhasználta a kitünő alkalmat és — félre lőtt.

*

A játék tovább folyt. *Csányi* doktor a tribünről:

— *Biró, biró, az Abelsberg kezelt!*

Dr. *Horváth* Móric tiltakozott.

— *Na igen. Fél éve kezelt mandulagyulladásban* — magyarázta Csányi.

*

Az ügyvédek belőtték az első gólt, aztán a másodikat. Az orvosok egyiket se. Ja, jól védett az ügyvédek kapusa, dr. *Grünn.* Könnyü neki, már nagy prakszisa van a törvényszékről.

*

Szünet. Mindkét oldalon intenziv légzőgyakorlat *Kneip-szisztém* szerint: vizesen. Megkérdik dr. *Denneberget.*

— Birod még?

— Még a második félidőt is *kihuzom* — válaszolta. De mit is mondjon egy fogorvos, akinek már a vérében van, hogy: huz.

*

Játék közben dr. *Tabak* (György-iroda) felszisszent:

— *Ön megsértett!*

A közelben futbalozó *Krmpotics* dr. végig nézett rajta és szakértelemmel mondotta:

— *Könnyü testi sértés.*

*

Az utolsó percekben az orvosok csatársora csődöt mondott, mire az ügyvédek között megindult a küzdelem a csődtömeggondnokságért is.

*

Tabló. Ezüst serleg. Röntgen-felvétel.

RUFF bonbonok
a legüditőbbek és legjobbak
2375

KISEBBSÉGI ÉLET

A csehszlovák állampolgársági törvény, melyet most szavazott meg a parlament, a lehető legliberálisabb módon oldotta meg a kisebbségi polgárok illetőségi kérdését. Az uj törvény azoknak, akik 1910 január elsejével négy éve laktak már Szlovenszkó vagy Ruszinszkó valamely községében és azóta a mostani csehszlovák köztársaság területén tartózkodnak, ha a magyar uralom alatt az illető község ellenük a magyar törvény alapján kifogást nem emelt, vagy más községben nem szereztek illetőséget, illetve más államban állampolgárságot, elismeri a csehszlovák állampolgárságra való illetőségüket. A hivatalos adatok szerint ez alapon körülbelül 14.000 volt magyar állampolgár kap csehszlovák állampolgárságot, vagyis 14.000 magyar marad a köztársaság területén, hogy a nemzetvédő és nemzetfentartó munka részese és diadalmas harcosa lehessen. Az uj törvény kimondja, hogy csak azok vannak kizárva az állampolgárság megszerzéséből, akik az engedelmességi fogadalmat nem tették le, akik csak a hüségfogadalmat tagadták meg, a törvény alapján kérhetik állampolgárságuk elismerését. Az engedelmességi fogadalmat Szlovenszkóban nem tagadta meg a vasutasok, postások, a vármegyei tisztviselők óriási többsége, ugy, hogy igen kevés az olyan magyar állampolgárok száma, akik elesnek az állampolgárságtól. Hivatalos közlés szerint az utóbbiak száma maximum 200—300 lehet, akiknek rövid időn belül el kell hagyniok Csehszlovákiát.

*

A prágai szenátusban az illetőségi alkotmánytörvény vitájának során Törköly József dr. a magyar nemzeti párt szenátora nagy beszédet tartott. Törköly József nagy feltünést keltve többek között a következőket mondotta: A javaslat az első megnyilatkozása annak a népakaratnak, amely nem helyesli és nem türi tovább a jogfosztás politikáját! És ennek hiába akar a kormány, különösen a külügyminiszter ellentállani, mert a valódi népakarat nem enged s a végrehajtó hatalmat álláspontjának elismerésére birja akkor, amikor egy képviselőházi és egy ma hozandó szenátusi, tehát nemzetgyülési határozattal kötelezi a minisztériumot arra, hogy az egész illetőségi és állampolgársági kérdést felölelő, a szabadság és igazság elvein alapuló és egy modern jogállamba beillő törvényjavaslatot mielőbb nyujtson be a nemzetgyüléshez. A nép nem akar a részmegoldás utján megállani, egész munkát és teljes eredményt követel, mert nem akar többé bontalant látni. A jelen törvényjavaslat csökkenteni fogja azt a szenvedést, amely a magyar, szlovák, német és ruszin anyanyelvü volt magyar állampolgárokat sujtja azért, mert a trianoni békediktátumban a csehszlovák állampolgársági jogot hozzákötötték az 1910 január elsejei szlovenszkói és ruszinszkói községi illetőség fenforgásához. A legfelsőbb közigazgatási bíróság a magyar joggyakorlat és a nemzetközi jog ellenére nem ismerte el a községi illetőség hallgatólagos megszerzésének lehetőségét s ezáltal sok tizezer volt magyar állampolgár képtelenné vált annak a bebizonyitására, hogy 1910 január elsején Szlovenszkón vagy Ruszinszkóban községi illetőséget szerzett. És akkor megszületett a trianoni béke nagyobb dicsőségére a hontalanok kategóriája, az a szenvedő csoport, amellyel az önkényuralom a maga kegyetlenkedéseit szabadon üzhette! A törvényjavaslatnak legnagyobb hibája az, hogy a trianoni békében biztositott jogelismerés helyett csak igényelismerést ad. Nekünk azonban a jogelismeréshez van jogunk. Fontos és leszögezendő, hogy a javaslat ellenzékét csak a külügyminiszter ur pártja képezi! Az egyik ellenvetés az, hogy gyors az elintézés! Nyolc éve áll fenn a köztársaság és ezalatt nem jött a segitség. Lehet itt gyorsaságról beszélni? A másik ellenvetés szintén a külügyminiszter ur berkeiből hangzik fel s ugy szól, hogy várjuk meg annak a panasznak az elintézését, amit a magyarság a hallgatólagos elismerés ellen benyujtott. Egyszóval ad Graecas Kalendas! Erre a felelet az, hogy a törvényhozás nem lehet tekintettel arra, hogy van-e panasz vagy nincs a Népszövetség előtt! Azt mondta a külügyminiszter ur pártjának egyik képviselője az alkotmányjogi bizottságban, hogy nem lehet, hogy a köztársaság a *magyarság menhelyévé* tétessék. Erre a feleletem: *Vigye keresztül a külügyminiszter a béke revizióját* s ezáltal szüntesse meg azt az állapotot, melyet pártja ugy tart kivánatosnak jellemezni, hogy a köztársaság a magyarság menhelyévé válik. A szavazás során a javaslatot nagy szótöbbséggel elfogadták.

Létrejött a megegyezés a marokkói konferencián

Abd el Krimet Madagaszkárra számüzik

Párisból jelentik: A francia-spanyol marokkói konferencia a legkényesebb kérdésekben is *teljes megegyezésre vezetett.* A spanyolok és franciák megegyeztek abban, hogy

Abd el Krimet Madagaszkar szigetére számüzik, de nem bánnak vele ugy, mint hadifogolylyal, hanem csupán felügyelet alatt tartják.

A rifterület közigazgatásának kérdését is megoldották a konferencián.

A két protektoratus határait bizonyos pontokon kiigazitották, hogy a benszülött törzsek lakóhelyeit ne szelje át a határ és *Franciaország és Spanyolország között ne törhessenek ki határvillongások.*

Spanyolország vállalkozott arra, hogy a protektorátusa alá tartozó területen a fontosabb pontokat megszállja.

Titkos kártyaklubot fedezett fel a szuboticai rendőrség

Chemin de fair-játék a Beograd-szálló egyik szobájában

A szuboticai rendőrség péntek éjszaka a Beograd-szálló egyik emeleti szobájában titkos kártyaklubot fedezett fel, ahol esténként hazárdjátékot játszottak. A rendőrségnek már régebben tudomására jutott, hogy a Beograd-szállóban valaki sürün bérel szobát, ahol feltünően sokan jönnek össze, eddig azonban sohasem lehetett tetten érni a klub látogatóit. A péntek éjjel ügyeletes szolgálatot teljesitő rendőrkapitány amikor megtudta, hogy a titkos kártyaklub tagjai valamennyien összejöttek a szállodai szobába, éjjel fél egykor két detektivvel behatolt a helyiségbe. A szobában tizenkét férfi és egy uriasszony tartózkodott, valamennyien ismert alakjai Szubotica társadalmi életének és a játék nagyban folyt, amikor a rendőri közegek betoppantak a szobába. A kártyaklub tagjai az asztalon levő pénzt gyorsan biztonságba helyezték, ugy hogy a rendőrkapitány csak kétszáznegyven dinárt talált az asztalon. Megállapitották, hogy a titkos kártyaklubban *chemin de fairt* játszottak. A rendőrség az asztalon talált pénzt, valamint a játékfelszerelést elkobozta és a klub tagjai ellen megindította az eljárást.

A rendőrség értesülése szerint a klubot fél év óta nemcsak szuboticaiak látogatták, hanem több környékbeli földbirtokos is

Caillaux szanálási javaslatai

Hét papirfrankot kell fizetni egy aranyfrankért
A frank stabilizálása után uj valutára tér át Franciaország

Párisból jelentik: A sajtó részletes adatokat közöl *a pénzügyi szakértő bizottság jelentéséről,* amelynek főbb részei a következők:

Valamennyi adónemet olyan mértékben kell emelni, hogy az államkincstár ezáltal négymilliárd bevételi többlethez jusson.

Ebből *hárommilliárdot a közvetett adók emelésével kell előteremteni.* A francia vasutakon *a személy- és árudijszabást jelentékenyen emelni kell.* Revizió alá kell venni és a legtöbb esetben *le kell szállitani a hadirokkantak járulékait.* A rövid lejáratu függő adósságok amortizálására *külön pénztárt kell felállitani.* Ezt a pénztárt a Francia Bank kezelné és ebbe folynának be a Dawes-egyezmény alapján teljesitett német jóvátételi fizetések.

A jelentés második részében *a frank stabilizálásának* kérdésével foglalkozik és arra kétféle módozatot ajánl:

vagy a Francia Bank aranykészletének felhasználásával, vagy angol-szász hitel igénybevételével kell a frankot stabilizálni.

A jelentés szerint a stabilizálást csak az angol jegybankkal és a newyorki Federal Rezerve Bankkal való teljes együttmüködés garantálhatja.

A frank stabilizálása után végre kell hajtani a valutareformot és meg kell teremteni az uj francia valutát.

A mai papirbankjegyeket uj bankjegyekkel kell kicserélni, amelyeknek fenti alapon teljes aranyfedezetük lesz. A stabilizálás első feltétele a jelentés szerint Franciaország külföldi adósságainak rendezése.

A lapok ismertetik *Caillaux szanálási tervét* is, amelynek az az alapelve, hogy

a frankot haladéktalanul stabilizálni kell, ugyhogy a francia kiviteli cégek meghatározott árfolyamon idegen devizákat kapnak. A stabilizálási koefficiens 1:7, tehát egy aranyfrankért hét papirfrankot kell fizetni.

A pénzügyminiszter ezenkivül *olyan uj adókat vett igénybe, amelyek azonnali jövedelmeket jelentenek, továbbá az állami kiadásokat a legnagyobb mértékben korlátozni kivánja.*

Caillaux szanálási javaslatának harmadik főelve, hogy

minden inflációt egyszersmindenkorra meg kell szüntetni.

Caillaux majdnem mindenben egyetért a pénzügyi szakértő bizottsággal, különösen abban, hogy *a frankárfolyam megszilárditásának fokozatosan kell történnie* és ezzel a feladattal a Francia Bankot kell megbizni. Az első idevágó intézkedés *egy tekintélyes pénzalap megteremtése volna külföldi valutákból,* amely a Francia Jegybank aranytartalékából, a Morgan-kölcsön mintájára felvehető hosszu és rövidlejáratu külföldi kölcsönökből, külföldi jegykibocsájtó intézetektől, végül magánosoktól és kereskedelmi vállalatoktól igénybe veendő hitelekből létesülne.

A frank árfolyamának állandó zuhanása következtében

a drágasági tüntetések egész Franciaországban általánosakká lesznek.

A postai alkalmazottak általános sztrájkkal fenyegetőznek abban az esetben, ha a kormány julius 31-ig nem hajtja végre a frank romlásának megfelelő fizetésemelést. *Rouenben* a dokkmunkások napi kilenc frank bérpótlékot követeltek és miután kérésük teljesitését megtagadták, *sztrájkba léptek.*

Zürichben a péntek délben megindult frankjavulás alig néhány óráig tartott, délután már 13.85-ért kinálták a frankot, amelynek árfolyama szombat reggelre 13.70-re süllyedt. Ezzel *a frank zuhanásának ujabb mélypontját érte el.* Délután a fedezési hajlandóság került tulsulyra, ugy hogy 13.95-el zárult a frank.

A belga frank a pénteki 13.90-es zárlat után szombaton 13.55-el nyitott Zürichben. Ezen az árnivón a további kinálat megállt és 13.60-as alapon történtek kötések és igy is zárult a belga frank.

A nap eseménye egyébként Zürichben

a lira katasztrófális zuhanása.

A péntek esti 18.35-ös zárlat után szombaton 17.95-el indult a lira és bár intervenciós vásárlások utján elérte a 18-as nivót, a piac alaphangulata változatlanul lanyha mardt. A lira zárlata végül is 18.02 volt.

A blédi kisantantkonferencia

nemfoglalt állást Magyarország ellen

Nincsics külügyminiszter nyilatkozata

Beogradból jelentik: A *Pester Lloyd* közölte dr. *Nincsics* Momcsillo külügyminiszter nyilatkozatát, amely szerint *Nincsics kijelentette, hogy Bledben a kisantant többi tagjaival ellentétben Magyarországra kedvező álláspontot foglalt el.* Az interju további szövege a következő:

— Kivánatos volna, hogy a két ország viszonya megjavuljon és abba őszinteséget és kölcsönös bizalmat vigyenek. Az ilyen politikát a jugoszláv nemzet szimpátiával ragadná meg. A különböző konvenciók megkötésénél elért pozitiv sikerek és a kereskedelmi szerződés körüli tárgyalások előrehaladása mindkét ország hivatalos köreinek jóakaratát bizonyitják.

Ezzel az interjuval kapcsolatban a beogradi *Vreme* a külügyminiszter következő nyilatkozatát közli:

— Kijelentéseim reprodukciója helytelen, amennyiben azt az állitást foglalja magában, hogy kedvezőbb magatartást tanusitottam Bledben a kisantant többi tagjaival ellentétben. *Bledben senki sem helyezkedett ellenséges álláspontra Magyarországgal szemben s ehhez képest én sem tanusitottam más magatartást, mint a kisantant többi tagjai.*

A budapesti lapban megjelent interju többi részét a Magyarországgal való viszony kifejlődésére vonatkozólag Nincsics ujból megerősitette.

CIRKUSZ

■●■

Hogyan születik a vicc?

Előtanulmány. Ha történetesen senki sem teszi fel a *Kintorna*-rovat vezetőjének azt a kérdést, amely fentebb mint kiindulási pont szerepel, akkor egyszerüen kivág valamelyik vicclapból egy rossz viccet és azt felragasztja. Igy ni:

— Ne haragudj, hogy elkéstem. Az uccán egy asszony elvesztette a karkötőóráját; nem tudtam onnan eljönni, mig szét nem oszlott a nagy csődület.

— S miért nem tudtál eljönni?

— Mert én állottam az órán...

... azután hozzá ki gondol egy jó viccet:

— Az orvosok csapata meg sem nyerhette ezt a mérkőzést?

— Miért nem?

— Mert ha az ember ügyvédekkel áll szemben ott már csak az ügyvédek nyernek.

Igy ni. És kész a *Kintorna*.

A tulajdonképpeni lényeg. A még kora ifju *Naiv Barátom* váratlanul azzal a kérdéssel kapaszkodott belém: hogyan születik a vicc. Hirtelenében azt akartam mondani (az ember a gyerekek előtt óvatosan beszéljen a szülésről), hogy a gólya hozza, majd meg: hogy az ember egyszerüen ellopja egy humoristától. De ezt igy vagy nem hiszi, vagy *nem* érti. Tehát komor gondolatokba merülve elhatároztam, hogy elmesélek neki egy tanulságos példát:

— Néhány hónappal ezelőtt — kezdtem — csak ugy tréfából rábeszéltem *Kapzsi Barátomat*, hogy ha sok pénzt akar szerezni, akkor szedje össze valamennyi haldokló ismerősét és irassa be őket az összes temetkezési segélyegyesületekbe. *Kapzsi Barátom* kapott a szón és már előre zsebében érezve a töméntelen segélyösszeget, minden számbavehető ismerősét beiratta a...

— Nahát — szakitotta félbe *Naiv Barátom* — akár milyen utálatos dolog a kapzsiság, még sem kellett volna vele ilyen *rossz viccet* csinálni.

— Várjon csak — intettem le. — Telt egy hónap, két hónap, *Kapzsi Barátom* valamennyi haldoklója kimult az árnyékvilágból. Ép az utolsó temetésén találkoztunk össze, pedig én tartva a jogos szemrehányásoktól menekülni igyekeztem előle. De utánam futott, belémkarolt, összevissza csókolt és az egyes cupantások közben közölte velem, hogy az összes segélyösszegeket, pontosan kifizették neki, teljes...

— *Jó vicc* — szakitott közbe *Naiv Barátom* — ezt az egyet *már nem* hiszem — és azzal elfutott, mielőtt befejezhettem volna. De remélem, hogy ezekután rájött, hogyan születik a vicc. Hisz ő maga állapitotta meg: az egyik rossz, a másik még jó. Pedig nem is vicc volt. Csak épp, hogy született.

m. d.

Miért nem adják ki Bethlen merénylőjét?

Bernből jelentik: A félhivatalos *Bund* szombati számában kifejti a szövetségi kormány álláspontját arra nézve, hogy miért nem szolgáltatta ki a magyar kormány kérésére *Bethlen* miniszterelnök merénylőjét, *Justh* Iványt.

Megállapitja a félhivatalos közlemény, hogy *a magyar kormány a devizarendelet ellen elkövetett kihágás miatt kérte Justh Iván kiadását, azonban a svájci szövetségi kormány ilyen kihágás miatt nem tartozik kiadni magyar állampolgárt.*

A félhivatalos közlemény végül megállapitja, hogy Justh Ivánt a Bethlen ellen elkövetett vétség miatt a svájci szövetségi törvény *szeptember havában fogja felelősségre vonni.*

Harc a hiányzó dollárok körül

Setyerov Szlávkó viszontválasza Sztojadinovics volt pénzügyminiszternek

Beogradból jelentik: *Sztojadinovics* Milán volt pénzügyminiszternek *Setyerov* Szlávkó interpellációjára adott válasza az interpelláló demokrata politikust nem elégitl ki s ezért a sajtóban megjelent válaszra Setyerov nyilatkozattal felel. Viszontválaszában a következőket mondja:

— A volt pénzügyminiszter az ankétbizottság elnökéhez intézett levelében a müködésével kapcsolatos vádak felett könnyedén átsiklott. Ezért szükséges megismételni, hogy Sztojadinovics

1. az egyes függő adósságokat teljesen eltérő feltételek mellett rendezte. Némelyiket valorizálta, a többit nem. Némelyik után kamatot fizetett, a többi után nem fizetett. Az interpelláció konkrét eseteket sorol fel, amelyek azt mutatják, hogy az adósságok ugyanolyan fajták, vagy legalább is hasonlóak, mégis különbözőképpen rendezték. *Kétségtelen, hogy ezzel az állam is megkárosodott, mert a kamatfizetés és az egyes adósságok valorizálása folytán az adósságok dinárösszege megnövekedett.* Sztojadinovics nem válaszolt arra a kérdésre, miért járt el különféleképpen a konkrét esetekben.

2. Arra sem válaszolt, hogy miért adott ki husz millió dinárt a *Vápa*-féle papirgyár megváltására és miért nem gondoskodott arról, hogy ez a huszmilliós befektetés tényleges hasznot tajtson az államnak. Két és fél év óta a monopóliumigazgatóság és a többi állami intézmények nem ebben a félig állami gyárban, hanem másutt fedezik papirszükségletüket. Azért váltották meg a gyárat, hogy azután pangásra itéljék?

3. A dollárkölcsön hozadékáról Sztojadinovics a pénzügyi bizottságnak két kimutatást nyujtott be. Az 1923. évben készült kimutatás szerint 780 millió, az 1925. évi szerint 716 millió dinár volt a hozadék. *Ha Sztojadinovics adatai igazak, akkor kétségtelenül 63 milliós hiány van és jogosult a kérdés, mire forditották ezt a pénzt.* Ha az adatok helytelenek és hamisak, az azt jelenti, hogy Sztojadinovics a pénzügyi bizottságnak valótlan kimutatást nyujtott be. Mindkét lehetőség jellemző világitást vet Sztojadinovics pénzügyi politikájára — fejezi be viszontválaszát Setyerov.

Fizetésképtelenség

tizenhét milliárd passzivával

Állami hitelt kapott a budapesti Robur-cipőgyár, mert kormánypárti képviselő volt az elnöke

Budapestről jelentik: A magyar közgazdasági életnek ujabb szenzációja van. Magyarország egyik leghatalmasabb cipőgyára, a *Robur-cipőgyár* részvénytársaság beszüntette fizetéseit. *A vállalat passzivája tizenhét milliárd korona.* A fizetésképtelenségben érdekelve van az állam is, mert *a kormány a Pénzintézeti Központ utján nemrég hat és fél milliárd kedvezményes hitelt adott a részvénytársaságnak.*

A Robur részvénytársaságot *Moskovics* Farkas alapitotta. Moskovicsnak előbb Nagyváradon volt cipőgyára, amelyből a Hungaria cipőgyár részvénytársaságot létesitette, majd később ebből alakult meg Budapesten a Robur-részvénytársaság. *A részvénytársaság elnöke Kenéz Béla kormánypárti képviselő lett, akinek a támogatásával sikerült a vállalatnak a kedvezményes állami hitelt megszerezni.*

A fizetésképtelenséget nagyrészt a cipőkereskedelemben legutóbb jelentkező sok csőd okozta, mert a vállalat minden csődnél jelentékeny összegeket vesztett. Jelenleg magánegyezség van folyamatban és szakértők vizsgálják a státuszt, hogy megállapitsák, sikerülhet-e a vállalat megmentése.

A szerelem angyala

Irta: Szini Gyula

I.

A *nő*, akit Vilmának hivtak, hermelinmacskaszerü lágysággal simult a férfihoz, akinek hivatalosan hosszu, költőien göndör fütieivel játszottak ujjacskái, mintha észre sem vennék, hogy Dénes haját valami titokzatos ezüstporral hintette meg az idő. Negyven és ötven év, szerelem és kételkedés közt lebegett Dénes.

De Vilmácska szólt:

— Akármennyire ellenem is szól most a látszat... mindig téged szerettelek és foglak szeretni, amig élek. Én érzem, sejtem, szinte látom a jövőben, hogy akármi történik is köztünk, én a tied maradok. *Ő*

— És a fiam? — kérdezte Dénes röviden.

— Ez *nem* az *én* álmom — felelte Vilmácska — hanem az ő álma. Gyermekkoromban együtt játszottam Viktorral, a fiaddal és ezeket az álmokat ő elvitte magával messzi idegenbe. Én voltam számára a szülőföld *minden* édes zamatja, ezer szine, illata és sóvárgó, hazahivó hangja. Azt hittem, hogy egyszer csak vége lesz ennek. Hogy lassankint elfeleit. De ő a gyöngéd, hü és hálás lelkek közé tartozik. Mennél messzebb volt tőlem, annál jobban vágyott rám. A *messzeségben* elmosódtak előtte az én igazi vonásaim. *Szerelem angyala*, álomhercegnő, bálvány lettem a szemében és olyannak lát ma is, mint öt évvel ezelőtt, amikor véletlenül találkoztunk.

— Találkoztatok? — kérdezte Dénes. — Erről nem is tudtam.

— Véletlenül — felelte Vilmácska. — Egy órát töltöttünk akkor együtt és Viktor visszautazott Bécsbe, hogy tovább álmodozzék *rólam*. Sok levelet irt nekem, amikre hol válaszoltam, hol *nem*. Legalább egy félév óta nem kapott tőlem egyetlen sort sem. És most egyszerre hazajött... Azt mondta, hogy előtt értem... A régi rajongás, a régi együgyüség, a régi álom lobogott a szemében. Megsajnáltam, nem tudtam könyörtelenül elutasitani. Nem *mertem* felvilágositani, nem voltam képes megbántani... Megengedtem, hogy rajongjon értem... hogy megcsókoljon... És a jövőre bíztam a megoldást. Gondoltam, hogy inkább te mondd meg neki az *igazat*. Hiszen az apja vagy.

Dénes lenézett a földre, gondolkozott és csak nagy lassan kezdett szólni:

— Lehet, hogy a legnagyobb hazugság, a legravaszabb női csalafintaság az, amit most elém tálalsz. De lásd, az én hóditásaim és sikereim titka mindig az volt, hogy a nőket ép a hazugságaik miatt szerettem. Ez furcsán hangzik. De van-e nő, aki nem hazudik? Van-e nő, akiben teljesen meg lehetne bizni?

— Hát én? — kérdezte merészen Vilma.

— Én általában a nőkről beszélek és *nem rólad* — felelte Dénes. — Sohasem biztam a nőkben, tehát sohasem csalódtam. De most másképp van a dolog. Nem vagyok már egészen fiatal ember. Hálásan kell fogadnom az élet minden szép percét. Én már ismerem az életet, engem nem lehet megdöbbenteni, nem lehet kétségbeejteni. Nem is rólam van szó, nem magam miatt beszélek annyit...

— Hanem? — kérdezte Vilmácska s kacérul Dénes szemébe mosolygott.

— A fiam miatt, természetesen — szólt Dénes. — Szépen akarlak kérni... másra nincs jogom... ne kacérkodj, ne játsz a fiammal

II.

A nő, akit Vilmának hivtak, tigrismacskaszerü hevességgel simult a fiatal férfihoz, akinek dus, göndör fürtjeivel, serkedző bajuszával oly kisleányosan játszott, mintha ez volna az első szerelmi játékszer, amelyet ujjacskái forgatnának.

A fiatalember, Viktor, mohó, lázas szemmel *nézett* Vilmácskára és igy szólt:

— Nem értelek, Vilma... Mondd, nem szeretsz már engem?

— Jobban szeretlek, mint az életemet — duruzsolta Vilmácska.

— És mint az apámat? — kérdezte Viktor. A hangja, amely éles volt és a szeme, amellyel a nő tekintetét fürkészte, felfünően hasonlitott az apjáéra.

És Vilma felelt:

— Ugy látszik, féltékeny vagy az apádra. Ne tedd ezt, kis bolondom, csak magadnak ártasz vele és elkeseritheted vele az apádat is. Egész őszintén fel fogom előtted tárni, hogy mit érzek *én* az apád iránt. Hálát és szinte leányi tiszteletet. Az a szerelem, amit ő érez irántam, csak az ő álma, nem az enyém. Az ő utolsó ősze tavaszi rózsájának nevezett engem és azt mondta, hogy ha lehullanék róla ezt nem élné tul. Te sem engednéd meg ugy-e, hogy megöljem az apádat? Hagyjuk meg illusióját. Higyje, hogy szeretem. Nem mertem neki megmondani, hogy téged szeretlek. Én azt hiszem, hogy te is igy tettél volna a helyemben.

Viktor lenézett a földre, akárcsak az apja és csak nagy lassan kezdett szólni:

— Lehet, hogy a legnagyobb hazugság, a legravaszabb női csalafintaság az, amit most nekem mondtál. De lásd, az én hóditásaim és sikereim titka mindig az volt, hogy a nőket ép a hazugságuk miatt szerettem. Még fiatalember vagyok. Bátran nézek az élet minden perce elé. Nem is magam miatt vonlak kérdőre...

— Hanem? — kérdezte Vilmácska és kacérul Viktor szemébe mosolygott.

— Az apám miatt, természetesen — felelte Viktor. — Szépen akarlak kérni, másra nincs jogom... ne kacérkodj, ne játsz az apámmal.

III.

Amikor Vilmácska egyedül maradt és szembe állt a tükörben a saját, leplezetlen arcával, igy szólt magamagához:

— Vilma, te jó leány vagy alapjában véve... Csak a sors mostoha. Az egyik embernek vagyont, hatalmat, jómódot ad, de elveszi tőle ifjuságát. A másik embernek ad ifjuságot, de nem ad hozzá pénzt. Soha sincs ugy, hogy minden jó, kellemes és szép ugyanabban a férfiban egyesüljön... Mindig ugyanaz a komédia! Nem jobb-e, ha az életet ki tudom játszani és az egyiket a pénze, a másikat az ifjusága, szépsége miatt szeretem? És ha csak az egyiket szeretném, boldogtalanná tenném a másikat. Apát a fiu ellen uszitanám, vagy viszont. Megtartom mind a kettőt, de ugy, hogy egyik se tudjon a másikról semmi olyat, ami megingathatná a hitét, illusióját... Nem vagyok én valóságos jótékony tündér? A szerelem angyala!

A királyi pár végigjárta az árvizsujtotta területeket

Alekszandar királyt és Mária királynét mindenütt kitörő lelkesedéssel fogadták — Közel ötvenezer hold földet öntött el Baranyában a Duna Apatinnál kritikus a helyzet — Éjjel-nappal folyik a gátakon a munka

Ujabb árhullámot várnak a szombori szakaszon

Szomborból jelentik: Őfelsége Alekszandar király és Mária királyné szombaton délelőtt kilenc órakor Bledből udvari vonattal Szomborba érkeztek. A királyi pár kiséretében volt *Hadzsics* tábornok és *Dragutinovics* hadsegéd. A pályaudvaron *Petrovics* Milivoj főispán. *Tokics* noviszadi hadseregparancsnok és *Taszics* tábornok, az első hadsereg vezérkari főnöke fogadták az uralkodót, aki nyomban a megérkezés után meghallgatta *Petrovics* főispán jelentését.

Az állomásról a királyi pár és kiérete két udvari autón *Bezdánba ment*, hogy megtekintsék az árvizsujtotta vidékeket. Őfelsége és a királyné megérkezése *a község lakosai között nagy örömet keltett* és végig az uccán, merre az udvari autók elhaladtak,

lelkes ovációban részesitették a királyi vendégeket.

Alekszandar király megtekintette a csatornánál levő zsilipeket, aztán *a királynéval* és kiséretével — Petrovics Milivoj főispán kalauzolása mellett —

motoros csónakon a Dunán Apatinba rándult át.

Őfelsége utközben megrendülve szemlélte az árviz pusztitásait és kifejezte azt az óhaját, hogy látni szeretné a gátbetörés helyét, mire a motorcsónakon óvatosan megközelitették *a kucskai gátszakaszt*, ahol a katasztrófa történt.

A király elborult arccal nézte a Duna vizének irtózatos erejü kitörését

és a hatalmas áradás ijesztő terjedését. Innen a második gáthoz ment a királyi pár és megtekintette a védőmunkát.

A töltésen dolgozó munkások és katonák *kitörő lelkesedéssel üdvözölték* Mária királynét, aki hosszabb ideig *elbeszélgetett a munkásokkal.* Behatóan érdeklődött a védőmunka állásáról és

örömét fejezte ki, hogy a lakosság vallási és nemzetiségi különbség nélkül résztvesz a munkában.

Bogojevót keresték fel ezután a királyi vendégek. *A községben szintén óriási módon fellelkesitette az embereket a király és a királyné megjelenése.* Bogojevóban *Gavrilovics* Ottó radikális képviselő fogadta Őfelségeiket és tájékoztatta őket az árviz méreteiről. Alekszandar király nagy érdeklődéssel hallgatta a képviselő fejtegetéseit és *örömét fejezte ki afelett, hogy az árviznek nincs emberáldozata.*

Őfelsége hangsulyozta Petrovics főispán és Gavrilovics képviselő előtt, vigyázni kell arra, hogy az embereket tulságosan ki ne használják.

A királyi pár innét a Bogojevó—vajszkai ármentesitő-társulat uj töltéseihez ment és megtekintette az oldaltöltést, melyen számtalan munkás dolgozik. A király itt is közvetlen beszélgetésbe elegyedett több munkással.

Bogojevóból délután három órakor autókon Novoszelón, Palánkán keresztül Noviszadra utaztak a felségek és kisérőik.

Utközben mindenütt megtekintették az árvizveszedelemben forgó helyeket. A király utközben utasitotta *Tokics* hadseregparancsnokot, hogy *megfelelő számu katonát bocsásson rendelkezésre.* Petrovics Milivoj főispánt pedig arra szólitotta fel, hogy

az árviz-helyzetről naponként többször tegyen jelentést a kabinetirodának.

Az udvari vonatot délután Szomborból Noviszadra rendelték.

Az árvizről dr. Petrovics Milivoj főispán naponként kétszer jelentést tesz *Tritkovics* Márkó házelnöknek, a szombori kerület listavezetőjének, aki máris interveniált, hogy *az árvizkárosultak részére a kormány nagyobb segélyösszeget utalion ki.*

Baranyában negyvenhétezer hold van viz alatt

A belyei uradalomhoz tartozó Hitvespusztán — mint már jelentettük — pénteken délután három órakor törte át a gátat a Duna. A viz olyan nagy erővel áramlott a résen, hogy

a közeli pusztákon lakó emberek *nem tudtak* kimenekülni házaikból és a padlásokra és háztetőkre szorultak, mások pedig a közeli erdőkben a fák tetején kerestek menedéket.

Ezek a szerencsétlenek *több mint huszonnégy óráig voltak a házak és a fák tetején*, amig szombat délután sikerült őket kritikus helyzetükből megmenteni. A mentési munkálatokat *Dolinka* Vásza, az apatini halásztelep igazgatója által rendelkezésre bocsájtott kétszáz halásztelepi csónakon, azonkivül kétszáz oszijeki és batinai csónakon végezték.

A csónakosok halálmegvető bátorsággal jártak a roskadozó házak között és százszámra mentették meg a kritikus helyeken levő lakosokat. Emberéletben nem esett kár, azonban az állatállomány nagyrésze elpusztult. Baranyában szombat este *már több, mint negyvenkétezer* hold föld volt viz alatt, amelynek legnagyobb része a belyei uradalomhoz tartozik.

Igy az állami uradalomhoz tartozó *Podunavje, Kozljak, Mirkovac, Irkolovac, Zlatina* és *Greda pusztákat öntötte el a viz.*

Hirtelen fogta körül az ár az Alekszandrovácnál levő királyi vadászkastélyt is, amelyből kezdetben semmit sem lehetett kimenteni

és csak később tértek vissza csónakokkal a kastély alkalmazottai, hogy a legértékesebb holmikat elszállitsák. A viz itt százhatvan centiméter magas és

hatalmas erővel halad tovább Grabova, Knezsevi-Vinográd, Vardarac, Lug és Kopacsevó községek felé.

Ezeknek a falvaknak vályog házaiból a lakosságot kilakoltatták, mert valószinünek látszik, hogy

szombat éjjel eléri a falukat a viz és a vályogból levő házak a nagy nyomásnak nem tudnak ellentállni.

Megállapitották, hogy a Hitves-pusztánál történt gátszakadás után a szekundergát egy pillanatig sem tudott az árnak ellenállni. A veszélyeztetett falvak lakossága most külön gátakkal igyekszik a községeket megvédeni.

Apatint két helyről veszélyezteti gátszakadás

A Margita és Bezdán-szigeti ármentesitő társulatok területén a töltések átszivárgása megszünt és igy a veszély itt csökkent. Ezzel szemben a Bogojevó—Apatin—szondi ármentesitő társulatnál.

az apatini szőlők mellett két helyen az átszivárgás egyre erősödik és Apatin komoly veszedelembe került. Sulyosbitja Apatin helyzetét, hogy a vasuti töltés alatti vizáteresztőnél, amelyet a Duna emelkedése kezdetén már erősen eltömtek, a nagy nyomás következtében a tömés szilárdsága engedett és igy itt is áttöréstől lehet tartani.

Az apatini szőlők melletti átszivárgásokhoz *többezer homokzsákot hordtak és négyezer zsákkal sikerült némileg megerősiteni a vizáteresztőnél is a töltéseket.*

Másfél méteres az árviz

A kucskai kiöntésnél — a bácskai oldalon — a szekunder gátak megerősitésénél kétezerötszáz kocsi és ötezer ember dolgozik éjjel-nappal. Ugyanitt dolgozik a Szuboticáról kirendelt háromszáz főnyi és négyszáz főnyi szombori katonaság és kétszáz utász. A viz a kiöntés területén másfél méter magas.

A legujabb jelentések szerint *Budapesten és Mohácson a viz magassága csökkent.*

Bécsből azonban ujabb emelkedést jelentenek. A mai vizállás.

Bezdán: 680 (—46.)
Apatin: 730 (—42).
Bogojevo: 741 (—27.
Mohács: 683 (—4.)
Budapest: 610 (—24.)
Bratiszlava: 504 (+38.)
Bécs: 326 +(72.)

A jugoszláviai szakaszon mutatkozó erős apadás természetesen annak a következménye, hogy *a gátszakadás folytán hatalmas viztömegek hagyták el a Duna medrét.* Érdekes, hogy az

elöntött területeken harminc centiméterrel magasabb a vizállás, mint a mederben.

A hatóságok már most gondoskodnak arról, hogy apadás esetén le lehessen vezetni a rengeteg vizmennyiséget az elöntött területekről. Ha az apadás normális mértékben bekövetkezik, akkor az *apatini fürészmalomtól körülbelül két kilométer távolságban kell majd a gátakat felrobbantani.* A vármegyei hatóságok átiratot intéztek a petrovaradini katonai hatóságokhoz, hogy a robbantáshoz szükséges ekrazit mennyiséget bocsássák a vármegye rendelkezésére

„Közmunkával kell megerősiteni a töltéseket"

Gavrovolics Ottó, a hódsági járás radikális képviselője, aki már egy hét óta álandóan a veszélyeztetett területeken tartózkodik, kijelentette a Bácsmegyei Napló munkatársának, hogy

az évről-évre megismétlődő árvizveszedelmet csak ugy lehet kiküszöbölni, ha a töltéseket alaposan megerősitik és gondoskodnak további jókarban tartásukról.

— Itt országos érdekről van szó — mondotta Gavrilovics képviselő és *nem méltányos, hogy enek a költségeit csak a közvetlen közelben levő községek fedezzék.* Ezért a parlamentben azon leszek, hogy olyan törvényt hozzanak, amely az egész lakosságot igénybe veszi az ármentesités munkájára. Célszerünek látszik, hogy

minden évben akkor, amikor a lakosság a földmunkával nincs elfoglalva, közmunkát rendeljenek ki a töltés megerősitésére,

ami igy minimális költségbe kerül. Hogy ez lehetséges, azt mi sem bizonyitja jobban, mint a mostani szomoru állapot, amikor *messze földekről jönnek segiteni az emberek és gazdag-szegény nemzetiségi különbség nélkül lankadatlan erővel dolgozik, hogy a megáradt folyónak utját állja.* A nép megteszi kötelességét és bizonyára meg fogja tenni a jövőben is.

Dr. Sz. M.

A királyi pár Noviszadon

Noviszadról jelentik: Őfelsége Alekszandar király és Mariora királynő Hadzsics tábornok főhadsegéd kiséretében gépkocsin Palánkán, Csében, Glozsánon és Futakon keresztül este hat órakor Noviszadra érkezett. A királyi pár Noviszadon a Dunapartra hajtatott, ahol megtekintette az árvédelmi munkálatokat, utána pedig a pályaudvarra mentek. Az állomáson a királyi párt Tokics Gyura az első hadsereg parancsnoka, dr. Milovánovics Milovan polgármester, Mihaldzsics Sztanoje főkapitány és Rakics Radenkó főkapitányhelyettes fogadták. Őfelsége és a királynő egyórai időzés után a közben odarendelt különvonatba szálltak be és este nyolc órakor visszautaztak Blédbe.

A Tisza is kiöntött

Szentáról jelentik: A Tisza vizállása Szentán 570 centiméter.

Ez az előző napi vizállással szemben huszonnyolc centiméter emelkedést jelent.

A Szenta melletti Kisbudzsák és Koplaló nevü árterületeket, amelyeken ötszáz hold föld volt buzával és kerti veteményekkel bevetve, elöntötte a viz.

A limáni levezető csatorna mellett huzódó töltés megerősitésén dolgoznak, azonban ha a viz még harminc centimétert emelkedik a mákosi és bátkai árterületeket is elboritja és itt is több ezer hold kerül viz alá.

Németpárti képviselők intervenciója a földmüvelési miniszternél

Beogradból jelentik: Dr. *Krafft* István és *Grassl* németpárti nemzetgyülési képviselők szombaton felkeresték *Pucell* Iván földmüvelésügyi minisztert és azt a kérést fejezték ki, hogy az állami hatóságok a leghathatósabb támogatást nyujtsák az árvizkárosult lakosságnak. A miniszter kijelentette, hogy a kormány mindent megtesz az árvizveszedelem elhárítására és a lakosság segitésére.

Apadnak a szerbiai folyók

A földmüvelésügyi minisztertumhoz érkezett jelentések szerint, Szerbia területén megszünt az árvizveszedelem. A *Vardar* apadt, ugyszintén a *Morava* is visszahuzódott medrébe a déli szakaszon.

Ujabb áradást várnak Budapesten

Budapestről jelentik: A magyarországi Dunaszakaszon már jelentkezik a negyedik árhullám, amely előreláthatólag ujabb áradást fog előidézni. Budapesten a *Duna* vizállása 610 centiméter volt szombaton, míg az alsóbb szakaszon Paksnál és Bajánál egy-egy centimétert emelkedett, viszont Mohácsnál öt centimétert apadt. A mohácsi apadás az apatini gátszakadásnak tulajdonitható. A kulminációt Budapesten vasárnapra várják.

KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS

Mindazoknak, akik felejthetetlen feleségem, illetve édes anyánk halála alkalmából bennünket részvétükkel felkerestek, ezuton mondunk hálás köszönetet.

Noviszad, 1926 julius 1.

A LUSZTIG-CSALÁD

NAPRÓL NAPRA

Hollywood

A karrier és a mesék városáról egy megdöbbentően kegyetlen, de igaz cikket küldött egy ott élő magyar ujságiró. Hollywood, amely a nagyvárosok lelki csemégéjét szállitja angróba, a vér és gyötrelem malterjából épült uj Szodoma. De minden kommentárnál ékesebben beszél maga az irás.

(Hollywood, 1926 junius.)

Ez a papirmassé város ünnepli a nyarát. Csupa lengő kulissza itt minden. A völgyben, a dombok lankásán és lent, az Oceán vizében is. És ott, ahol egyetlen üres telek áll, lázasan folyik az épitkezés. Hetek alatt épülnek fel az ui házak. *Egy-egy ház legfeljebb: egy-egy emberélet tartamára épül.* Itt semmi sem készül az örökkévalóság számára. *Itt nem nő az ember szivéhez az otthona!* Szines pihenősátrak ezek a házacskák: a pillanat örömei. Játékos szinek, játékos élet!... Kis, rebbenő mosolyok. Apró hazugságok. Imitációk.

*

»Mosolyogj«...« Ez itt törvény. Jaj annak, aki a *nyomorára*, küzdelmeire hivatkozik! Nincs joga senkinek ahoz, hogy saját bajával keseritse a mások örömét, vagy fokozza mások gondját. Tilos a szomoruság és tilos a betegség! Aki beteg, az csendben, *mosolyogva pusztuljon el! (Éjszaka temetnek, nappal mosolyognak.)*

Szép! Gyönyörü! Kibirhatatlan!... Az emberek mosolyognak és a legszörnyübb harcokat harcolják. Vérre megy itt minden! Az uj aranyásók birodalma ez! Fönt, a sziklás hegyekben kiapadtak az aranyásók dus erei, egész városok tátonganak üresen, elhagyottan a hegyek között és az éhes, lompos csorda idehuzódott le, a tenger mellé, az uj aranymezökre, ahol a film terem!

*

A filmmezők óriási mühelyeiben, a hegyekben, a levegőben, a föld alatt, a viz felett, a viz alatt: szünet nélkül bányásszák — a filmet! Egy-két fel-felragyogó és gyorsan eltünt filmnagyság mellett tizezrei loholnok a reménytvesztetteknek, az átkozott átkozódóknak.

Élet?... Játék! De irgalmatlan iáték. Hazárd és persze könyörtelen. Egyetlen kockajobással megnyerni, vagy elveszteni mindent. Vagyont és — életet! Egyre *megy*. Az élet, a pénz! A pénz: megéri a halált!

Hollywoodi igazság: — »Európában az véletlen, ha egy tégla ráesik az ember fejére. Itt véletlenül megtörténhetik az is, hogy — nem esik tégla az ember fejére!«

De ez a »tégla« ott lóg minden ember feje fölött, akinek — sikere van!

A film szülte Hollywoodot és teremtett óriási várost huszonöt-harminc év alatt Los Angelesből. A film!... A legkegyetlenebb üzlet!

*

Itt: a mühely! Nézem nyitott szemmel. Mit tud erről Európa? Itt van a mühely: tizezernyi nyüzgő emberembriójával. Ontják a gépek a kész produktumokat. Mérték szerint készült filmek halmozata! Üzlet! Boxoffice! Mindenben ugyanaz a séma! Egy elmult, letünt, átkos európai kor vad erővel való ujjászületése: Ubrik Borbálák, Rinaldó Rinaldinik kora. Az életben és a — lepedőn.

Kivétel? Van az is. Kevés. Ezek a kevesek átjuthatnak Európába. Sikerük is lehet. De a többség, a termelés 90 százalékа: vérrel gyurt sár! Vérrel!... Embervérrel! Ó, az otthoni álmodozók! A messziről rajongók!... Akik álmatlan éjszakákon át verejtéket izzadva, könnyek között vágyódnak ide!... Mekka!... Igen, itt — ha látnák? — a szerepért könyörgőket, az alázatos mosolyt a véres arcokon, a visszautasitottak titkolt reménytelenségét!... És akik »boldogulnak«? Ezek is: csak éppen, hogy vannak!

*

De látni kell őket, kint, a felvevőgép előtt és — háta mögött! Tárgyak! Lezuhant az emeletről és nyakát töri az egyik? Megy a jelentés az officeba és a katasztrófa pillanatától kezdve nem jár fizetés a halott egyetlen hátramaradottja számára sem. Betegség? Aki beteg, nincs fizetése. *Aki beteg, letagadja.* Vége a filmnek? Repül a »szinész«! Szinész? Tipus! Itt csak tipusok vannak! Van »rossz« ember (a rossz ember hegyesre pödört bajuszt visel), van jó ember (nincs bajusza), Hollywood utcái tele vannak »rossz« és »jó« emberekkel. Készen kaphatók!

Bábel!... Az?... Gomorrha?... Mindegy! Szóval: Hollywood! Csudálatos!... Gyönyörü!... A nap süt, nyilnak a virágok, zug az óceán és csörögnek az enyhe szélben a pálmalevelek. Ez a hollywoodi nyár! És éjjel-nappal fixfizetéses madarak énekelnek.

Katonai sisakban harcoltak az orjunisták a ljubljanai rendőrség ellen

A szlovén néppárt szerint a harci felszerelést a noviszadi katonai parancsnokság bocsátotta az Orjuna rendelkezésére

Beogradból jelentik: A szlovén néppárt *feltünően érdekes parlamenti kérdést* nyujtott be a hadügyminiszterhez az Orjuna hadi felszerelése ügyében. A parlamenti kérdésben a szlovén néppárt a következőket adja elő:

— Ljubljanában Vidovdankor az Orjuna tüntetést rendezett és ez alkalommal véres összeütközés támadt az Orjuna és a rendőrség között. Mindkét részről számos sebesülés történt.

Az Orjuna osztagának katonai felszerelése volt, revolverrel és bajonettel s olyan vassisakokat, amilyet a katonák viselnek. Megtudtuk, hogy az Orjuna akcióosztaga ezt a harci felszerelést katonai hatóságtól kapta.

Ez az osztag vajdaságiakból és beogradiakból van összeállitva és teljes felszereléssel érkezett Ljubljanába. Mint biztos forrásból megtudtuk,

a vizsgálat megállapitotta, hogy a vassisakokat a noviszadi katonai parancsnokság bocsájtotta az Orjuna tagjainak rendelkezésére.

Ez több, mint meg nem engedett dolog, különösen akkor, amikor *ezt a katonai felszerelést az állami civilhatóságok képviselői ellen használják fel.* Az állam katonai és civilhatóságainak tekintélye érdekében szükségesnek tartjuk, hogy ezt az esetet a hadügyminiszterium tegye vizsgálat tárgyává és a bünösöket büntesse meg.

A szlovén néppárt ezután a következő három kérdést intézi a hadügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása a hadügyminiszter urnak arról, hogy az Orjuna tagjai Ljubljanában katonai harci sisakban léptek fel a rendőrség ellen?

2. Hajlandó-e a hadügyminiszter ur megvizsgálni, ki bocsájtotta ezeket a sisakokat az Orjuna rendelkezésére?

3. Hajlandó-e a hadügyminiszter ur azokat a katonai tényezőket, akiknek bünösségét a vizsgálat megállapitja, szigoruan megbüntetni?

A német kormány visszavonta a fejedelmek kártalanitásáról szóló javaslatot

Magán egyezség utján akarják rendezni az uralkodóházak vagyonjogi igényeit

Berlinből jelentik: A birodalmi gyülés péntek esti ülésén az uralkodóházakkal létesitendő vagyonjogi megállapodásról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál *Wels*, a szociáldemokrata párt és *Westarp* gróf a német nemzeti párt nevében bejelentették, hogy *nem járulnak hozzá a kormány javaslatához,* mire dr. *Marx* birodalmi kancellár állott fel szólásra és bejelentette, hogy

a kormány nem helyez többé sulyt a törvényjavaslat letárgyalására és visszavonja javaslatát.

Hangsulyozta Marx kancellár, hogy *ha csak az egyik szélső párt hiusitotta volna meg a javaslat törvényerőre emelkedéséhez szükséges kétharmad többség megszerzését, akkor a kormány egyhangulag elhatározta volna, hogy a birodalmi elnöktől a birodalmi gyülés feloszlatását kéri és benyujtja lemondását. Miután azonban két szélső párt foglalt állást a törvényjavaslat ellen, a birodalmi gyülés feloszlatása nem jelentené a kérdés tisztázását.*

A kormány a birodalmi elnök nyomatékos kérelmére állott el lemondási szándékáról.

Végül kijelentette Marx, hogy a kormány a kérdés törvényhozási uton való rendezését akkor fogja ismét napirendre tüzni, ha erre meglesznek a szükséges parlamenti előfeltételek.

A birodalmi gyülést éjfélkor november harmadikáig elnapolták.

Beavatott körökben ugy tudják, hogy minden valószinüség szerint a kormány magánegyezség utjára tereli a kérdést.

Fegyelmi vizsgálat indul a noviszadi polgármester ellen

A városi közgyülés határozta el a fegyelmit a Magyar-ucca kövezése miatt

Noviszadról jelentik: Noviszad város kiszélesitett tanácsa szombaton este hat órakor rendkivüli közgyülést tartott. A közgyülésen az épitésügyi miniszternek azzal a határozatával foglalkoztak, amely a Magyar-ucca kikövezési munkálatait megsemmisiti és uj árlejtés kihirdetését rendeli.

A közgyülésen dr. *Milovanovics* Milován polgármester elnökölt, aki kijelentette, hogy a város az árvédelmi célokra 200.000 dinárt költött és a várható további kiadásokra fölhatalmazást kér a közgyüléstől. A polgármester ezután a Magyar-ucca kikövezésének ügyét terjesztette a közgyülés elé.

Popovics Jefta dr. (radikális) megütközésének adott kifejezést, hogy a Magyar-ucca kikövezési ügyének kérdését a szükebb tanács minden inditvány mellőzésével terjesztette a közgyülés elé. Inditványozta, hogy a müszaki tanácsos és a polgármester ellen, akik elsősorban felelősek a történtekért, inditsanak fegyelmi vizsgálatot. Kifogásolta, hogy a polgármester nem tett eleget az államépitészeti igazgatóság felhivásának, amelyben az árajánlatok beterjesztését kérte, hanem három nap alatt aláirta a munkamegbizásról szóló végzést.

Klicin Mita szólalt fel ezután, majd Lakics János polgármesterhelyettes a szükebb tanács nevében kijelentette, hogy őket a történtekért nem lehet felelősségre vonni.

A *radikális* bizottsági tagok kivánságára ezután *bizalmas tanácskozásra vonultak vissza,* majd egyórai tanácskozás után félkilenckor tértek vissza és felolvasták az irásban megszövegezett inditványt. Az *inditvány* szerint a kibővitett városi tanács tudomásul veszi az épitésügyi miniszter határozatát. Megállapitja, hogy a belügyminiszterium, az épitésügyi miniszterium határozatai között eltérés mutatkozik és ezért a város érdekeinek védelmére bizottságot küld ki, amely érintkezésbe lép az illetékes tényezőkkel. A bizottság tagjaiul *Klicin* Mitát, dr. *Ilics* Bránkót, dr. *Popovics* Jeftát, *Pilics* Dimitrijét és *Popovics* Dákót ajánlja. Az inditványt egyhangulag elfogadták. Ezután ujra dr. Popovics Jefta szólalt fel és *inditványozta a polgármester ellen a fegyelmi eljárás megindítását.* Dr. *Ilics* Brankó a szavazás elrendelését kérte. A szavazásban harmincan az inditvány mellett, nyolcan ellene szavaztak, két szavazólap üres volt.

A vajdasági jegyzők a községi törvénytervezet ellen

Jegyzői konferencia Becskereken

Becskerekről jelentik: A bácskai, bánáti és baranyai községi jegyzők egyesülete szombaton délelőtt konferenciát tartott Velikibecskereken a községi törvénytervezet módositása tárgyában. A konferencián a vajdasági jegyzői kar igen sok tagja jelent meg és *Stefanovics* Zsivkó szrbobráni jegyző, a bácskai jegyzőegyesület elnöke elnökölt.

Az elnök ismertette azt az ankétot, amelyet a tervezet ügyében a szombori főispáni hivatalban tartottak. Az ankéton a jegyzők kérték a jegyzői kvalifikáció pontos megállapitását. A fegyelmi ügyekben első fokon a járási főszolgabiró, másodfokon a főispán, harmadfokon pedig a közigazgatási biróság döntene.

A konferencia elhatározta, hogy memorandumot készit, amelyet pártkülönbség nélkül valamennyi képviselőnek, az összes parlamenti kluboknak, valamint a kormány tagjainak meg fognak küldeni.

Meglopta a főkapitányt

Egy fiatal lány fosztogatta a szállóvendégeket

A palicsi fürdőrendőrség szombaton őrizetbe vett egy husz éves fiatal leányt, akit azzal gyanusitanak, hogy ő követte el a palicsi szállodákban nemrégen történt betöréseket és lopásokat.

Palicson az utolsó két hét alatt sorozatos betöréses lopásokat követtek el a szállodákban és a tolvajok a rendőrkapitányok szobáit és lakásait sem kimélték. Az ismeretlen tettesek néhány nappal ezelőtt *Horvat* Cvetko rendőrfőkapitány szobájába is behatoltak, ahonnan értékes tárgyakat vittek el. A károsult rendőrkapitányok erélyes nyomozást inditottak a tettes kézrekeritésére, ami most sikerült is. Pénteken estefelé *Turanov* Lázár rendőrkapitány, akit palicsi szállodai lakásában szintén meglopta — a szálloda folyosóján haladt végig, amikor *Petrovics* Koszta városi főmérnök bezárt lakásából zajt hallott. A rendőrkapitánynak gyanus volt a zaj, mert tudta, hogy Petrovics főmérnök feleségével a prágai szokolünnepélyre utazott és ezért behatolt a lakásba. A szobában egy fiatal, husz év körüli feltünően szép lányt talált, aki éppen három gyürüt vett ki Petrovicsék ékszerdobozából. A rendőrkapitány kérdésére, hogy mit keres az idegen lakásban, a leány ki akart szaladni a szobából, a rendőrkapitány azonban megakadályozta ebben és a palicsi rendőrségre kisérte, ahol őrizetbe vették. Szombaton reggel beszállitották a szuboticai rendőrséghez és letartóztatták.

A csacsi és a népfölkelő

Aki családostul vonult be katonai szolgálatra

Prágából jelentik: Különös körülmények között vonult be katonai szolgálatra *Roh* Ferenc csehszlovák illetőségü, ljubljanai földmüves.

Roh, aki Ljubljanában lakott már évek óta, pár héttel ezelőtt a kassai hadosztályparancsnokságtól katonai behivót kapott. A katonai behivóban az állt, hogy Rohnak junius 29-én jelentkezni kell a kremsieri harmadik gyalogezrednél. A szegény földmüves nem akarta idegenben hagyni feleségét és három gyermekét, fölpakolta őket egy kétkerekü kordéra, *befogta egyetlen szamarát és elindult Csehszlovákiába.* A családi karaván Ausztrián keresztül tette meg az utat; a határon Roh katonai behivóját használta útlevélnek, melyet mindenütt elfogadtak és a népfölkelő familiáját, a csacsival együtt simán tovább engedték. A rossz idő miatt — bár Roh szamara becsülettel hurcolta a kis családot — a népfölkelő *pár napi késéssel érkezett meg Kremsierbe*, ahol a furcsa karaván éppen akkor állitott be a laktanya udvarára, mikor a parancsnok szemlét tartott.

— Mit keres maga itt, ezzel a csacsival? — förmedt Rohra a parancsnok.

Roh haptákba vágta magát:

— *Jelentem alássan, bevonultam szolgálatra.*

Az ezredes, aki azt hitte, hogy a népfölkelő gunyt akar üzni a hadseregből, megfenyegette, hogy *azonnal lecsukatja*. De később megváltoztatta véleményét, amikor megtudta, hogy a derék népfölkelő hogyan tette meg az utat Ljubljanából Kremsierig, csakhogy eleget tehessen katonai kötelezettségének. Még a késői berukkolást is megbocsájtotta neki.

TINTA

Levél

(Egy betiltott darabról)

Tisztelt kisasszony, asszonyom, vagy uram,

bocsánat e cifra cimzésért. Levele alá azonban, mellyel megtisztelt, nem irta oda nevét. Tartalmából sem derül ki, hogy a három megszólitás közül melyik illeti meg, vagy melyikre tart számot. Azt sem tudom, melyikkel nem sértem meg. Kérem tehát, hogy a nem-kivántakat egyszerüen törölje, tekintet nélkül arra, hogy nő-e, vagy férfi.

Udvarias szemrehányást tesz nekem rövid birálatom miatt, melyet Edouard *Bourdet* darabjáról irtam a Rabnőről, melyben egy nő egy másik nőt szeret. Főképp azt veszi zokon, hogy a »merész« témát érdektelennek és drámaiatlannak jelezte. Vajjon a müvésznek nem anyaga-e minden, ami eléje kerül, nem kötelessége-e ábrázolni, megérteni mindent, ami az élet megnyilatkozása? Ezt kérdezi tőlem. Most erre felelek.

Félreértések elkerülése végett mindenekelőtt kijelentem, hogy magát a témát nem tartom utálatosnak. Különben is meglehetősen viszonylagos fogalom, hogy micsoda utálatos. A legszebb, legegészségesebb szerelem is utálatos lehet, amennyiben nem mi veszünk részt benne. Maga az evés is utálatos. Ha akarom, minden testi müködés utálatos. Erkölcstelennek sem erkölcstelen, hogy egy iró föltárjon ilyen szerencsétlen életet, a nélkül, hogy tetszelegne benne. Épp ezért mélyen fájlalom a rendőrség betiltó végzését. Az irodalom egyetlen rendőrsége csak a kritika lehet.

Ennek ellenére nem változtathatom meg véleményemet, hogy e klinikai alak a szinpadon inkább untat, mint meghat. Ibsen Osvaldja is beteg, hátgerincsorvadásos az első fölvonásban és agyalágyult a harmadik felvonásban, de ott nem csak ez a téma, hanem elsősorban az, hogy nemzedékeken át miképp jut oda. Sapphónak e huszadik századbeli követője azonban már gyógyithatatlan beteg akkor, mikor kilép a szinre és az marad a függöny utolsó legördüléséig. Nincs benne *semmi* mozgás. Elismerem, szánandó. De egy halott még szánandóbb. Mégsem érdekel. A halottakról nem irnak drámát, csak az elevenekről, akik majd meghalnak.

Azt is kétségbevonom, hogy az ilyen elég ritka kivétel emberi részvétet kelthet-e. Figyeltem a nézőteret. Eleinte lázas érdeklődéssel tekintett rá, majd fokozatosan lehült, csak akkor melegedett föl, mikor egy igazi férfi szájon csókolt egy igazi nőt. Hiába, ez a többség igazsága, vagy igazságtalansága, melyet erkölcsnek is nevezhetünk. Az sem segitett a hősnőn, hogy annyira különös lény. Egy tizenötkaru s egy harmincfejü ember még különösebb lény. Meg vagyok győződve azonban, hogy ez még kevésbé lehetne drámai hős. Egyáltalán az ugynevezett »fantasztikum«-ban van valami nagyon szegényes és önkényes, mert emberietlen és korlátait végtelenig lehet tágitani. Ha valaki egy tizenötkaru s egy harmincfejü emberről beszél, én azonnal egy harminckaru s egy hatvanfejü emberrel licitálok rá. A »merész« témák a leglaposabbak. Higyje meg, hogy egy ugynevezett tucatembernél, ki előttünk szaladgál, nincs »fantasztikus«-abb valami s nincs nagyobb, igazibb irói »merészség«, mint ilyesmit megirni.

A többi üzlet.

Kosztolányi Dezső

HIREK

Szakemberek

Összeváló társaság beszélgettünk el a délebédi asztal körül, egy kertes, szép hietzingi villában: a gazda, egy nagy hajóstársaság igazgatója, a felesége, aki finom festőnő, aztán egy hires bécsi iró és kritikus, egy kevésbé ismert más országbeli, egy birodalmi-német fiatal kirurgusdócens s igen-igen csinos asszonyok és lányok. A bécsi kritikus vitte a szót és — lehet, hogy a gazdánkkal való gondolatkapcsolás révén — a gőzhajóról beszélt, a gőzhajó feltalálójáról, Foultonról s Napoleonnak arról a tudatlan tragédiájáról, hogy mikor a sors a Foulton találmánya formájában tálcán hozta elébe az archimédesi *pontot*, honnan, élete vágya szerint a szigeti Angliát s ezzel a világot kivethette volna sarkaiból, ő, a sors embere, vakon ment el a sors ajándéka mellett. Erről beszélt a bécsi iró, az idegenből jött pedig *hozzátette*, hogy a Napoleon tragédiája e dologban még kómikusabb volt, mint igy első hallásra tetszik. Tudniillik: Napoleon ez esetben, mikor Foultonnal, mint bolonddal s a gőzhajóval, mint szamárságga végzett, tulajdonképp, ami pedig nem sokszor eset meg rajta, szerénységének volt áldozata — annak, hogy nem bizott eléggé a maga tudásában. Éppen, mert tisztában volt vele, hogyha a gőzhajója volna s előbb volna gőzhajója, mint Angliának, valóra válthatná álmát, *mert megtörhetné* a legfőbb világhatalom ellentállását: eleinte nagyon is komolyba vette a Foulton ajánlkozását. De azt tartotta, hogy ő maga, bár, mint tüzér, tanult volt matematikát s fizikát: ilyen nagy ujság megitélésére mégsem elég fizikus és matematikus — a Foulton terveit és számitásait tehát ugy, ahogy voltak, odaadta a Tudományos Akadémiának, hogy az itélje meg, mi van a dologban. Hát az meg is itélte: az akadémia, a szaktudósok ugy itéltek, hogy Foulton, ha nem svindler, *hát futóbolond*, mert masinája ugyan lapátkerekeivel feikavarná a vizet, de mindig egyazon álltóhelyében: csak taposná, de nem tudna benne előrehaladni. Ezek után mondta csak Napoleon Foultonnak, hogy menjen a fenébe, gőzhajóstul együtt...

Erről folyt a beszéd az asztalnál, mindenki résztvett benne legalább is egy mosolyogva elmeiázó fejbiccentéssel — a reichsdeutsch kirurgus is, ki élénkeszü és müvelt embernek mutatkozott. A Foulton esete körül egyetértettünk mindnyájan, csak akkor kezdtek eltérni a vélemények, mikor valaki a fiatalitó operációk divatjára tért át. A Steinach beavatkozására, ki a magcsatornat köti le. S a Voronoff mütétre, ki friss majmok ivarmirigyét ülteti át kimerült férfiaké helyébe. Az asztal végén ülő fiatal leányokra való tekintettel az asztalfőn a beszélgetés halkabban folyt s a fojtottságtól, elegy az érdeklődéssel, szinte lázasnak tetszett. Kivált, hogy a szót mindinkább a fiatal kirurgus ragadta magához, a berlini ember szokott diadalmas kiméletlenségével. Valamelyikünk hivatkozni mert egy ismerősünkre, kit már régebben megsteinacholtak s most közel figyelhetni meg rajta, hogy feltünően friss és fiatalos. »Lehet, mondta rá a kirurgus, de tessék hozzá tenni, hogy noha — noha megsteinacholták!« Egy másikunk egy hires bécsi kollégát bátorkodott a docens urnak ellene vetni, egy nagy szanatórium-kórház ismert és becsült primáriusát, kinek specialitása a steinacholás. »Hogyne«, nevetett a docens ur, »ha engem kinoz valaki s ha százszor kidobom, százegyedszer is visszajö és könyörög, hogy steinacholjam meg, isten nevében én is megteszem neki, mert hiszen ártani sem árt — de külön figyelmeztetem, hogy nem hiszek e beavatkozásnak ifjitó hatásában«. S hozzátette, hogy nem hisz egy igazi szakember sem, neki van egy világhirü sebészprofesszor mestere — meg is nevezte — ki medikus korában együtt tanult volt Steinach-chal s azt meséli, hogy Steinach már akkor is pathologikus jelenség volt. Ami pedig Voronoff illeti: ó, az bizonyára nem bolond ember, sőt nagyon is oks; a tipikus bluffer, ki gazdag emberek pénzére utazik — ami sebészek között nem ritkaság. A társaság tanácstalankodni kezdett, a vélemények kezdettek megoszolni — az ember gyáva állat s egyikünknek, ki kevéssel előbb azt vallotta volt, hogy be kéne várni az eredményeket, addig nem lehet véglegesen itélni, most egyszerre eszébe jutott, hogy hiszen a steinacholás nem is uj dolog, némely amerikai állam fegyházaiban a javithatatlan visszaesőket már régebben sterilizálják, hogy tovább ne plántálódjanak s magjuk vesszen s arról már van adat, hogy egy-egy delinkvens később megörült bele, de hogy meg is fiatalódott volna: arról nincs. A docens bólintott s tenyere élével ütött az abroszra, mintegy, hogy a vitát elvágja: »Összefoglalok«, végezte — »a steinacholás csak sterilizál, de nem fiatalit, a Voronoff-féle átültetésnél pedig az emberi szervezet a majommirigyet tiz-tizenkét nap alatt felszija s nyoma sem marad és hatása sem. Nekem elhihetik« tette hozzá, »nem beszélek hasból, hiszen ez a szakmám«.

A szakmája — persze, erre nem lehet mit mondani, ebben nincs mit tenni. Mint ahogy Foulton sem tudott mit mondani Napoleonnak, mikor mint bolondot kergette el s mint ahogy Napoleon sem tudott mit tenni a Foulton gőzhajójával, mig maga a bolond Foulton bolond fővel bele nem ült a modeljába s fölalá nem hajózott vele a Szajnán.

Ignotus.

— **Jugoszláv - osztrák tárgyalások.** Bécsből jelentik: A bécsi jugoszláv követség szombaton megkezdte az előkészületeket arra, hogy Jugoszlávia és Ausztria között tárgyalások induljanak meg a döntőbirósági szerződés megkötése ügyében. Az S. H. S. királyság ugyanolyan szerződést kiván kötni Ausztriával, mint amilyent Csehszlovákia kötött.

— **Radikálispárti gyülés Sztarakanizsán.** A radikálispárt sztarakanizsai szervezete vasárnap, julius 4-én délelőtt nagygyülést tart Sztarakanizsán. A népgyülésen dr. Radonics Jován képviselő, a parlamenti pénzügyi bizottság elnöke is részt fog venni.

— **Jogi diplomát nyert.** A szubotical jogi fakultáson Vidákovics Zselimir ujságiró sikeresen letette a vizsgákat és jogi diplomát nyert.

— **Ungyilkos lett, mert megbukott a soffőr-vizsgán.** Kikindáról jelentik: Germader István kikindai soffőr, a kikindai soffőrvizsga alkalmával befordult az árokba. A bizottság erre természetesen nem képesitette Germadert, aki elkeseredésében leitta magát, majd revolveréből magára lőtt. Életveszélyes sérülésével beszállitották a közkórházba.

— **A budapesti sakkverseny szombati fordulója.** Budapestről jelentik: A nemzetközi sakkverseny szombati fordulóján Yates győz Rubinstein ellen, Steiner Colle ellen, Kmoch Monticelli ellen, Mattison Tartakover ellen, Grünfeld—Réti remis. Havasi—Snosko és Vajda—Nafydi játszmák függőben maradtak.

— **Hőhullám Németországban.** Berlinből jelentik: Északnémetország egész területén hőhullám mutatkozik. Berlinben huszonöt fok Celzius meleg volt szombaton. Ezzel szemben Szászországban óriási felhőszakadás *pusztitott*. A vihar Wirsdorf községben házakat döntött le. Heimsdorf községben öt ember a megáradt patakba fulladt.

— **Ujabb földrengés pusztitott Szumátra szigetén.** Londonból jelentik: Batáviából érkező szikratávirat szerint Szumátra szigetén ujra földrengés pusztitott, amely óriási károkat okozott. Padong tartomány fővárosában az ujabb földrengés következtében bedőltek azok a házak is, amelyeknek falai az első földrengés alkalmával megrepedtek.

— **Sztrájk fenyeget az angol gépiparban.** Londonból jelentik: Az angol gépiparban sztrájk fenyeget. A gépgyári *munkások* heti egy fonttal magasabb munkabéreket követeltek az eddigieknél. Mivel azonban a munkaadók a kérés teljesitését megtagadták, valamennyi gyártelepen megszavaztatták a munkásokat és a többség mindenütt a sztrájk mellett döntött.

— **Augusztus tizenhatodikán tárgyalja a budapesti tábla a franküygyet.** Budapestről jelentik: A frankügy iratait már felterjesztették a táblához, ahol Gedó István dr. tanácsa fogja az ügyet augusztus 16-án tárgyalni. A Gedó-tanács tárgyalta annak idején a törvényszéken a Tisza-pört is.

— **Az ismert grafológus és tenyérjós** Winterry A. *szuboticai* tartózkodását csak szerdáig hosszabbitotta meg. A közönséget ez utolsó négy napon át Osztojics-ucca 5. szám alatt fogadja egész nap. Szuboticáról Becskerekre utazik Winterry.

— **A noviszadi Neven dalárda délszerbiai körutja.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Neven dalegylet kitünő és hires vegyeskara dr. Borota Brána tőzsdei jogügyi titkár, egyesületi elnök vezetésével a szkopljei Vardar dalegylet meghivására Szkopljébe és onnan a rigómezei (koszovopoljei) csatatérre rándult ki, több helyen hangversenyezett és mindenütt lelkes ünnepeltetésben részesült.

— **A noviszadi telefonautomata központ.** Noviszadról jelentik: A már készülő automatatelefonközpont ügyében hétfőn szakbizottság jön Noviszadra a postaminisztérium részéről. A szakbizottság az eddigi munkálatokat fogja felülbirálni

— **Szocialista kulturest.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Szloboda szocialista munkás kulturkör vasárnap este nyolc órakor a Szatmári-féle vendéglőben kedélyes estélyt rendez, amelyen a Szloboda daloskör énekelő előadásán kivül magánszámok is lesznek. A hangversenyt tánc követi.

— **Áthelyezések a bácskai katolikus egyházmegyében.** Raible Ferenc végzett teológus vasárnap tartja első miséjét Odzsacin. — A bácskai apostoli adlánt Futakra. Gere Vince adai káplánt Futakra. Gere Vinve adai káplánt Szrbobránba. Gausz Konrád futaki káplánt Adára helyezte át hasonló minőségben.

— **Földalatti kábelvonalak a külföldi telefonforgalom számára.** Noviszadról jelentik: Pénteken este a posta- és távirdaügyi miniszteriumban a külföldi telefonforgalomhoz felhasználandó földalatti kábelvonalak ügyében ankét volt, amelyen a postavezérigazgtó, a vezérigazgatóság osztályfőnökei és telefonelőadói és az összes postaigazgatóságok delegátusai vettek részt. A noviszadi postaigazgatóságot *Nenadovics* Velimir postaigazgató képviselte. Az ankéten dr. *König* Emil szakelőadást tartott a földalatti kabelek előnyeiről és tartósságáról. Két héten belül dől el a postaminiszteriumban az a kérdés, hogy a Bécsbe és *Prágába* vezető és Beograd—Noviszad—Szuboticán át kiépitendő, továbbá a Beograd—Zagreben át vezető és olasz, svájci és francia vonalakba kapcsolandó uj jugoszláv vonalak földalatti kábelekből készüljenek-e el.

— **Nem kap kegyelmet Beniczky Ödön.** Budapestről jelentik: A legutóbbi napokban az a *hir terjedt* el, hogy a kormányzó Beniczky Ödönnek kegyelmet ad. Ezt a hirt az igazságügyminisztérium most megcáfolta azzal, hogy a sajtó tudósitói félremagyarázták az igazságügyminiszternek erre vonatkozó nyilatkozatát. Mindössze annyi igaz, hogy Beniczky, akinek most kellett volna megkezdeni büntetését, betegségére való tekintettel ujabb három havi haladékot kapott.

— **A nevelt lányát is meggyilkolta a bécsi embermészáros.** Bécsből jelentik: Wimpassinger János mészáros ellen, a ki mint ismeretes feldarabolta a feleségét, az a gyanu merült fel, hogy néhány hónappal ezelőtt nevelt leányát, Speislehne Karolin pincérleányt is meggyilkolta ugyanolyan módon, ahogyan feleségét tette el láb alól. A leány eltünését követő napokban ugyanis a Duna egy női combot vetett ki a partra, a mely ugyanugy volt lemetszve a törzsről, ahogyan most találták meg a gyilkos feleségének a combját. Wimpassinger tagadja, hogy nevelt leányát meggyilkolta.

— **Postaalkalmazottak kongresszusa.** Noviszadról jelentik: A jugoszláv postaalkalmazottak julius 12., 13. és 14-ikén Szopljén tartják ezidei kongresszusukat. A noviszadi postaigazgatóság területéről huszonegyen vesznek részt a kongresszuson.

— **A bubifrizura királynője — a bubifrizura ellen.** Newyorkból jelentik: Miss Iréne Castle, a hires angol táncosnő Amerikában különösen azzal az erőteljes propagandával szerzett magának nevet, amellyel a bubifrizuráért szállott sikra. A táncosnő a napokban tért vissza Európába s a hajóra szállása előtt érdekes interjut adott amerikai ujságiróknak: — Kérve kérem az asszonyokat — mondta Miss Castle — hogy hagyjanak fel a férfiak utánzásával. Szánom és bánom a bünömet, hogy én is elősegitettem a rövid haj és rövid szoknya divatjának elterjedését. Az amerikai nőket a bubifrizura neveletlen fiukká tette és megértem a férfiakat, ha elfordulnak az ilyen asszonyoktól.

— **Sósavat ivott Szkopljében egy szentai származásu asszony.** Szentáról jelentik: Lazarevics Dore szkopljei szabó Szentáról vitt magának feleséget. Az asszony, a huszonnyolcéves Vreckó Julia a napokban összekülönbözött anyósával és emiatti elkeseredésében sósavat ivott. Ezután vonatra szállt, hogy hazautazzon meghalni és már az utazás közben nagyon sulyossá vált az állapota. A szentai kórházban ápolják.

— **Önkéntes koplalórekord.** Párisból jelentik: A világ minden táján működő koplalóművészeknek egészen önkéntelenul csinált konkurenciát Henry Kolb muhlhauseni mérnök. A mérnök Obersolber mellett eltévedt egy erdőben és egy elhagyott katonai fedezékbe zuhant A mérnök az esés következtében megsérult és nem tudott szabadulni a fedezékből. Segitségért kiáltott, azonban ez hiába volt, mert kiáltásait az elhagyott erdőben senki sem hallotta meg. Kolb teljes huszonnyolc napig szenvedett minden táplálék nélkül a fedezékben és egyetlen szerencséje volt, hogy vizet tudott magának szerezni. Csak huszonnyolc nap mulva *találtak* rá a csontvázig soványodott mérnökre. Kolb a rettenetes helyzetében beszélőképességét is elvesztette és napokig tartott, mig furcsa kalandjáról pontos felvilágositást tudott adni.

— **D'Annunzió tizenkét koldusa.** D'Annunzióról, a carcagnoi remetéről sok extravagáns dolgot irnak a lapok, ugyhogy a *Vittorialenak* nevezett kastély lakója immár a világ egyik legkülönccebb különcévé nőtte ki magát. Legujabban már minden látogatójától eleve elzárkózik és nem fogad más embert, mint minden szombaton *tizenkét* koldust, akiket megvendégel és maga szolgálja ki őket. Egy amerikai milliomos minden áron be akart jutni D'Annunzio titokzatos házába s ezt ugy vitte keresztül, hogy az egyik koldust megvesztegette, átöltözött az ő rongyos ruhájába s ilyen módon ette végig D'Annunzio menüjét. A csel azonban kitudódott. D'Annunzio egyelőre csak tizenegy koldust fogad szombatonként, akik megbizhatóknak bizonyultak. A tizenkettedik vendég állása betöltetlen, de hir szerint máris sok a pályázó.

— **Letartóztattak egy budapesti rendőrfogalmazót.** Budapestről jelentik: A rendőrség letartóztatta Sztrilich Zoltán rendőrfogalmazót, aki három millió koronáért hamis soffőrigazolványt adott ki olyan soffőrnek, akitől gázolás miatt elvették a hajtási engedélyt.

— **Szabadlábrahelyezték Bethlen merénylőjét.** Genfből jelentik: Justh Ivánt Bethlen miniszterelnök merénylőjét a vizsgálóbiró kétezer frank óvadék ellenében szombaton szabadlábra helyezte.

Féláru utazás Budapestre és vissza a jugoszláv és a magyar vasutakon. Leszállitott magyar vizumilleték 20.— dinár. *A Nemzetközi Embervédelmi Kiállitás* Budapest 1926. évi május hó 29-ikétől augusztus 3-ikáig tart. A kiállitásra utazóknak szabályszerü és magyarországi utazásra érvényes S. H. S. utlevéllel kell rendelkezniök. A kiállitási igazolvány felmutatása mellett a látogatók ugy az S H. S., mint pedig a magyar — gyors és személyvonatokon — 50% kedvezményben részesülnek. Az indulási S. H. S. vasutállomásnál és a kiállitás látogatási osztályainál az igazolványokat le kell bélyegeztetni, mert az utazási kedvezmény csak ilykép vehető igénybe. A kiállitási igazolvánnyal rendelkezőknek a beogradi magyar utlevélhivatalnál vizumot kell szerezniök. A vizumbeszerzés miatt azonban nem szükséges Beogradba utazni és az a beogradi Magyar Kereskedelmi Megbizott utján is beszerezhető. Utóbbihoz postán beküldött utlevelek az érkezés napján lesznek elintézve és a feleknek visszaküldve. Az utazási és vizumkedvezmények csak a kiállitási igazolványok birtokosait illetik. Az igazolványok ára 80 dinárban van megállapitva és kaphatók a felkért S. H. S. kereskedelmi testületeknél, pénzintézeteknél, utazási irodákban, utlevélhivatalnál és a beogradi magyar kereskedelmi megbizottnál (dr. Szilágyi Beograd, Palata Akademie. Tel. 20—23.). ahol a kiállitásra az utazásra vonatkozó minden felvilágositás is beszerezhető. Válaszbélyeg csatolandó.

— **Próbaéneklés a noviszadi zsidótemplomban.** Noviszadról jelentik: Péntek este és szombat délelőtt a noviszadi zsidó templomban Ney budapesti, Csáky-uccai főkántor tartott próbaéneklést.

— **Eljegyzés.** Vojnich Irmuska (Bačka-Topola) és Šefšich István (Subotica) jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Meghalt egy hires francia orvosprofesszor.** Párisból jelentik: Coue Emil orvosprofesszor, aki az autószuggesztiós gyógykezelés terén ért el nagy sikereket, hatvankilenc éves korában szombaton meghalt.

— **Egyiptomi katonák véres harca a Szentföldön a vahabitákkal.** Londonból jelentik: A legujabb mekkai táviratok ugy szólnak, hogy a fegyveres összeütközés a vahabiták és az egyiptomi zarándokcsapat között abból keletkezett, hogy az egyiptomi zarándokokat felfegyverkezett egyiptomi katonák és tisztek kisérték, akik elvegyültek a zarándokok között és a Szentföldre érve külön csapatban soraozva kisérték a zarándokokat. Ez a fegyveres csapat keveredett harcba a vahabitákkal s vérfürdőt rendezett köztük. Közel félszáz vahabita maradt holtan az ütközet után.

Takarékoskodhat télen is a fával, ha »Zephir« kályhát használ lakásában. Kapható Barzel vaskereskedésben, Subotica. Telefon 123. 5123

Reuma. Köszönőlevél. Dr. I. Rahlejev urnak, Beograd, Kosovska 43. Az Ön orvosságát egy ismerősöm részére rendeltem meg, aki néhány hónappal ezelőtt betegen tért haza Amerikából és a betegség annyira elhatalmasodott, hogy sem a kezét, sem a lábait nem tudta mozgatni. Amerikában is sok orvos megvizsgálta, itthon is sokat költött orvosra és gyógyszerekre, amire én azt a tanácsot adtam neki, hogy tegyen kisérletet az Ön »Radio Balsamika« gyógyszerével. Ez a gyógyszer tényleg használt is neki, lassanként tudta mozgatni a kezét és a lábait és ma már egyáltalán nem érez fájdalmakat. Ugyancsak egy itteni asszony is az Ön csodás orvosságának köszönheti, hogy évek óta tartó, kinzó reumájától megszabadult. Legkiválóbb tisztelettel, Premuša (Dalmácia), 1924 november 15. Petar Jadrešić. A »Radio-Balsamika« gyógyszert késziti és utánvéttel szétküldi a Radio-Balsamika laboratórium, Beograd, Kosovska 43.

Epe- és májbetegségnél, epekő és sárgaság eseteiben a természetes »Ferenc József« keserüviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy az otthoni ivókura különösen hatásos, ha a *Ferenc József* vizet kevés forró vizzel keverve, reggel éhgyomorra vesszük be. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

Dr. Mezei László. Röntgen-szakorvos diagnosztikai és therapeutikai rendelését Szuboticán. (VI. Zrinjski trg 17.) megkezdte. 2691

Roth Olga kozmetikai intézetében (Subotica, Kralja Aleksandra ul. 4. Rossija Fonsiere palota) az összes szépséghibákat u. m. szeplő, pattanás, májfolt, szemölcs, alkalmatlan hajszálakat, arcbőrhámlasztást stb. garantált eredménnyel kezel. — Minden hölgynek érdeke, hogy a könnyen eltávolitható szépséghibáktól és az ezekkel együtt járó lelki depressziótól mielőbb megszabaduljon. Kiváló hatásu saját készitményü szépségápoló szerek, kenőcsök, puderok, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök szétküldése az egész országban utánvéttel. Tanitványokat kiképzésre elfogadok.

Rogaška Slatina a legjobb hirnévnek örvendő gyógyhely gyomor, bél, vese- és májmegbetegedéseknél, epekő- és szivbajoknál. Az előévadban rendkivül mérsékelt árak. Kérjen prospektust. 5133

KINTORNA

Kohn találkozik Grünnel és megkérdi:

— Na, Grün, mikor jön hozzánk ebédre?

— Hát nézzük csak — mondja Grün — hogy is állunk. Hétfőn Schwarzéknál eszem, kedden beteg leszek, szerdán Blauéknál eszem, csütörtökön beteg leszek, mondjuk pénteken...

*

A forradalom alatt Szegeden szines katonák voltak, egy napon egyik szerecsen katona teljesen meztelenül jelent meg az uccán. Persze rögtön lefogták és az őrségre vitték. Ott előadta, hogy nem követett el semmiféle szabálytalanságot, mert ő szabadságra megy és megkapta az engedélyt, hogy civilben utazhasson.

*

Egy éjszakai lokál portása négy lumpot rak fel egy taxira és igy szól a soffőrhöz:

— Ezt, aki a jobb sarokban van — vigye el az állomásra, a balsarokban lévőt tegye le a Beograd-szállodában, ezt meg itt vigye az Alekszandrova-uccába, amazt pedig a Bárány-szállóba.

Az autó elindul, de öt perc mulva ujra jelentkezik a soffőr:

— Képzelje csak — szól a portáshoz — alighogy elindultam, ezek itt egy zökkenőnél össze vissza estek. Legyen szives ujra eligazitani őket.

REUMA

Köszönetnyilvánitás.

Önökhöz fordulok, hogy örmmel közöljem azt, hogy sikerült egyik ismerősömet is meggyőzni arról, hogy a legbiztosabb és legjobb gyógyszer reuma ellen a RADIO BALSAMIKA. **Ön az én nagybátyámnak, Mihajlović Dragutin prokupljei postafőnöknek mult évben küldött az orvosságból nagynéném részére, aki hosszabb ideje ágyban fekvő betege volt a reumának. A reuma olyannyira fájdalmas volt, hogy a lábai megdagadtak és még cipőt sem tudott huzni és kénytelen volt majdnem állandóan az ágyat őrizni. Amint az Ön gyógyszerét megkapta, azt azonnal használatba vette és már 20 nap után annyira javult az állapota, hogy amikor meglátogattam, teljes egészségben találtam. Itt Vranjen egyik ismerősöm anyja szintén beteg, de nem annyira, mint a prokupljei nagynéném. Kérem tehát küldjön ujabb orvosságot használati utasitással, utánvéttel a következő cimre:** Jovan Ristić kereskedő, Vranje. **Előre is hálás köszönet** Milán Popović **postapénztárnok, Vranje, 1924. okt. 2.**

A RADIO BALSAMIKA gyógyszert késziti, eladja és utánvéttel szé küldi a LABORATORIJA RADIO BALSAMIKA, Beograd, Kosovska 43.

5833

FIAT 503

Egyesiti magában az előbbi 501 és 502 összes előnyeit. **Legpompásabb kivitel, erősitett motor első kerékfékek, elegáns és modern forma, a kocsi szinével egyező valódi antik bőrözés.** Az összes más tipusok is nagy választékban.

Szállithatók azonnal garázsunkból!

Előnyös fizetési feltételek!

Kivánatra azonnal felkeressük Önt.

FIAT-TORINO KÉPVISELET

„AUTOMOBILIA"

Subotica, I. Skadarska ulica 7. Telefon 151.

8529

NEVELŐOTTHON FIATAL LÁNYOK RÉSZÉRE

Wien, VIII. Wickenburggasse 3. — Tulajdonos és vezetőnő: Marie Augenblick

Továbbképző tanfolyamok, nyelvek, zene, háztartási iskola — **Kivánatra prospektussal szolgál**

KÖZGAZDASÁG

Vámháborura vezet az uj csehszlovák vámtarifa

Jugoszlávia elveszti egyik jelentős exportüzletét

Az uj cseh vámtarifát botrányokban gazdag parlamenti harcok és uccai tüntetések után fogadta el a prágai parlament. Most, hogy enneka vámtarifának a tételei ismertekké váltak nálunk is, ugy látszik, hogy nem is a cseheknek kellene emiatt tüntetniök, hanem Jugoszláviának. A csehszlovák vámtarifa *végzetes csapást jelent Jugoszlávia mezőgazdasági exportjára* s káros hatását rövidesen meg fogja érezni a nagybirtokos, a kis parcellán termelő dobrovoljác, a kereskedő, megérzi az S. H. S. állam költségvetése, amely elveszti szilárdságát és állandóságát.

Csehszlovákia az uj vámtörvényben a maga mezőgazdasági termelését akarja megvédelmezni, ezért a külföldről az országba irányuló mezőgazdasági termékekre magas vámokat ró. Csehszlovákia már régebben igyekezett megnehéziteni a jugoszláv termények bevitelét azzal, hogy származási bizonyitványt kivánt minden importált áru után s hogy a bevitel elé nehézségeket állitott. Ennek ellenére az S. H. S. állam mezőgazdasági feleslegének jelentékeny része került Csehszlovákiába, mert buza, rozs, kukorica, liszt *beviteli vám nélkül juthatott be* s igy versenyezhetett a Csehországban termelt áruval. A jövőben ez a helyzet alaposan megváltozik. Az uj vámtarifa értelmében Csehország a bevitt mezőgazdasági termékek után vámot szed, még pedig kirótt a

buzára	30— 60	cseh koronát,	
árpára	34— 44	„	„
zabra	36— 48	„	„
tengerire	22— 32	„	„
lisztre	70—140	„	„
ökrök után darabonkint	360—460	„	„
tehenek és bikák után	240—300	„	„
borju után	40— 50	„	„

sertések után tiz kg. sulyig 10 és fél — 15, husz kg.-ig 84—120, hizott sertés után 110—220 cseh koronát. Zsir után pedig kg.-kint 150—360 cseh korona a beviteli vám.

Ezek a magas vámok majdnem lehetetlenné teszik, hogy az S. H. S. királyság Csehszlovákiába a jövőben is exportálhasson, pedig a multban az export nagy része Csehszlovákia felé irányult, a jugoszláv buzának, lisztnek, élőállatnak, zsirnak fontos piaca volt Prága.

Az elmult 1925-ös évben a dinár magas árfolyama és a cseh korona esése nagy akadálya volt a kivitelnek, mégis exportáltunk Csehszlovákiába 14.108 vagon tengerit 286,157.655 dinár értékben, tiz és félezer tonna buzát 30,713.851 dinár értékben. Élőmarháért több mint negyvenmillió, sertésért 48 millió, lisztért négy és félmillió dinár jött be az országba Csehszlovákiából. Az S. H. S. királyság a cseh prohibiciós vámok folytán ennek a 420 milliós exportnak háromnegyed részét elveszti. Elvesztik az állam polgárai s maga az állam is az ebből származó jelentős jövedelmet.

A mérleg másik oldalán ott áll, hogy Csehszlovákia a maga *ipari produktumaira kedvezményes behozatali vámot élvez Jugoszláviától* s ezt tovább is fenn akarja tartani.

A beogradi lapok jelentőségéhez mérten foglalkoznak már azzal, hogy Csehszlovákia, kihasználva a kisantantban elfoglalt vezető szerepét, *vámháborut* idéz föl. A *Novosti* megállapitja, hogy ezek az intézkedések veszélyeztetik a gazdasági megértést Középeurópa államai közt s veszélyeztetik Európa békéjét.

A jugoszláviai gazdasági életet a világválság, a sulyos adóterhek, a tarifális politika hibáin kivül most még az a csapás is fenyegeti, hogy a cseh vámtartja az eddigi kereseti lehetőségeket is lecsökkenti.

Miért esik a buza ára?

A régi buza ára még a mult hét végén 340 dinárig emelkedett, ellenben e hét elején váratlanul ismét 295—300 dinárra esett vissza.

Gabonakereskedelmi szakkörök véleménye szerint ezt az áresést az a körülmény okozta, hogy az aratás előtt az összes malmok a gépek rendbehozása miatt üzemüket beszüntették. Igy ezután, amikor a mult héten magasabb árak mellett ezek az eddig visszatartott készletek egyszerre kerültek a piacra, nyomban előállt az áreses.

Befolyással volt az árhanyatlásra az a körülmény is, hogy a kivitel erősen megcsappant. Olaszország, a jugoszláv buza egyik legjelentékenyebb buzakiviteli piaca már nem felvevőképes a jugoszláv buza számára, mert az olaszok a jobb magyar buzának előnyt adnak. Brailán át is erősen megcsappant a kivitel, mert a brailai árak nem felelhetnek meg. A jugoszláv buza Brailában 206—207 shillingbe, vagyis 262 dinárba kerül, mig itt 295—300 dinárért kerül a belföldi piacra.

Az európai piacok tele vannak amerikai buzával. Amerikai kemény, téli áru 14 holland forintba kerül szeptemberi szállitásra, ami átszámitva ab Pancsevo, 265 dinárnak felel meg.

E hét utolsó napjaiban a buza ára 305 dinárig javult, mert a termésjelentések nem kielégitők és a gabonakereskedelem ennekfolytán befedezi magát.

Uj buza ára, augusztusra 265 dinár, Tisza-hajóállomáson 270 dinár, vagonárunál 267½ dinár.

E hét végén a kereslet és kinálat is minimális volt.

A Narodna Banka már most megkezdi az exporthitelek kiutalását. Beogradból jelentik: A Narodna Banka az ezévi exportidényre háromszázmillió dinár hitelt utal ki. A hitelek nagyrészét a beérkezett kérvények alapján már jóváhagyták és ezt az érdekeltek azonnal fel is vehetik, mihelyt megkapják az értesitést. Az idén a Narodna Banka a szokástól eltérően korábban nyitotta meg a hiteleket. Más években rendszerint csak ősszel kezdődött a hitelnyitás, most azonban a kereskedők és exportőrök már igénybevehetik a hitelt, mihelyt megkezdődik a gabona felhozatala a piacra. Az ezévi hitelek teljes összege kisebb a multévinél és csekély enyhületet jelent a sulyos gazdasági válságban.

Árlejtések. A szuboticai hadosztályparancsnokság mérnöki osztálya 1926 julius 5-ikén irásbeli árlejtést tart a szuboticai 34. gyalogezred laktanyaépületének kijavitására. Előirányzott összeg 55.243 dinár. Bánatpénz 5%, mely az árlejtés napján, délelőtt 10. óráig a parancsnokságnál letétbehelyezendő. — A hadügyminisztérium tengerészeti osztálya Zemunban julius 5-ikén délelőtt 11 órakor irásbeli árlejtést tart 4500 darab ágytakaróra (pokrócra). Bánatpénz 87.050 dinár. — A szuboticai hadosztályparancsnokság mérnöki osztálya julius 5-ikén nyilvános szóbeli árlejtést tart a szuboticai katonai zenekar épületének kijavitására. Előirányzott összeg 15.967 dinár. Bánatpénz 800 dinár. — A petrovaradini autóparancsnokság julius 28-án, délelőtt 11 órakor irásbeli árlejtést tart az autóparancsnokság részére beszerzendő anyag ügyében. Felvilágositással a petrovaradini autóparancsnokság szolgál. Bánatpénz 50. — A szuboticai hadosztály élelmezési osztálya julius 30-án *nyilvános szóbeli árlejtést* tart a szuboticai helyőrség részére 400.000 kiló, a Noviszad—petrovaradini helyőrség részére 320.000 kiló, a velikikikindai helyőrség részére 160.000 kiló és a szombori helyőrség részére 80.000 kiló szalma részére. Bánatpénz 5%.

Zajecsárra helyezték a kikindai vámhivatal főnökét. Kikindáról jelentik: A pénzügyminiszter Bozsovics Miodrág kikindai vámhivatali főnököt áthelyezte Zajecsárra. A kikindai vámhivatal élére Schramm Mihály zajecsári vámfőnök kerül.

Hajózási vállalkozók a Tisza medrének kikotrását sürgetik. Sztaribecséről jelentik: A nagy áradásra való tekintettel a hajózási vállalkozók között mozgalom indult meg a Tisza medrének kikotrására. A vállalkozók szerint a folyók gyakori áradását a nagyfoku eliszaposodás idézi elő. A mostani áradások nyilt iszaprétegeket fognak visszahagyni, ami az apadás után zavarja a hajózást.

SPORT

Lemondott

a szuboticai alszövetség elnöke

A szuboticai labdarugó alszövetség vezetőségében váratlanul válság tört ki. *Bénis* Simon, az alszövetség elnöke lemondott tisztségéről. Bénis Simon lemondását irásban adta át *Pilics* Ozrén alszövetségi főtitkárnak.

Bénis Simon lemondása összefüggésben van az alszövetség szerdai igazgatótanácsi ülésének határozataival. Az ülés tárgysorozatára ki volt tüzve a bajnoki csapatok felosztásának megváltoztatásáról szóló tervezet. Az elnöklő Bénis Simon tekintettel arra, hogy számos pontot kellett letárgyalni és valószinünek látszott, hogy ez a fontos pont hosszu és kimeritő vitára ad alkalmat, inditványozta, hogy előbb a többi pontot tárgyalják le és hagyják végére a bajnokság megváltoztatását, hogy azt nyugodtan megtárgyalhassák. Ezt az inditványt elfogadták, azonban a tárgysorozat letárgyalása rendkivül sok időt vett igénybe és igy több tanácstag, köztük maga Bénis elnök is kénytelen volt eltávozni. Az elnök abban a tudatban távozott, hogy az előrehaladott időre való tekintettel a bajnoksági javaslatot ugy sem fogják letárgyalni. Ezzel szemben az történt, hogy az igazgatótanács késő este csaknem minden vita nélkül, az elnök távollétében, rendkivül fontos változásokat eszközölt a bajnoki beosztáson.

A határozatot — amelyet már csütörtöki számában részletesen ismertetett a *Bácsmegyei Napló* — Bénis elnök formailag és tartalmilag is helytelennek tartja és emiatt mondott le tisztségéről.

Bénis Simon lemondása a sportközönség legmélyebb rétegeiben a legnagyobb sajnálkozást váltotta ki. Bénis izigvérig komoly, hozzáértő sportember, a ki tisztségét a legnagyobb harcok idején is páratlanul, közmegelégedésre töltötte be. Az illetékes sportkörök remélik, hogy sikerülni fog Bénist elhatározásának megmásitására birni annál is inkább, mert a néhány héten belül megtartandó alszövetségi közgyülés minden bizonnyal revizió alá fogja venni az igazgatóság kellő megfontolás és körültekintés nélkül hozott határozatait.

Városközi tenniszverseny Szombor—Szubotica között. A szuboticai tenniszklub rendezésében a palicsi pályán szombaton kezdődött meg a Szombor—Szubotica városközi tenniszverseny. Szombort a versenyen a következő játékosok képviselik: Buják B., Jankovics, Duchon M., *Gombos* J. női játékosok és Radovics, Bulyák, Falcione, Csávossy, Jankovics, Konyovics. Szubotica színeiben indulnak: dr. Szántó, dr. Kálmán Ferenc, Váli Béla, Kis József, dr. Tisza Endre, Kriszháber, Jubibratics, Kunetz Duci és dr. Gábor Arturné

Simmering (Bécs)—Jugoszlávia 4:3 (2:1). A Beogradban vendégszereplő Simmering értékes győzelmet aratott a keményen védekező Jugoszlávia felett.

SzMTC—Bácska. A Bácska-pályán délután öt órai kezdettel játszik a két csapat. A rendszeres tréningben levő SzMTC a Bácska komoly ellenfelének igérkezik. A mérkőzés előtt a tartalékcsapatok játszanak.

TŐZSDE

Zürich, jul. 3. *Zárlat:* **Beograd 9.145,** Páris 13.95, London 25.1325, Newyork 516 ötnyolcad, Brüsszel 13.60, Milanó 18.02, Amszterdam 207.50, Berlin 123, Bécs 73.10, Szófia 3.75, Prága 15.30, Varsó 42.5, Budapest 72.30, Bukarest 2.50.

Zagreb, jul. 3. *(Magánforgalom):* Zürich 1096.50, Páris 153, London 275.68, Newyork 56.53, Bécs 800.75, Trieszt 199.

Noviszadi terménytőzsde, jul. 3. Buza: 2 és fél vagon bácskai 300—302.50 dinár, 2 vagon bácskai 306 dinár. 2 vagon bácskai 77—78 kilós, 2%-os 305 dinár, 2 vagon bánáti, Szenta paritás 300 dinár. Zab: 1 vagon szerémi 185 dinár. Tengeri: 2 vagon bácskai ab julius 15., Szombor körzet 165 dinár, 2 vagon szerbiai, Indija paritás és reláció Szarajevó 160 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0-ás kombinált 500 dinár. Bab: egy vagon bácskai, fehér, válogatott 175 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 15 és fél vagon.

Budapesti gabonatőzsde, jul. 3. A határidőpiacon az időjárás javulása dacára az árfolyamok emelkedők voltak. A forgalom különösen rozsban volt élénk. Hivatalos ármegállapitások ezer koronákban: Magyar buza szeptemberre 383—386, zárlat 385—387, októberre 383—388, zárlat 387—388, nemzetközi buza októberre 380, rozs októberre 266—273, zárlat 272—273. A készárupiacon is főleg rozs iránt volt nagy érdeklődés. A repceüzlet megcsappant. Hivatalos árfolyamok: Buza 425—445, ujbuza 382.5—390, rozs 255—260, árpa 235—245, zab 290—297.5, tengeri 232.5—235, repce 550—560, korpa 165—167.5 ezer koronákban.

Csikágói gabonatőzsde, jul. 3. Buza juliusra 134.25, buza szeptemberre 134.125, buza decemberre 137.75, tengeri juliusra 68.375, tengeri szeptemberre 75.25, tengeri decemberre 77.375. Zab juliusra 36.875, zab szeptemberre 39.—, zab decemberre 41.75. Rozs juliusra 92.625, rozs szeptemberre 96.75, rozs decemberre 100.5.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: *Duna:* Bezdán 696 (+4), Bogojevó 751 (—17), Apatin 736 (—36), Vukovár 642 (—10), Palánka 667 (—1), Zemun 606 (+17), Pancsevó 586 (+18), Szmederevó 633 (+19), Orsova 454 (+10). *Dráva:* Maribor 178 (—7), Zákány 90 (—5), Dolnji Miholjac 264 (—33), Oszijek 472 (+4). *Száva:* Zagreb 8 (—). Sisak 315 (—20), Jasenovac 592 (—30), Bród 594 (+22), Samac 484 (+28), Mitrovica 570 (+32), Beograd 539 (+16). *Tisza:* Becse 500 (+2), Titel 559 (+6). *Kupa:* Karlovác 142 (—34). *Una:* Novi 256 (+26). *Vrbas:* Banja Luka 200 (+10). *Drina:* Visegrád 230 (—), Zvornik 269 (+5). *Morava:* Csuprija 243 (+87).

NYILTTÉR

ELVESZETT

egy feketebörü aktatáska birósági iratokkal folyó évi julius 1-én a Bácstopolyáról d. e. fél 10 órakor a Beograd-felé induló személyvonat egy harmadosztályu vagonjában. Felkéretik a becsületes megtaláló, — mivel az iratok reá nézve értéktelenek, hogy azokat megfelelő jutalom ellenében vagy börtáska nélkül a — **Suboticai Okružni Sud** címére küldje meg. 5871

Vladimir Romanov kr. sudski izvršitelj u Senti.

Izvrš. br. 409|1926.
2

Dražbena objava.

Potpisani sudski izvršitelj na osnovu §-a 102. zak. čl. LX. od 1881. objavljuje, da će one pokretnine, koje su usled odluke broj 4459|1926. senćanskog sreskog suda u korist ovrhovoditelja Karolja Rafai zastupan po advokatu dru Karlo Biro adv. protiv ovršenika radi namirenja 10.000 Din. glavnice i spp. popisane i na 24.000 Din. procenjene i zaplenjene, poimence konji, kola i kukuruza na temelju odluke broj Gn. 5178|1926. senćanskog kr. sreskog suda na javnoj dražbi prodati.

Dražba će se održati dne 15|VII. 1926. po podne u 2 sati u Senti IV. krug Tornjoš salaš 2906. broj.

Kupac je dužan odmah isplatiti cenu i preuzeti kupljenu stvar po §-u 107. i 108. zak. čl. LX. od 1881.

Senta, dne 1|VII. 1926. god.

5895 **Bladimir Romanov**
kr. sudski izršitelj.

Mesni Školski Odbor Grada Subotice.

Oglas

Ovime se oglašuje prva javna ofertalna licitacija za liferovanje 185 vagona prvoklasnog, suhog, bukovog drva, koji nije puštano vodom, sečeno 1924/25 zimi, samo cepanice, bez okrugljača, panjeva truleža, — nadalje na razvažanje 126 vagona drva u gradu, te pilanje 71 vagona, — za svu školu i učitelje grada Subotice.

Uveti za ovu liferaciju mogu se dobiti u gr. inž. odelenju uz naplatu od Din. 50.

Oferti mogu se predati najkasnije do 26. jula 1926 pre podne 11 sati eksebitu Mesnog Školskog Odbora (gr. kuća III sprat.)

Otvaranje ponuda vršiće se istog dana pre podne u 11·30 sati.

Subotica, 26. juna 1926.

5781 **Mesni Školski Odbor.**

Meghivó

A Conkordia Temetkezési Egylet azon tagjait, akik nálam jelentkeztek panaszaikkal, ezennel értesitem, hogy a megbeszélés julius hó 5-én hétfőn este 7 ½ órakor lesz megtartva a Polyáković vendéglőben, barátok temploma mellett, melyre a tagtársakat tisztelettel meghivom.

5845 **Evetovics Miklós**

Ha jó **sajtot** akar csinálni, ugy használjon **eredeti Hansen-féle**

TEJOLTÓT

amely poralakban vagy folyékony állapotban ismét kapható a gyár lerakatánál

Kohanić i drug K. D. cégnél Zagreb
Martićeva ulica 14/b

Sajt- és vajfesték, vaj- és sajtkulturák. 5610

Lanz-féle gőzgéphez azonnali belépésre kerestetik
ügyes, több évi gyakorlattal biró, jó bizonyitványokkal rendelkező

FŰTŐ

nőtlen előnyben részesül. Ajánlatot vagy személyes bemutatkozást kér

Lang malom, Beli Manastir SHS. Baranya 5902

A »*Sombori Kiházasitó és Temetkezési Egyesület*«, mely május hó 30-án megalakult, ezuttal hozza ugy a tagjainak, valamint az érdeklődöknek tudomására, hogy egyesületünk kifizetéseket csak akkor fog folyósitani, midőn a Belügyminiszter urtól az alapszabályok jóváhagyólag visszaérkeznek, amelynek megérkezése a lapok utján majd közölve lesz, tehát ezideig senki sem jogosult kifizetésekre.

Az egyesület alapitó tagokat felvesz. Egyesületünk 30 dinár esetenkénti dijak befizetése ellenében fizet 20.000 dinárt. Tagokat felveszünk korhatár különbség nélkül. Vidéki képviselőink a következők: Kemény János vasutigazgatósági tisztviselő Subotica, VI. kör, Stipe Grga ul. 12., Hadnagy Károly füszerkereskedő IV. kör, Dulićeva ul. 48. Subotica,, Árendás István, Narodni Bioskop pénztárnoka Subotica, Georg Meister Pašićevo, ifj. Szőke Vendel Mali-Idios, Börcsök Ferenc áll. főnök Szécsány, Spechar Béla Vojvoda Putnik ul. 27. Pančevo, Kovács Ágoston, Főucca 7. Temerin, Diener Gyula N.-Sag, Graban Gyula Kula, Schumacher Béla St.-Bečej, Biró Illés Vukovar, Törteli József St.-Kanjiža, Bilicki Károly Senta, Mann Ferenc Bezdán, Központi iroda: Vojnits István Sombor.

Vidéki képviselőket keresünk.

5794 *Vezetőség.*

Gazdák!

óvják meg vetéseiket a különböző betegségektől, a Kastel D. D. karlováci gyár növényvédő szereivel és igy a föld hozamát jelentékenyen emeli.

Sulfarol vizben oldó kén. Legjobb szer az **Oidium** leküzdésére a szőllővesszőkön, a rózsákon, almán, uborkán stb. A Sulfarol ára poralakban 40 din. kg-ként, paszta alakban 48 dinár.

Arsola vizben oldódó arzén és föleg a szőllőmoly, a tekerő féreg, a répaféreg és más kártékonyok irtására szolgál, amelyek a zöld magvakat szokták megtámadni. — Ára 44 dinár kg-ként.

Porzol legkiválóbb szer a kemény büzös buzaüszög megsemmisitésére. (200 gram PORZOL 100 kg buzára elég.) — Ára 44 dinár kg-ként.

Azonkivül mindennemü védszer komlóbetegségek ellen.

Bármilyen utasitással ingyenesen szolgálunk.

KASTEL D. D.

zagrebi irodája, Zagreb, póstafiók 104

Irodai helyiségek: **Nikolićeva ulica 8. I. em.** 7820

Gyári uj

Hofherr-nyersolajtraktoros cséplőgarniturák

itteni raktáramon megtekinthetők és azonnal szállithatók

Braun Marcel
Veliki-Becskerek 5577

Ki akar érettségizni?

Összevont magánvizsgát tenni?

Teljes anyagi felelősséggel előkészit a

BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS. 951

MOZGÓSZINHÁZAK

5879

„*STAR*“-*FILM*
vajdasági fiókja Novisad
Jevrejska ulica 2.
Telefon
145

Az uj szezón produkciója minden **mozgószinháznak** biztositja az anyagi sikerét!

Komplett

MALOMBERENDEZÉS

50 q napi teljesitőképességgel 25 HP. DEUTZ-SZIVÓGÁZMOTORRAL, majdnem uj, eladó. A malom teljesen újonan van berendezve és csak egy év óta van használatban. — Bővebbet

Teisz Dánielnél, Novi-Vrbasz 5874

Mérsékelt árakon következő gépek kaphatók:

LÖBL SAMU és FIA

cégnél B.-PALÁNKÁN

Ford-autóbusz 17 személyes, legujabb typus. — **Puch-autó** 6 üléses, keveset használt. — Máv. 22. szivógázmagánjáró, 48" golyóscsapágyu csép-lővel, elevátorral komplett 1917. évfolyam. — **Könnyü** „R. Wolf“ gyártmányu uj cséplőszekrény traktorhoz. — Szalmakazalozó, uj, könnyü kivitel Hofher typus. — Négyvasu könnyü traktorekék.

Legcélszerübb személyes megtekintés! 4345

CUKOR

Egy vagon cseh süvegcukor érkezett, kg. din. 13.75. Friss töltésü Rohitschi-viz 1 és fél lt. üvegekben din. 8.—. Legfinomabb francia táblaolaj salátának din. 25.—. Naponta friss pörkölt kávé, 3 fajkeverék kg din. 55.—. I-a budapesti Herzl-szalámi kg. din. 90.—. Naponta friss I-a valódi zombori dézsaturó napi árban.

KONSTANTINOVICS
fűszer- és csemegeüzlet Subotica, Šenoe (Bem) ul. sarok (volt honvédkaszárnyával szemben) 5798

Dr. SZEGO KÁLMÁN

ABBAZIA
SZANATÓRIUMA
felnőttek és gyermekek részére
Erősitő, edző, hizó és dietetikus kurák.
Gyermekek 6 éven felül kiséret nélkül is.
Minden nyári sport. Nagy parkok.
Saját strandfürdő 40 kabinnal.
Rádió. Svéd-torna. 3376

Teljesen jókarban levő

501-es FIAT-autó

olcsón eladó Novisad, Lövész-utca 51. 5875

ELSŐ SUBOTICAI PAPIRZACSKÓGYÁR

F. BEDŐ SUBOTICA ŠENOE UL. 19. TELEFON 436.

Ajánlja minőség és ár tekintetében elsőrendü és versenyképes papirzacskóit. Kérjen mintát és árajánlatot. 951

LEVELEZÉS

Jucim. Nem akarom, hogy miattam megfossza magát szórakozásaitól. Nem érdemlem meg. Menjen és érezze utjain szeplőtlen szeretetem szakadatlan csókbaboritását. 5873

HÁZASSÁG

Házasságokat a legelőkelőbb családoknál is a legnagyobb diszkréció mellett az »Eros« általános ügynökség közvetít a legnagyobb eredménnyel. — Cégjelzéstelen levelezés. 5263

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek. Megbizást elfogad »Doktorné« Subotica, Párhuzamos ut 178. 5888

40

No. 20

Valódi Pollárt fenők, 27, 28; valódi Pollárt borotvák a legolcsóbban kaphatók

Molnár István

borotva-, mü- és homoru-köszörüldéjében

Subotica

Bene Sudarevićeva 26

Minden e szakmába vágó köszörülési munkát a legjobban és legolcsóbban készitek.

Póstán beküldött munkákat 8 napon belül a legpontosabban elkészitve küldöm vissza

FOGLALKOZÁS

Faszcbrász segédet keresek azonnali belépésre. Szedlák, Harambašićeva ul., a Katholikus Legényegylettel szemben. 5723

Gyapjufonósegédet keresek. Milgyeni fonógéphez. Varga Flórián fonó, Subotica, Trumbićeva ulica 3. 5821

Jó munkás borbélysegédet felvesz Horváth Gyula, Starakanjiža. 5825

5865

Női fodrász

magas fizetéssel, nagy mellékkeresettel azonnal beléphet.

Fiatal borbélysegéd,

aki pubi-frizura nyirásban is jártas, szintén felvételik

M. Kéczity

uri- és nőifodrásznál

Vel. Bečkereken

Rövidáru angro szakmában perfekt segéd éves gyakorlattal állást keres. Vidékre is elmenne. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába »Szorgalmas« jeligére kéretnek. 5891

Társat keresek jól jövedelmező és megélhetést *biztositó irodához,* lehet nő is, 15.000 dinárral. — Motorszerelésben jártas társat keresek 50.000 dinár készpénzzel, *tőke biztositva van.* A tél beálltáig egymillió kereset biztositva. Cim a kiadóban. 5852

Manikürözőnőt és egy bubihajvágót, magas fizetéssel felvesz Kummerkramer, Sombor. Csak elsőrendü munkaerők jönnek figyelembe! 3375

7 éves müszaki szakmában jártas irodavezető, mérlegképes könyvelő állást keres. Cim: Pallas-Reklám. 5733

Az összes irodai munkálatokban jártas ma[gya]r, német levelezőnő állást, esetleg félnapra foglalkozást keres. Szives megkereséseket »5897« szám alatt e lap kiadóhivatalába kér. 5897

Két ügyes nőivarrónő házakhoz ajánlkozik együtt *100 dinár és ellátásért.* — Zriniski trg 14. Zsigánénál 5899

Kétévi városi gyakorlattal biró gyógyszerészgyakornoknő állást keres. Cim a kiadóban. 5835

Keresek intelligensebb megbizható nőtlen embert, aki a gazdaságban férjemet helyettesiti. Cim: Sauer-villa, Palics. 5898

2044

SIREMLÉKEK, UTKERESZTEK SZT. HÁROMSÁG KÉSZITÉSE javitása, betük vésése, aranyozása szakszerüen.

Stara Kanižan lerakat

Király Sándor-féle házban.

ÓVÁRI JÁNOS

kőfaragó és márványipar telepe

Senta

Szerb—magyar levelező, gépiró, ki a német nyelvet is valamennyire birja, hosszabb irodai gyakorlattal azonnali belépésre állást keres. Nb. ajánlatokat »Irodista« jeligére a kiadóba kér. 5348

Perfekt női fodrászt vagy fodrásznőt keresek azonnali belépésre. Csakis elsőrendü munkaerők jöhetnek figyelembe. Cim: Pančevo Postafiók 1. 5839

Sehr intelligentes deutsches Fräulein sucht entsprechenden Posten. Zuschriften erbeten unter »Per sofort« an die Exp. d. Blattes. 5841

Gyakorlott ápolónő betegápolást vállal. Cim a kiadóhivatalban. 5826

Szorgalmas, józan gazdasági gépészkovácsot, aki a traktorok kezelésében teljesen jártas, azonnali belépésre keresek. Probst Károly Sečani (Banat, Torontálm.) 5791

Fakereskedősegéd, aki a faszakmában teljesen jártas, ugy külső, mint belső munkára alkalmas, felvétetik. Beinhauer Adolf, Potiskisvetinikola. 5765

Fiatal füszerkereskedősegédet *jó bizonyitványokkal* azonnali belépésre felveszek. Ugyanott egy szerbül tudó könyvelő(nő) felvétetik. Šibalić Illés kereskedő Subotica. 5884

WALTER MAGÁNTANFOLYAM 5588

Előkészit középiskolai összevont magánvizsgálatokra, érettségire, bármely államból.

Budapest, Rákóczi ut 5[?].

Szerbül tudó német levelezőt keresek délelőttre. Cim a kiadóban. 5886

Ein tüchtiges, intelligentes deutsches Fräulein wird zu einem 3 *jährigen* Mädchen gesucht. Nächeres in der Administration. 5882

Szerbül beszélő intelligens pénztárosnőt keres a Lifka-bioskop. 5890

Bejáró szakácsnő állást keres jó bizonyitványokkal. Miletićeva ul. 65. 5892

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Azonnali belépésre keresek egy női fodrászt és egy manikür kisasszonyt. Grünberger parfüméria, Velikibecskerek. 5878

10.000 dinár óvadékkal főpincért keresek a Vojvodina legelegánsabb kávéházába. Cim a kiadóba. 5872

Suche zum sofortigen Eintritt zu meiner fünf jährigen Tochter intelligentes Fräulein, perfekt in der Deutschen Sprache. Wünsche Lichtbild, Gehaltsanspruch Bekanntgabe und Abschrift der Zeugnisse. *Zuschriften an Jenő Ney,* Novibečej. 5870

Mosást, vasalást háznál vállalok. Miletićeva ul. 65. 5893

ELŐNYOMDÁT MÓDERNÜL FELSZERELVE

legolcsóbban szállit

LEOPOLD SÁMUEL SABLONGYÁRA SENTA 257

VÉTEL-ELADÁS

Üzletet vennék, jó forgalmut, kisebbet, füszert vagy vegyeset, megfelelő lakással Bácska, Bánát vagy Baranyában. — Cim a kiadóhivatalban. 5801

Egy jól bevezetett mehanikus mühely a város központjában eltávozás miatt kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóban. 5823

Selyempincsi kölykök eladók. Fra Ješe trg 6. — Vermes-ház, Barátok temploma mellett. 5885

Eladó vagy bérbeadó Radanovácon 3 szobás ház *mellékhelyiségekkel,* 3 kapa kerttel. Cim: Radanovác 5752, Jelácsik mellett. Érdeklődni lehet Fuchs i drugnál, Vojnovićeva ul. 5 5880

Női templomülés (első sorban) eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5881

Eladó Subotica központján sarokház, üzletekkel, lakásokkal kedvező feltételekkel Dr. Blumnál. 5876

Családi ház, a beltérhez közel, eladó. Dulićeva ulica 4. Margit-malom mellett. 5868

Tiz évi házbér lefizetéséörök áron megkaphatók a város legforgalmasabb helyén lévő kisebb-nagyobb üzlethelyiségek. — Földes ruhaüzlet. 5894

Különféle lakások butorozva és üresen, Palicson szobák konyhával, családi házak, szőlők, iroda, üzletek *olcsón* kaphatók. Háló, ebédlő, szalonbutorok, pénzszekrény, cimbalom olcsón eladó. Langné, Párhuzamos ut I. em. 5889

Eladó több parcella föld *Slavoniában* 85, 26, 30, 190, 200 holdas tanyávai, terméssel, élő és holt felszereléssel 6500 dinár holdja. Továbbá 800 hold irtott erdőföld tuskóstol felparcellázva, roppant bőtermő humusz. Ára holdanként 3000 dinár, fizetendő 5 év alatt. Agentura, Paje Kujundžića 5. 5853

Eladó egy nehéz 8-as eredeti gyári Első Magyar cséplőgarnitura 1912-ben készült Tukács Sándor, Orom. 5849

Mától kezdve mig a készlet tart

1 lit. kitünő siller bor Din. **5.—**

1 lit. kitünő fehérbor Din. **6.—**

kapható

NOJCSEK GÉZA

cégnél Subotica 184

Jóforgalmu füszerkereskedés, bánáti községben, 25 év óta fennáll, *2 házzal* nagy udvarral és kerttel, haláleset miatt azonnal eladó. Cim a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában. 5729

HÁZ.

Novisadon, adómentes emeletes uj épület a Fő-utca közelében, mely áll két nagy és egy kisebb, modern lakásból, mélykut-vizvezetékkel, előnyös feltételekkel olcsón eladó. Közelebbit a tulajdonosnál. Schwarz József, Novisad, Ribnji trg 11. 5785

BAD-ISCHL ortodox **RESTAURANT**

Pension STADT PRAG Englinos G. 9.

GLATTER ADOLF vendéglős személyes felügyelete alatt Wien, VI., Schmalzhof G. 12. 5833

JUGOSZLÁV

SZERB és HORVÁT

NEMZETI ZÁSZLÓK

tiszta gyapjuból, szine nap és viz ellen garantál

75 cm széles	120 cm hosszu	Din. 70.—
100 cm széles	150 cm hosszu	Din. 100.—
110 cm széles	200 cm hosszu	Din. 150.—
120 cm széles	250 cm hosszu	Din. 200.—
150 cm széles	300 cm hosszu	Din. 300.—

szállitunk bérmentve az összeg előre való beküldésnél vagy utánvétellel.

KLEIN i WINKLER SUBOTICA, Trumbićeva ul. 22

Viszonteladók kérjenek ajánlatot! 500

Mindennemü ingó- és ingatlanok vételével és eladásával a legsikeresebben az »Eros« általános ügynökség foglalkozik. 5264

Eladó 20 HP nyersolajmotor, a legjobb gyártmány. Cim: Kromer Ferenc téglagyáros, Apatin. 5623

Gyógyszertár, középforgalmu, bánáti vegyes lakosságu városban, hol törvényszék, középiskola, stb. van, a város legszebb és forgalmasabb helyén *modernül épült* és kényelmes uriházzal vagy anélkül a tulajdonos előrehaladott kora miatt eladó. Közvetitők dijaztatnak. — Cim megtudható a kiadóhivatalban. 4872

Valódi „ALFA" gyártmányu

SEPARATOR

90 liter óránkénti teljesitő képességel eladó. — Teljesen uj! 585

„Bega" hirdető és közvetitő vállalat Velikibečkerek

Jóforgalmu vendéglő a čantavéri piactéren 4 szobával, melléképületekkel, 22 méter hosszu tánctereminel, 160 drb préselt szék, 12 drb boroshordó, pálinkafőző-üst teljes felszereléssel 200.000 dinárért, esetleg olcsóbban is eladó. Cim a kiadóban. 4501

Hulladékólmot vesz *Szabó* szerelő Subotica, Vermesbuzaraktárban.

Egy jólmenő régi füszer- és vegyesáru-üzlet pálinka kiméréssel, hirlap egyedárusitással, családi körülmények változása folytán szabad kézből azonnal eladó. Közelebbiket özv. Nagy Bélánénál, Jaša-Tomićon (Módos.) 5747

Speciális órajavitásokat legszakszerübben végez

Krekus

óra specialista

Subotica Gyümölcspiac 4. Aranymüvesek során

Orvosi müszerek olcsón eladók szekrénnyel együtt. Cim a kiadóban. 5683

Vilsonova 22. szám alatt egy *modern* hálószoba eladó és két szoba comforttal, orvosi rendelőnek vagy irodának 15-től kiadó. 5844

Keveset használt Fordautó, lovas kocsik, uj és használt, jutányosan eladó. Jukićeva ul. 32. 5819

Eladó jókarban levő 3 tonnás Benz teherautó, *2000* drb parafás *3.5* sörösüveg és *2* dugaszoló. Raymund Péter, Čantavir. 5755

Mercedes-autó, 6 üléses, 35 HP, alkalmi áron eladó. Megtekinthető Krämer Gyulánál, Vel.-Kikinda. 5697

Bognároknak és asztalosoknak megfelelő furógép és esztergapad 2500 dinárért, mindenféle asztalosszerszámok eladók. — Morovity Mileta, Bačko-Petrovoselo. 5808

Hütőgépet 10—15000 kalóriásat megvételre keresünk. Ruff csokoládégyár, Szubotica. 5782

Torino »Itala« 6 személyes luxus automobil modern karosszériával, villanyvilágitással, 6 db tartalékgumival 12.000 dinárért sürgősen eladó. — Érdeklődni Gutman Sándor speditieurnél Novisad, *Ustavska ulica 4.* 5793

Forgalmas uccán levő *borbélyüzlet minden* elfogadható áron eladó. — Özv. Kopunovics Istvánné Subotica, Csirkepiac. 5856

Nagy pénzszekrény, irógép, iróasztalok és más irodai felszerelések eladók. Mariborska ulica 7. sz. Telefon 344. 5851

Gyapjufonóda teljesen felszerelve eladó. Üzemben megtekinthető. Cim a kiadóhivatalban. 5838

Üzleti KÖNYVEK

Legjutányosabban

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MÜINTÉZETÉBEN SUBOTICA.

Kaszálógép egy pár ló részére »Deutsche Werke« gyártmánya beszerzési áron alul eladó. Érdeklődni lehet: Beograd, Hotel Bristol, portásnál. 5840

Megvételre keresek használt 10—25 HP Dieselnyersolajmotort levegőinditóval. Bagi Testvérek gépmühelye, Sztara-Kanjiža. 5790

KÜLÖNFÉLE

Borpince és nagy uccai helyiség, mely gyümölcsüzletnek alkalmas, azonnal jutányos árban (Nikola Kujundžićeva 6, volt Frank féle ház) kiadó. Érdeklődni ugyanott vagy Pompadour kozmetikai szalonban lehet. 5895

2 szoba, konyhából álló lakást villanyvilágitással keresek. Cim: Pallas-Reklam, Subotica. 5847

Lakásberendezések, hálók, ebédlők, uriszobák stb. stb. egyszerübb és diszesebb kivitelben legolcsóbban

VADÓCZ LAJOS

villanyerőre berendezett asztalos áru mühelyében, szerezhetők be KULÁN. 56

JUNO ***szépségápolási*** szalonban speciális **bokavékonyitás.** Kaszinó mellett. 4540

Figyelem, előnyös vétel! Jó helyen levő, biztos jövőjü fényképészeti müterem bérbeadandó olyképen, hogy a bérlet a megvételnél, mint részlet törlesztés számitandó. — Felvilágositással szolgál Zsaitlik Béla Vel.-Kikinda. 5572

Olajfestmények, meisseni, sevresi, Rosenthal, kopenhágai porcellánok, nancyi és *moser* üvegek, Goldscheider márvány, bronz és fayencei figurák a legszebb alkalmi ajándékok beszerezhetők rendkivül olcsón Balog Lina, Subotica. 5787

1—2—3 elegánsan butorozott szobák, esetleg konyhahasználattal, azonnal kiadó. *Trumbićeva ulica 3.*

Uricsalád elvállal urigyermeket (13—15 éves fiut) jövő tanévre. Cim a kiadóban. 5661

KORZÓ MOZI

Repriz! Repriz!

Hétfőtől—szerdáig

Luciano Albertini legjobb filmje, egy

CIRCUS

eddig még nem látott diszelőadása

Az üstökös csodája

Jön! Bánky Vilma, Ronald Kolman világattrakciója **a Fekete Angyal**

LIFKA MOZI

Ujdonság! Premier!

Hétfőtől—szerdáig

Gloria Swanson, Rod la Roque felléptével

Botrány

szerelmi történet 6 felv.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Minőségben legjobbak, árban legolcsóbbak **Reményi** fotografiái. Műterem: Budjeova ul. 4. — Gyümölcspiac. Párisi kivitelü szines fotografiák

Uj zongorák, pianinok csakis elsőrendü világmárkát, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Laios hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 706

Nem létezik

szeplő, májfolt, pattanás és más szépségbibák, ha a »Pompadour«-szalónban (Városháza-épület) ápoltatja magát. Női fodrászat elsőrangu férfimunkaerők által, hajfestés Innectoval, manikür.

Ford luxus kocsi

nyersolaj üzemmel

keveset használt olcsón eladó

Földvári Béla

Staribečej

1085

Üres lakás, áll: szoba, konyha, kamra, Mucsi-telen 89. sz. alatt, azonnal kiadó. 5824

Kiadó Subotica központján mühely, raktár, iroda és egy gyárihelyiség. Dr. Blummál. 5877

FIFI KRÉM
PINTÉR gyógyszertár

Regruták! Nyugalmazott ezredes felvilágositást ad idegen regrutáknak, akik kivánják, hogy Szuboticán felülvizsgáljak. Nemzetközi Tudakozó Iroda Subotica, Kralja Aleksandrova ul. 9. 5860

Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ulica 9. Utlevelek konzuli láttamozását legolcsóbban végzi, konzuli illetékeken kivül 30 dinár dijért. Beküldés posta utján. 5858

Csinosan butorozott szoba a beltéren, külön bejárattal azonnal kiadó. Érdeklődések Interreklam D. D. Voinovićeva ulica 7. sz. intézendők. 5854

FIFI KÖLNI VIZ
PINTÉR gyógyszertár

Iskolásfiut vagy leányt teljes ellátásra, zongorahasználattal a város központjában elvállal egy uri család. Cim e lap kiadóhivatalában. 5857

Különbejáratu száraz butorozott szobát, sodronyhetétes ággyal keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel a kiadóba kérek. 5855

Hölgyek figyelmébe. Elismert specialista hajvágásban. A la garcon. Bubi-kopf és Eton-frizura. Raniszávlyevics férfi- és női fodrász. (Főpostánál.) 5848

Öt szoba, fürdőszoba, főtéren átadó. Cim a kiparkettos, minden komforttal ellátott lakás a kiadóban. 5783

Főtér legszebb helyén két utcai szoba butorral, vagy anélkül azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 5784

Nyersolaj

ma a legjobb üzemanyag! **Ford autó** és **Fordson traktor tulajdonosok** alakitsák át autójukat vagy traktorjukat nyersolajüzemre a nálam vásárolt **nyersolaj karburatorral**

Földvári Béla Staribečej

PÁLINKAFŐZŐ ÜSTÖKET tartok raktáron, elvállalok rendeléseket, javitásokat pontosan és gyorsan eszközlök. Aladár Pénzes rézmüves, Sombor, Jaksić ul. 16. 3955

Csónak

meghajtására használható kevéssé használt egy drb Ford motor és egy drb 35—40 HP. Daimler motor olcsón eladó. Megtekinthető **Földvári Bélánál** Stari-Bečejen. 4724

Külön bejáratu butorozott szoba kiadó. Barátok templomával szemben, Fra Ješe trg 5. 5850

Olcsó pálinka kapható az aratásra Franknál Vilsonova ulica 22. sz. a. és pedig literenként 20 fokos törkölv 28 dinárért, 18 fokos törkölv 23 dinárért, fehér vagy sillerbor 5 dinár, palacksör 3 dinár. 5842

Gyümölcspiacon pincehelyiség kiadó. Zriniski trg 8. sz. 5846

Plissiroz-gouvriroz különféle divatos mintákkal olcsón és pontosan. Hollánderné, Párhuzamos-ut, Czigler-ház. 5713

Nea-Crem

legmegbizhatóbb arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR VÁROSHÁZA SUBOTICA

5551

Beltéren egy vagy két személy részére butorozott szoba kiadó. Cim a kiadóban. 5887

Nőiszabászati tanfolyamot tartunk. 1926 julius 1-től augusztus 1-ig. Tandij 100 dinár. Jelentkezni reggel 8 és 9 között a »Jelena« nőidivatszalonban Subotica, Kralja Aleksandra 11. hátul az udvarban földszinten. 4702

Ne mulassza el az alkalmat. Női kézitáskák finom bőrből 30 dinártól. Női harisnyák nagy választékban. Selyem nyakkendők 28 dinártól. Férfi ing, prima anyagból 75 dinártól. Jó minőségü férfi zokni 15 dinár. Gyermekcipők 30 dinár. Duplán varrott szandál minden számban. Vukovics János (volt Kis Bazár) Rudićeva 3. 5883

Matracgrádli, butorszövetek, butorrugók, mindennemü kárpitoskellékek nagyban és kicsinyben. Minták ingyen! Trgovinsko k. d. Zagreb, Ilica 45. 5700

NE kinezza magát koplalással Asszonyom! 5896

Könnyüszerrel modern alakot nyerhet, ha a legujabb rendszerü, Berlinből most érkezett „Variostat" gépünkkel kezelteti magát. **Ezenkivül minden szépséghibát, ugymint szemölcsöt, szeplőt, májfoltot, alkalmatlan hajszálakat stb. ezen gépünkkel eltávolitunk a legjutányosabban.**

Pompadur kozmetikai intézet

Subotica, (Városház-épület).

Kétszemélyes

Ford

5809

majdnem uj, utazók, biztositók részére alkalmas,

30.000 dinár

ugyanaz, de dupla hátsó karosszériával, 600 kg teherre

35.000 dinár

Klein Géza és Fiai

autor. Fordügynökség, Subotica

SZARDINIA, RINGLI

tisztitott szardella olajban v. sóslében

Oroszhallegolcsóbbankapható

Nagyban! Kicsinyben!

GINGOLD HALÜZLET SUBOTICA Telefon 4-25 sz.

A FŐPOSTA UTCÁJÁBAN

ORIENT

KELETI SZŐNYEGNAGYKERESKEDÉS

Subotica, Aleksandrova 13.

A holt saison beálltával mélyen leszállitott árakon

nagy kiárusitást rendez

Raktáron vannak még mindenfajta **perzsa, afgán, turkesztáni és egyéb ezedeti keleti szőnyegek,** melyek vételkényszer nélkül mind megtekinthetők

Beogradba utazók figyelmébe ajánlom elsőrendü szabótermemet, ahol ruhaszükségleteit beszerezheti. Miután Pesten hosszu évekig elsőrendü cégeknél mint szabász működtem, igy a legfinomabb izlést is ki tudom elégiteni. Vállalok legutolsó divat szerint uri ruhákat, ugy mint női kosztümöket és köpenyeket nagyon szolid árak mellett. Kiszolgálás pontos és figyelmes. Hozott anyagból is készitek. Szives pártfogást kér Obadai József uri- és női szabó, Vuka Karadžićeva 8 félemelet. Egyetemek mellett. 5535

Saldakontista-(nő)

jó gyakorlattal, magyar, német és szerb nyelvet biró felvétetik

Irásbeli ajánlatok a fizetési igény megjelölésével „333" jelige alatt **Schmolka** hirdetőjébe **Novisad,** Futoski put 2. kéretnek

NYILVÁNOS ÁRVERÉS Kiss F. zálogintézetében, Subotica, VI. kör, Trumbićeva ulica 11. szám alatt 1926. év julius 5. délután 3 órakor dr. Matijević Stipan kir. közjegyző jelenlétében el lesz adva: No. 1628. tetőpala. No. 1175 felöltő. No. 1276. ezüsttárca. No. 1373. aranykarkötő, gyürü. No. 1379. arany karkötő, gyürü. No. 1412. arany karkötő, gyürü. No. 1477. ezüst bot. No. 1573. abl. függő. No. 1581. felöltő. 1843

Elcserélném szoba, konyha lakásomat hozzá nagy udvar, disznóól, nagy speiz két szoba konyhával. — Nemzetközi Tudakozó Iroda Subotica, Kralja Aleksandra ulica 9. 5859

Butorozott utcai szoba beltéren, konyhahasználattal kiadó. Cim a kiadóban 5869

NARODNI BIOSKOP

Julius 3-tól 4-ig

Szombat—vasárnap

Sikoly a sivatagban

cirkusz kalandorfilm 6 felvonásban

A főszerepben:

MARCCO

az akrobaták királya

Legnagyobb bevételi forrás ügynökök és képviselők számára elsőrangu cégnél. Ajánlatok erkölcsi bizonyitvány mellékletével »Ohne Kapital und Corkäntnisse 512« jeligére a Publicitas d. d. Zagreb, Gundulićeva 11. küldendők. 2413

Legszebb népregények füzetekben a következő regények: Stanislav Jarožinski, Lilena Bolnicarka, Nevina u ludnici, Feodora, Casanova, melyek »Zvono«, Osijek, kiadásában jelennek meg. Kérje könyvkereskedésében az első számokat *ingyen. Naklada »Zvono«, Osijek* cimre. 4082

Egy szoba-konyhás lakás kiadó. VI., Stipe Grgić ul. 43. 5861

Gummibélyegzőt bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. **Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.**

Információkat legpontosabban és leggyorsabban a legnagyobb diszkréció mellett, külföldről is, levélileg vagy szóbelileg kaphat. Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ulica 9. 4734

Franciskovič Gusztáv

lakatos és autogén hegesztő-mühelye

SUBOTICA

Ivan Antunovićeva ulica 5 a vasutállomásnál

Elvállal: Lakatos-, vizvezetékszerelési munkákat, törött öntöttvasak, géprészek és aluminium hegesztését.

Ugyanott egy tanonc fizetéssel felvétetik

A villamos világitás: biztonság
A villamos világitás: tisztaság
A villamos világitás: kényelem
A villamos világitás: megtakaritás
Önnek is villamos világitást kell bevezetni

A villanytelep városi üzlete gyorsan, olcsón és szakszerüen felszereli a villanyvilágitást, sőt kedvező fizetési feltételeket is biztosit.

VILÁGITSON VILLAMOSSÁGGAL, MEGELÉGEDETT LESZ

Subotička Električna Železnica i Osvetlenje d. d.

Odelenje za Osvetlenje i Pogon

KOSTINA ULICA 1. — TELEFON 508.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-ndl. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica.

Megskalpolt irodalom

A budapesti és az erdélyi magyar lapokban néhány hete gyászos vita folyik arról, hogy van-e létjogosultsága az erdélyi magyar irodalomnak, amely a kisebbségi magyar sors bozótjában vág magának ösvényt immár nyolcadik esztendeje. A vitát — amely talán elfajult állapotában már nem is tekinthető vitának — Pintér Jenő tankerületi főigazgató provokálta ki.

A tankerületi főigazgató azonos azzal a Pintér Jenővel, aki az utolsó években szinte matematikai pontossággal belemártotta a fogát hisztériás rohamaiban, minden igazi magyar tehetség lábikrájába.

A konzervativ pesti lapok dédelgetett snellszider-kritikusa ma az egyeduli irodalom-kritikus Magyarország területén.

És ez nem csoda.

Az a dusan termő televény, amely hosszu századokon keresztül szállitotta a választékos izlés és az igazi irodalom megértésének sáfárjait, ma meddőségre van kárhoztatva. Pintér Jenő mellett és Pintér Jenő uszályhordozóinak árnyékában el kell némulnia minden izlésnek. El kellett némulnia Ady Endrének, az uj irodalom minden fiataljának, el kellett némulnia a Csodálatos élet szerzőjének.

1.

Most nem kevesebbről, mint arról van szó, hogy el kell-e némulnia az utódállambeli magyar irodalomnak, amelyet lelkesedés hozott létre, a meleg anyanyelv szeretete táplált és a zsenge uj magyar generáció jövőjéért való aggódás fütt.

Pintér Jenő tankerületi főigazgató a *Budapesti Hirlap* egyik nemrégiben megjelent számában *a kivételes tehetségü Tabéry Gézán keresztül éles támadást intézett az erdélyi magyar irók ellen.* A főigazgató, mint papirmassé faltörő-kos, »vérbajosnak, perverznek, aljasnak és büntető törvénykönyv paragrafusaival üldözendőnek« festette le az erdélyi magyar irók működését. Pintér Jenő az irodalmi angyalcsináló, akit eddig, bár szomoru, de még senki sem némitott el, konkluzióként állapitotta meg, hogy »inkább némuljon el Erdélyben minden magyar szó, mintsem az erdélyi magyar irók vezessék Erdély szellemi életét«. Meddő kisérlet volna ehelyütt kutatni, hogy milyen vérszegény és begyepesedett gondolkodás termelte ki a magyar nyelv halálos itéletének ezt az önkéntes hóhérját, aki nem átallotta irodalomtörténeti, akadémiai tankönyvében még a »Hóhér kötele« halhatatlan szerzőjét is megfricskázni. Pintér Jenő egy beteg irodalompolitikai kor beteg pápája, aki az elfogultság, tehetetlenség, tehetségtelenség és rosszindulat Vatikánjában tölti számüzetését, ezzel a hamis bullával egészen bizonyosan *»nem kötelezte hálára nemzetét«.*

2.

De mi közünk nekünk Pintér Jenőhöz, a tankerülethez, a főigazgatóhoz, a főigazgató tanári oklevél alakjában jelentkező csenevész obsitjához? Az utódállamok magyarságának, anyanyelvének, a magyar irás zsenge, kék vérének az elmult nyolc esztendő során annyi tüskével kellett megbirkóznia, támadással dacolnia és rosszakarattal megküzdenie, hogy egész bátran elmondhatjuk, ez a tanári nekirugaszkodott *attak sem fogja kétvállra fektetni.* Pintér Jenő tankerületi főigazgató támadása, söt: *magyarnyelven, magyar lapban* megirt támadása a legkevésbé. Ez a támadás, amely csak szándékában és nem egyuttal hatásaiban volt támadás, vádlón és könyörtelenül száll vissza azoknak a fejére, akik az infámis blasszfémiát kieszelték és forró ólom betüjével termékenyitették meg. Ebből a pintériádából még tetemrehivás lesz egykor, mert az *utódállambeli magyar irásba,* amely végeredményében *hitvallás, szent ereklye és a lélek citra templomának tömjénes ünnepi miséje,* még az M. T. Akadémia egynémely elgurult impotense sem rughat bele büntetlenül és veszedelmes következmények nélkül.

3.

Tabéry Géza a luktető és életerős erdélyi magyar irodalom *izmos* tehetségü tagja, a *»Néma harc«*, a *»Klematiszos udvar«*, a *»Veszta flagellans«*, az *»Át a Golgothán«*, a *Forradalmi versek«*, a *»Kolozsvári bál«*, a *»Szarvasbika«* szerzője, sok ezer, *pompás*, gyönyörüen megirott cikk irója és az erdélyi magyar uiságirás fáradhatatlan munkása, fájó tiltakozást küldött publikuma, az erdélyi magyarság nevében és spontán felháborodásának megbizásából Pintér Jenőék dohos pincéjébe.

Az utódállamok magyar betujének napszámosai, mit tagadjuk, visszafojtott lélekzettel figyeljuk ezt a polémiát. Megértjük és meleg rokonszenvvel kisérjük Tabéry Gézának és Erdély magyar iróinak keserü feljajdulását, amelyet a *hátbatámadott, orozva megsebzett, lovagiatlanul megskalpolt utódállambeli magyar irodalom* tekintélyének védelmében hallatnak. Nem kevésbé fájdalmas jelenség, hogy a nagyrahivatott Tabéry Gézát és lelkes irótársait *törpék ellen való harcra* szólitotta a parancsoló szükség.

*

Tul Pintér Jenők sémáin, tankerületek kaptafáin és főigazgatók iskolai olvasókönyvén, erős a meggyözödésünk, sziklavár a hitünk, hogy az erdélyi magyar irók, hitvalló csapatán nem fog szeplőt ejteni az ötödik fizetési osztály *»pikk-auf«*-os sara.

Az erdélyi magyar irodalom patinás auktorok virrasztó szellemének tövében született, legfőbb tápláléka az igaz, szép és jó pattanásig fütött kohójának üstjében *forr*, jövője a fejlődésre képes, sokszerü élet vallásának jegyében indul. *Ez az indulás csak végeláthatatlan erkölcsi sikerek torában kulminálhat.* Az irott szó nem fog irott malaszt maradni. Ezt lisszük, ezért vivunk névtelen közelharcot. Ha ugy tetszik csatát, elkeseredett kézitusát, *mert az utódállamokban* irott magyar szó diadala egyenlő értékü lesz a becsületes értelemben vett *magyar irodalmi decentralizáció* pirkadó hajnalával. És Pintér Jenők kapitulációjával. *De akkor már késön lesz.*

Mesterházy Ambrus

ŐK KETTEN

Irta: BAEDEKER

Vittorio Emanuele király a barátjának, III. Napoleonnak egy nagylelkü momentumban »rendelkezésére bocsájtotta« a szőke Castiglione grófnét, korának egyik legplasztikusabb szépségét azzal a megjegyzéssel, hogy »apró ajándékok szilárditják meg a barátságot.« A két uralkodó baráti viszonya csakugyan szilárdabb lett ettől az időtől kezdve, de a szép szőkeség sok nyugtalanságot okozott a Tuileriákban mindaddig, amig onnan a császárné határozott fellépésére ki nem tették a szürét — helyesebben a cobolybundáját.

— Nyugalom, nyugalom! — csitította a feleségét a császár. — Te néha olyan temperamentumos vagy, mint egy kofa.

— Csoda-e? — pattant föl izgatottan a császárné. — Tudod, hogy rendes viszonyok közt megőrzöm azt a méltóságot, amelyet rámdiktál a rangom. Csak a te kvalifikálhatatlan magadviselete az oka, ha elvesztem olykor az egyensulyomat. Gondold meg, Louis, hogy asszony és feleség is vagyok, nemcsak császárné.

A császár. — Az uralkodók feleségei megszokhatták, hogy a férjük nem szatócs... S te mégis minden kis pletyka miatt, amely valamely nőszeméllyel kapcsolatba hoz, olyan jeleneteket rögtönzöl, *mintha* szatócsnak a felesége lennél.

Békitőleg tette kezét az asszony vállára és nyájas hangon folytatta:

— Lássuk csak, mi történt?

A császárné *olyankor*, amikor haragudott, nem szerette az urát s nem esett jól neki, ha az hozzányult. Szabadulni akarván az érintésétől, kissé meghajolt s hátrafelé távolodva beszélt:

— Mi történt? Az történt, hogy a maga grófnéja épp oly szemtelenül viselkedik, mint aminő tapintatlan magatartást tanusit ön. Tudja, mit csinált legutóbb ez a szőke bestia?

A császár. — Eugénia!

A császárné. — Neked angyal, azt tudom, egy meztelen angyal, aki ugyvetkezve jelenik meg a bálokon, ahogy a Mabille-ban egy jobbfajta »szabott áru« se merne mutatkozni. Szép kis angyal!... Nos, én nem vonom vissza az erős szót. Az én szememben ő egy szemérmetlen bestia. De azt mondom, vigyázz! Én is tudok brutális lenni s ha megismétli a tegnapi affrontot, ugy vágom pofon, hogy —

A császár. — Nyugalom, Génie, nyugalom!

A császárné. — Önnek könnyü, Sire. Ön a megtestesült álmos és ólmos nyugalom. S engem épp ez a szenvtelen s szintelen nyugodtság izgat. Önt bezzeg nem könnyen hozza ki valami a sodrából.

A császár. — A mesterségemmel jár, szegény barátném. Képzeli magadnak mai napság egy izgékony királyt vagy egy ideges császárt — az okvetetlenül megbukna a politikai tudományokból s elsősorban a világtörténelemből... Victor Emmanuel is *nagy flegma* s Ferenc József fiatal kora ellenére olyan *sedatus*, mint egy hetveneszendős agg. Ez a magatartás olyan tartozéka az uralkodó egyéniségének, mint a becsület és a szótartás.

A császárné. — Jó, de ne kivánd, hogy ne háborodjak föl, ha olyan inzultusoknak vagyok kitéve, amelyekről panaszkodom. Ennek az asszonynak a viselkedése s hozzá a te protekciód, amellyel öt *nyilvánosan is* kitünteted, dühbe guritaná a legmélább és legmálébb temperamentumot is. Engem pedig nem ilyennek teremtett az Isten... Ne feledd, én andaluziai vagyok!

A császár. — Ezt gyakran tapasztaltam... Hadd hallom végre, hogy mi történt?

A császárné. — Ugy teszel, mintha nem tudnád... Az udvar egyébről se karattyol tegnap óta. Ez a bájgrófné, akit a hozzád méltó barátodtól vettél *át a leltár* kedvezményével, ez a kézről-kézre járt asszonyság —

A császár. — No, no... Csak néhány kézen ment keresztül s nem épp a legrosszabbakon...

A császárné. — Mekkora cinizmus! Azzal védekezel s egyuttal diekszel, hogy eddigelé csak egy felszarvazott férj és egy király, aki megunta s aztán rádsózta öt, osztották meg veled a gyönyöröket, amelyeket a tagadhatatlanul szép, de közszemlére nagyon is exponált tagjai nyujtanak nektek! Szégyelld magad!

A császár. — Jó, hát szégyellem magam. De te is szégyenkezzél, hogy ily kevéssé tudsz uralkodni magadon s hogy ily éppen *nem* előkelő módon vagy ideges.

A császárné. — Nem vagyok ideges... Amit te nervozitásnak tartasz, az inkább a női büszkeség s a hitvesi méltóság tiltakozása a *ti* szemérmetlenségtek ellen. Hogy nem restellted elfogadni a barátodtól azt a némbert, aki azelőtt az ő ágyának a melegitésére szolgált!

A császár. — Óh, ez viszonosságon alapul... Hát ő nem fogadott el tőlem ajándékba egy hátaslovat, amelyet azelőtt *én* lovagoltam?

A császárné. — Az ön léhasága s a rossz vicce elkedvetlenit engem, Sire. De biztositom, hogy az a ló tapintatosabban viselkedett a piemonti istállójában, mint Castiglione gróf felesége a Tuileriákban.

A császár. — Mondd végre, hogy mit mivelt ellened? A sleppedre hágott?

A császárné. — Ha hallani fogod, hogy mennyire megfeledkezett magáról, te is be fogod ismerni, hogy ezidő szerint nincs szemtelenebb asszony Párisban, mint a te legujabb barátnőd. Mikor tegnap megjelentem a nagy fehérteremben, az udvarhölgyek, mint rendesen, egytől-egyig tiszteletteljesen felemelkedtek a helyükről s a szokásos mély meghajlással köszöntöttek, mig az ön szeretője —

A császár. — Madame!

A császárné. — Pardon, tévedtem — az *önök* szeretője tüntetően ülve maradt, mintha mondaná: »engem nem kötnek az illem törvényei s az udvari etikett szabályai, mert a császár favorite-ja vagyok s megengedhetem magamnak, hogy brüszirozzam az én szerelmes bolondomnak a hitvesét s e vendégszerető ország koronás uralkodónéját.« Nos, mit szól hozzá?

A császár. — Igazad van, kedves barátném. Ez határozott sértés, amelyet jóvá kell tennie. Figyelmeztetni fogom öt, meg fogom róni s kényszeriteni fogom, hogy —

A császárné. — Óh, csak parlamentárisan és csak kiméletesen! Jegyzőkönyvi megrovás! Köszönöm szépen!

A császár. — Rá fogok parancsolni, hogy bocsánatot kérjen Öntől s hogy a legközelebbi alkalommal tüntetőleg és mint első ugorjon fel a helyéről, ha a császárné belép valahová, ahol ő is tartózkodik.

A császárné. — Ellenvetést bátorkodok tenni, Felség. Ön az ura Franciaországnak, de nem császárom nekem s igy nem parancsolhatja rám, hogy meghallgassam e »hölgy« bocsánatkérését s hogy egyáltalában még egyszer szóba álljak vele. Bár elfelejthetném, hogy csókra nyujtottam neki egy párszor a kezem!... Tudja meg, Sire — tudják meg mind a ketten, ő is, ön is — hogy tisztelgésre és bocsánatesdésre alkalma se lesz neki soha. Nem szándékozom többé olyan helyen megjelenni, ahol az »ajándékgrófné« tartózkodik.

A császár. — Fiam, ez teljesen lehetetlen. Nagy recepcióknál a találkozás kettőtök közt elkerülhetetlen lesz.

A császárné. — Azt bizza rám! Majd gondom lesz rá, hogy ő Szépsége ne lehessen ott, ahová Franciaország uralkodónője belép.

A császár. — Ha azt akarja, hogy megértsem, beszéljen világosabban!

A császárné. — Óh, Sire, ön sokkal okosabb, semhogy világosabb beszédre volna szüksége. Ön bizonyára megértett engem.

A császár. — Azt akarja mondani, hogy —

A császárné. — Igen, azt, hogy ez a hölgy három nap alatt — s ha a bucsuvétel nagyon nehezére esik önnek, egy héten belül — pusztuljon az udvarunkból és Párisból!

A császár. — A föllháborodásodnak van némi jogosultsága, Génie, de... nem szeretem a botrányokat.

A császárné. — Nem én csinálom őket, Sire. Ezt az elégtételt föltétlenül követelem. Ahogy Morny herceg szokta mondani: kabinetkérdést csinálok belőle. *Vagy ő vagy én!*

Ha ezt a némbert mához egy hétre még itt látom, akkor *én* pakkolok és megyek — Spanyolországba.

A császár. — S mindezt azért, mert egy hölgy nem állott föl az Ön köszöntésére, Madame?

A császárné. — E tiszteletlenséggel ön ellen épp oly sértést követett el, mint ellenem... De *nem ezért!* Nem! Hanem azért a sok bántalomért, amelyek a tegnapi affrontot megelőzték, a számtalan pletykáért, amely az ön nevét s a gróinéét együtt emlegette, az önök találkozásaiért, amelyekről az utca minden gyereke tud, a suttogásokért, amelyeknek szánalmas tárgya a francia császári trón örökösének az édesanyja — mindezekért az ő eltávolitását követelem.

A császár. — A Lajosok feleségei nem voltak ilyen érzékenyek. Gondolj Quatorze-nak a szeretőire és Quinze-nek a szarvasparkjára...

A császárné. — Az szilárdabb dinasztia volt, mint a miénk. Louis. Nekünk jobban kell vigyázni. S Ön, aki máskülönben igazán jól megállja a helyét, ebben a tekintetben egyáltalában nem mutatkozik nagynak.

A császár. — Te jól tudod, Génie, hogy csak téged szeretlek igazán s hogy mindig visszatérek hozzád.

A császárné. — A baj az, hogy *gyakran* térsz vissza, Louis. Igazán, legfőbb ideje, hogy megkomolyodjál.

A császár. — Ez épp a legkomolyabb embereknél megy a legnehezebben. De majd megpróbálom.

A császárné. — Te olyan tehetséges ember vagy, talán majd sikerül... Tehát a szőke grófné —

A császár. — Egy hét mulva nem lesz itt... S most kibékültünk?

A császárné. — Még nem. Sire. Majd csak a hét elmultával. A jövőre nézve pedig az ön érdekében is azt tanácsolom, becsülje meg jobban a feleségét, éppen azért, mert az nem királyi ágynak a szülöttje. Neki nagyobb szüksége van erre a megbecsülésre, mint azon uralkodók nejeinek, akik már fenségek voltak, amikor a világra jöttek. Ha ön megadja a tiszteletet nekem, Louis, a nemzet és a történet is megadja. Ha nem, akkor —

A császár. — Igazad van, Génie. Ezentul nem lesz panaszod rám.

A császárné. — Elvárom. Az asszonyok nem elégedhetnek meg azzal. ha szeretik őket. Megbecsülésre is joggal tartanak igényt. S ha nekem a szerelmed és a tiszteleted között kellene választanom, habozás nélkül az utóbbit választanám.

A császár. — Mert nem szeretsz eléggé.

A császárné. — Jobban, mint megérdemled, Louis.

Kosztolányi Dezső

SZERETET

Mennyi ember van,
akit szeretek.
Mennyi nő és férfi,
akit szeretek
Rokonszenves boltileányok,
kereskedősegédek, régi és hű
cselédek, lapkihordók, csöndes,
munkás írók, kedves tanárok,
kik vesződnek a kisfiammal.
Találkozunk mi olykor-olykor,
meg-megállunk, szemünk összevillan
s én még maradnék tétovázva,
talán hogy elmondjam ezt nekik.
Mégsem beszélek, mert csak a részeg
aggastyánok s pulyák fecsegnek.
Ilyemiről szólni nem izléses.
Meg aztán nincsen is időnk.
De hogyha majd meghalok egyszer
s egy csillagon meglátom őket,
átintek nekik kiabálva,
hajrázva, mint egy gimnazista:
»Lásd, tégedis szerettelek!

TERE-FERE

Witos, a goromba kisbirtokos. Sok kedves adomát beszélnek Witosról, a volt lengyel köztársasági elnökről, akit Pilsudszky megbuktatott.

A mai elnök nagy, regényes forradalmár, barátja a pompának és a szinpadiasságnak. Witos ezzel ellentétben még a hatalmon is megőrizte a lengyel kisbirtokos gondolkozásmódját és szokásait. Sohasem szerette a frakkot. Elnökkorában is fázott tőle.

Hires volt nyers, érdes modoráról. De egy alkalommal emberére akadt.

Beszállt egy vonat fülkéjébe, melyet maga számára tartott fenn. De itt valami kisbirtokos kényelmesen heveredett el az ülésen. Witos amugy parasztosan nekitámadt és értésére adta, hogy künn tágasabb. Az ismeretlen nem mozdult.

Erre a köztársasági elnök az állomásfőnökhöz fordult. Mielőtt azonban elhagyta volna a fülkét, tüntetőleg az ülésre tette névjegyét, abban a hitben, hogy ha utitársa elolvassa, bizonyára kereket old.

Az önfejü ur nyugodtan olvasta el a névjegyet. Aztán zsebébe dugta.

Witos visszatért az állomásfőnökkel. Erre a másik utas kihuzta Witos névjegyét és az állomásfőnök orra alá tartotta. Az állomásfőnök Witos füléhez hajolt és igy szólt:

— Nézze kérem, ez Witos. Jó lesz nem okoskodni vele. Roppant goromba ember. Jöjjön majd keresek magának is egy fülkét...

*

Milyen korban szerettem volna élni? Egy párisi leányiskolában a következő irásbeli feladatot adták a növendékeknek: »*Milyen korban szerettem volna élni és miért?*

A feladat megoldása eléggé érdekes. Mert egyetlen leánynak se jutott eszébe az antik Görögország, vagy a császári Róma, vagy a renaissance, mikor a szellemi élet virágzott.

Egyetlen egy választotta a középkort, de az sem azért, mert akkoriban az emberek lovagiaskodtak és a költők oltárra emelték a nőt. Hogy miért, azt igy indokolja meg:

— Igaz, hogy az uram hébe-hóba hónapokig magamra hagyott volna és elment volna a háboruba, de legalább ekkor nyugodtan maradtam volna!

Szóval e süldölány szerint a keresztes háborunak pusztán az az előnye, hogy az akkori hitvesek egy kis szabadságot élvezhettek a nemes keresztesvitézektől.

A többi leányok kereken kijelentik, hogy szeretnek a jelenben élni és senkivel sem cserélnének.

Ezt a következőkép indokolják: ma épen ugy tanulhatnak, mint a bátyjaik, aztán kényelmes ruhákban járhatnak, rövid szoknyákban, melyek nem akadályozzák őket a mozgásban, végül pedig sportolhatnak és rövidre nyiratlatják a hajukat is.

Az utóbbi érv mindegyik dolgozat ütőkártyája!

*

A légi háboru mellett! Az aviatika nagyarányu fejlődése időszerüvé teszi a kérdést, vajjon emberi szempontból megengedhető-e, hogy a repülők meg nem erősitett városokat, védtelen polgárokat is megtámadjanak. Egy francia lap megkérdezte erre vonatkozólag a szaktekintélyeket. M. E. *Sudre* az aviatika nemzetközi jogi osztályának bizottsági tagja, döbbenetes nyilatkozatot küldött be, mely szóról-szóra igy hangzik:

— Erkölcsi és elsősorban gyakorlati okokból feltétlenül szükségesnek tartom, hogy az aviatika, mely az utóbbi háboruban nekilendült, tovább fejlődjék és egészen kibontakozzék, vagyis, hogy a háboru főkép a nem harcolók és a fegyvertelen tömegek számára legyen veszedelmes. Azon a napon, mikor majd az arcvonalon kevesebb veszedelem fenyegeti az embereket, mint egy nyugalmas faluba, ötszáz kilométerrel a fronttól, azon a napon, mikor a háboru abból áll majd, hogy tüzzel, méreggel, idegbénulással ölnek meg nőket, gyermekeket és aggastyánokat, ezerszámra és milliószámra, a háboru oly utálatos szinben mutatkozik meg, hogy a müvelt emberek, kik nem akarnak lesülyedni a kongói emberevők szinvonaláig, visszatorpannak az undortól ama képtelenség elől, mely egyszerre valósággá válik.

Aztán ezt a végső következtetést füzi hozzá:

— Ha a müvelt világ nem torpan vissza ettől az undortól, én a magam részéről csak előnyösnek vélem, hogy egy olyan civilizáció, mely csak anyagi fejlődésre képes, de képtelen a legkisebb erköles fejlődésre is, minden lehető eszközzel izzé-porrá töressék s hogy ez az emberiség a régi, történelem előtti hordákkal együtt megsemmisüljön. Ezért tartom szükségesnek és megengedhetőnek a légiháboru korlátlan alkalmazását.

*

A vidám Labiche. Robert de Flers a *Revue Hebdomadaire*-ben pár kedves története mesél el Labicheről, a jeles bohózatairól.

Mikor első alkalommal öltötte magára az akadémikus zöld frakkját és derekára kötötte a kardot, kissé megilletődött az ünnepi szertartástól. Ez szaladt ki száján:

— Furcsa: most első izben kötök kardot, de azért ennyire még sohase féltem.

1870-ben, a francia-német háboruban majdnem agyonlőtték a németek, mert mint egy kisvároska polgármestere, nem akart élelmiszert adni az ellenségnek.

Labiche azonban agyafurtan vágta ki magát. Találkozott egy német örmesterrel, akit igy szólitott meg:

— Micsoda kitünő kapitányuk van és milen udvarias ember. Igazi *gentleman*, ahogy az angolok mondanák.

Az örmester ezt visszamondta a kapitánynak s az, ki azelőtt azzal fenyegette az irót, hogy a városát polgármesterestül felgyujtatja, puhulni kezdett, minek előtte pedig elment, fölkereste Labiche-t, kezet szoritott vele, kijelentette, hogy soha életében nem találkozott még ilyen értelmes és »jóitéletü« emberrel.

Amikor Labiche haldoklott, az öccse odalépett ágyához, elbucsuzkodott tőle:

— Te nemsokára fönn leszel és találkozol ami áldott édes anyánkkal. Mondd meg neki, hogy sohase felejtettem el. Csókold meg a nevemben.

Labiche még ekkor is talpraesetten válaszolt:

— Jó, majd megcsókolom. De roppant sajnálom, hogy nem te személyesen adod át neki ezt a csókot.

*

Az orosz cári birodalom utolsó évei. Egy Berlinben megjelenő történelmi folyóirat olyan érdekes adalékokkal szolgál. II. Miklós uralkodásának utolsó éveiről, amilyenek eddig még talán nem is láttak napvilágot. *Rodzianko* naplóját közli, ki a háboru kitörése előtt négy évvel a duma elnöke lett és az maradt az orosz birdalom bukásáig.

Rodzianko napról-napra följegyzi, hogy terjed a romlás. Az óriási birodalom már évekkel azelőtt az örvény szélén állt, csak kevesen látták. Mikor 1916-ban Lord *Milner* Oroszországba jött, hogy ujra szervezze a hadsereget, bizottságot hivtak össze a szükséges intézkedések megbeszélésére.

— Hány fegyverre van szüksége? — kérdezte lord Milner az akkori hadügyminiszter, miután betekintett a hivatalos ügyiratokba.

— És hány tonnás hajóval lehet ideszállitani ezeket a fegyvereket?

— Ennyi meg ennyi tonnás hajóval — válaszolt Bélajev, *miután ismét* betekintett a hivatalos ügyiratokba.

— Téved — szólt nyugodtan lord Milner. E fegyverek elszállitásához ötször annyi tonnatartalmu hajó kell.

Radzianko leirja a cárnál való egyik kihallgatását, melyen Rasputin ellen beszél.

— Könyörgök — mondta Radzianko — mindarra kérem Felségedet, ami szent Oroszországra, a boldogságára, üzze el maga mellől azt a nyomorult alakot, nyugtassa meg az oroszokat, akik hü maradtak a trónhoz.

— Hiszen most nincs is itt — felelt a cár. (Rasputin ekkor Szibériába volt számüzve.)

— Akkor méltóztassék nekem megengedni, hogy elmondjam mindenkinek, hogy többé sohase tér vissza.

A cár elhallgatott, majd egy pillanat mulva igy szólt:

— Nem, ezt nem engedhetem meg. De teljesen bizom az Ön szavaiban.

1917 február 10-én Radzianko uj kihallgatást kér a cárnál és könyörög, hogy adjon Oroszországnak felelős kormányt.

— Ha Felséged nem ért velem egyet, ha minden ugy marad, amint van, akkor a forradalom elkerülhetetlen s olyan fejetlenség támad, melynek semmi sem bir gátat vetni.

Egy hónapra rá II. Miklós cár lemondott.

*

Gyors kisasszony. Louise *Bettingnies*, a francia kémnő, ki a világháboruban vakmerő kalandjairól volt hires, életrajziróra is talált Louis *Madelin* személyében. Az életrajz-iró ezt a rajongó, hisztérikus leányt, Jeanne D'Ark-kel hasonlitja össze.

A háboru kitörésekor Angliába szökött s ott határozta el magát, hogy kémkedik a franciáknak. A fronton »Gyors kisasszony«-nak nevezték, mert csodálatos fürgeség, testerő lakozott benne. Jókedve, humora, kajánsága a legveszedelmesebb helyzetekben sem hagyta el.

Brüsszelben pörbe fogták, de német biráival még akkor is tréfált, mikor vallatgatták, hogy *nem félt-e?* Igen, válaszolt, én is félek, mint mindenki. De csak a veszedelem után félek roppantul. Előtte nem szabd félni.

Halálra itélték, aztán Bissing a halálbüntetést életfogytiglani fegyházra enyhitette. Siegburgban arra biztatta a municiógyártó katonákat, hogy tagadják meg a munkát. 1918 julius 24-én halt meg. A franciák kiföldelték holttestét, Lille-be vitték, innen 1920 február 20-án francia ágyutalpon szállitották koporsóját Kölnbe s katonai pompával temették el.

Fogászati rendelő áthelyezés

Dent. ROMÁN OSZKÁR

Szabolcán, Jelašičeva ul. 1. a „Jugoszláv" bank átalakitott épületében, volt Löwy Testvérek üzlete felett. Végzi az összes fogászati müveleteket eddig nemlétező mérsékelt árakon 5 évi kezességgel. Tartós fogtömések, aranykoronák, foghuzás. Rendel d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6-ig. Telefon 6—12.

Vidékiek igen gyorsan kielégittetnek.

ÉHGYOMORRA FÉL POHÁR

SCHMIDTHAUER FÉLE

Igmánd

KESERŰVIZ

jó étvágyat, kellemes közérzést és munkakedvet biztosit. 3887

Főlerakat: Mineralija, M. Matić i Drug Novisad Ustavska ulica 29. Telefon 489.

Emlékezzünk régiekről

Zombor város szerb nyelvü feliratot intéz a kormányhoz Tiltakozás a „rác“ elnevezés ellen — A belügyminiszter megigérte, hogy a jövőben a hatóságok csupán a „szerb“ elnevezést fogják használni

1867. május 16-ikán Nagybecskerek képviselője a következő interpellációt intézte a kormányhoz.

Stratimirovics György: Zombor város képviselete általi egy szerb nyelven szerkesztett jegyzőkönyvnek a belügyminiszter urhoz való felterjesztése alkalmából a belügyminiszter ur egy rendeletet bocsátott ki, melyben exmissis exmittendis a következő fordul elő: »A mult hó 16-án tartott közgyülésnek »rác« nyelven szerkesztett s a polgármester által ugyanazon hó 26-án 1373 sz. a. kelt jelentésével felterjesztett jegyzőkönyve az előadottak értelmében elintézésre alkalmas nem lévén, azt a városi közönségnek visszaküldöm annak magyar szerkezetben leendő haladéktalan előterjesztését elvárom és jelen rendeletemet jövőre szem előtt tartani kivánom. Budán, 1867. május hó 2-án. B. Wenkheim Béla s. k.«

Tekintettel, hogy a felelős kormánynak egyik főfeladata a fenforgó nemzetiségi differenciáknak tapintatos és jogos eljárása s a törvények méltányos magyarázata általi kiegyenlitését előmozditani: tekintetbe véve, hogy miniszteri rendeletben a »rác« kifejezésnek használata és alkalmazása nálunk szerbeknél alapos és aggodalmas keserüséget idézett elő: tekintetbe véve, hogy oly képviseletnek szerb nyelven szerkesztett jegyzőkönyvének visszautasitása, mely tulnyomó többségében szerb, a t. képviselőház által a magas miniszteriumnak adott indemnitással világos ellentétben áll, mely által a municipális törvények, nevezetesen az 1848.-i törvények XVI. tc.-ének e) pontja felfüggesztetik; mindezeket tekintetbe véve, a magyar felelős kormányhoz azon kérdést kénytelenittetem intézni: kész-e a kormány a szerb nemzetnek azon kifejezés által való megsértéséért nyilvános elégtételt adni, (deriültség) mely szerint a kormány egy rendeletet bocsátana közzé, melynek alapján hivatalos esetekben a »rác« kifejezésnek használata megtiltassék? továbbá kész-e ezen egész rendeletet, mely az adott indemnitással s a nemzetiségek és nyelvek gyakran hangoztatott jogegyenlőségével ellentétben van, visszavonni, s a nem magyar ajku municipiumok és képviseletek által saját nyelvökön szerkesztett hivatalos beadványait jövőre elfogadni?

Wenkheim Béla báró belügyminiszter: Azonnal felelhetnek ugyan a hozzám intézett interpellációra, miután azonban azt egész terjedelmében nem hallhattam, a holnapi ülésben fogok annak érdemére válaszolni.

Másnap azután a *belügyminiszter* az interpellációra a következő érdemleges választ adta:

Sztratimirovics György Nagy-Becskerek városa képviselőjének tegnapi napon a kormányhoz intézett két kérdésére, melyeket tegnap egész terjedelmében megérteni nem valék képes, tegnapi nyilatkozatomhoz pótlólag a következőket van szerencsém válaszolni:

Azon első kérdésre nézve, vajjon a kormány hajlandó-e a Zombór sz. kir. városhoz intézett rendeletében foglalt »rác« kifejezés által megsérteti nemzetiségnek nyilvános elégtételt adni azáltal, hogy uj rendeletet bocsásson ki, melyben fegyelmi büntetés terhe alatt ezen szónak hivatalos használata tiltassék el, erre ismételve csak azt nyilvánitom, hogy ezen kifejezésben egyáltalán sértést nem találok, nem látok; és még bona fide fel sem lehet tenni, hogy a kormány hivatalos rendeletben, melyet hatósághoz intéz, gunyosnmel szándékozott volna, akár ezen hatóságot, akár akár ennek bármely tagját is illetni. Ennélfogva ott, hol sértés nincs, elégtételnek sincs helye, legkevésbbé pedig akkor, amikor mesterségesen céloztatik a sértés szándoka valakire ráerőszakoltatni. Amint a tegnapi ülésben említém, ugy törvénykönyveinkben, mint statisztikai és történeti munkákban, valamint a Lipót alatti privilégiumokban, melyekre hivatkoznak, mindannyiszor diákul: Rasciani, magyarul rác néven fordulnak elő a hazánk azon lakosai és honpolgárai, kik jelenleg szerbeknek óhajtják magukat nevezetni. Magam is a magánéletben a legrégibb idő óta mindig ezen kifejezéssel éltem, anélkül, hogy bárki is megsértve érezte volna magát azok közül, kiket az ország lakóiul befogadott és honfitársakul elismert. Ennélfogva azt hiszem, hogy csak gunyt és nevetség tárgyává lenne azon kivánt, de fenn nem tartható rendelet, mely szerint fegyelmi büntetés terhe alatt tiltatnék meg ezen nevezet használata. Egyáltalában azt hiszem, ha valaki sértésről szólhat és elégtételt követelhet magának, én vagyok azon helyzetben. Mert az én aláirásommal küldetett szét azon rendelet, és rólam tétetik fel, hogy minden valamely intézvényt, vagy rendeletet küldök hatósághoz, melynek tekintélyét tisztelethen tartani mint magam részéről, mint bárki által hivatásomnak ismerem: föl akarnám használni az alkalmat, hogy akár azon hatóságot, akár azon hatóságnak bármely vallásu nemzetiségü, vagy osztályu tagját ily illoyális, indirekt és a müveltség által meg nem engedett modorban céloztam volna megsérteni. Azonban ily susceptibilitásokon magamat felülemelvén, minden ilynemü netánigyanusitást magamtól elutasitok annál inkább, miután jelen körülmények között az annyira helytelenül és igazságtalanul felizgatott sokféle nemzetiségek kedélyének megnyugtatása a nemzetiségi differenciák kiegyenlitése, szóval a béke helyreállitása — meggyőződésem szerint — minden állásu egyénnek hazafiui kötelessége. Ennél fogva részemről, ha csakugyan megsértve éreznék magukat az illetők e kifejezés által és abban gunynevet találnának, oda fogok hatni, hogy hivatalos iratokban e kifejezés: »szerb« használtassék. (Helyeslés.

Ami az interpellációnak azon részét illeti, amelyben azon kérdés intéztetett a kormányhoz, hajlandó-e és kész a magyar jegyzőkönyvekre vonatkozó rendeletét visszavonni és más nyelven szerkesztett jegyzőkönyveket és beadványokat is elfogadni, határozottan kijelentem, hogy ezentul is elvárom — nem is hivatkozva a törvényekre, hanem a méltányosság szempontjából és a közigazgatás lehetősége tekintetéből — hogy a jegyzőkönyvek magyar szövegben terjesztessenek fel a kormányhoz, miután egyedül ezek szolgálhatnak biztos elintézési alapul. Kérdem ugyanis és apellálok mindazokra, kiknek a közigazgatásról és azon számos és naponkint mindinkább szaporodó ügydarabokról s rögtöni elintézésük szükségéről fogalmuk van, kérdem, az országban divatozó hat-hét nyelven szerkesztett jegyzőkönyvek és beadványok küldetnének a kormányhoz, miután azoknak olykor sürgős esetekben rögtöni elintézése az én kötelességeimben áll, fenn lesz-e tartható a felelős kormánynak állása, mely nemcsak intézkedéseiről, hanem mulasztásairól is köteles számot adni az összes közönségnek, a törvényhozó testületnek és ami még ennél is több, önmaga lelkiismeretének és kötelességérzetének? (Helyeslés) A közigazgatás lehetősége tehát azt kivánja, hogy habár otthon vegyes municipiumokban más nyelven szerkesztenek is a jegyzőkönyvek, de a közigazgatás érdekében azok magyar szövegben terjesztessenek fel a kormányhoz; ellenkező esetben a kormány kebelében olyan fordító osztályt kellene alakitani, melynek száma a belügyminiszteri tisztikar létszámának talán felét képezné, de amely a legjobb akaratal és legnagyobb szorgalommal sem volna képes a beérkező ügydarabokat és okiratokat annak idején oly pontosan és oly szabatosan leforditani, hogy ezáltal akár a magánakár a közélet ne szenvedne.

Ezirányban kiadott rendeletemre, hogy szabad királyi városnak német, tót és szerb nyelven szerkesztett jegyzőkönyvei szolgáltattak alkalmat, és megnyugvásomra szolgál, hogy azon városok ezen rendeletemnek engedve, magyar nyelven terjesztették fel jegyzőkönyveiket, kivéve Zombor városát, amineknek okát, ugy hiszem Stratimirovics György képviselő ur épen ugy, vagy talán még jobban fogja tudni, mint én magam.

Todor Manojlovics:

ESTE

(Száva Sumánovics festményéhez)

Az alkony lelitatja, magába olvasztja
A nappal vidám szineit,
A hüvös szürke alkonyat.
Határtalan mindenség éterje
Szürkül, sápad fölöttünk,
elárasztminket, eltemet
a sötét forró talajba,
amelyben meleg szinek
és az elmult napok szikrái rejtőznek el.

Kialszik a föld a nagy meleg tüzhely,
Lakománk vidám szinhelye.
Elfeküdtünk a tüzhely körül
busan, lehullottan, magunkba mélyedve.
Óh, részegitő volt ez a nappal
ölelkezéssel és dallal teljes
És a nap forrón, tüzesen
jelesókolta vállunkat, mellünket.

A nap, ez az égető pirosság
Még kisugárzik a testünkből.
Belőlünk sugárzik még a nap
kiárad tüzes, égő pirja
Belőlünk, a Nagy Heliosz
utolsó gladiátoraiból
összetört lebirkózott gladiátoraiból,
de, akik tüzes és kemény vállunkkal
még mindig nekifeszülünk
a hideg és szürke alkonyatnak,
amely ólmosan
a föld bágyadt mellére hull.

Szilárd és hü vállunkon mi hordjuk
a siró alkony
minden sinylődő bánatát.
Mi, akik az esték
megbékélt Karyatidjai vagyunk
de akik Karyatidjai és fényhordozói
leszünk
a holnap ujra feltörő szüz hajnalnak is.

Fordította: **Csuka Zoltán**

Az Unió jubileuma

Irta: dr. Seltmann Rezső

Julius negyedike százötven év óta nemzeti ünnepe az Egyesült-Államoknak, azóta, hogy 1776-ban ezen a napon a tizenhárom északamerikai kolonia *Philadelphiában* összeült képviselői elszakadtak az anyaállamtól, Nagybritanniától és proklamálták függetlenségüket. A koloniákból »Declaration« (Függetlenségi nyilatkozat) által önálló államok, illetőleg azoknak önálló államszövetsége lettek.

Amikor a *koloniák* önként jelentkező delegátusai Philadelphiában összeültek, már meglehetős zavaros volt a koloniák helyzete. Békéről szó sem lehetett, a nyilt háboru, a függetlenségi harc javában tartott s a harctéri eredmények nagyobbrészt az angol csapatoknak hoztak sikert. Csupán egy fontos pontot üritettek ki az angolok, épen azt, amely a függetlenségi mozgalom kitörésében a legnagyobb szerepet játszotta. Ez a pont Boston volt, az Egyesült-Államok legrégibb kultur és kereskedelmi metropolisa, már akkor egy régi egyetem, nagy kikötő és városi intelligencia, továbbá már a XVII. századbeli angol forradalom óta oda átplántált puritán *demokrácia* székhelye, *Massachussets* állam kapitálisa, melynek kiküldöttjei közt volt Samuel Adams, aki legelsőnek követelte nyiltan az elszakadást és a hires John Adams, az Egyesült-Államok későbbi második elnöke. A másik jelentékeny államot, a déli rész főképviselőjét Washington — az ez alkalommal megválasztott elnök — és Thomas Jefferson, a későbbi harmadik elnök személyében látjuk ott. Jefferson volt az, aki sajat kezeirásával, mely máig fennmaradt javitásaival együtt, megfogalmazta a hires Függetlenségi Nyilatkozatot, amelynek publikálása az Egyesült-Államok születési órája.

Csodálatos és valóságos mitoszba illő véletlen az, hogy ma, amikor nemcsak az Egyesült-Államok, hanem az egész világ valamennyi állama hivatalosan résztvesz julius negyedike megünneplésén, a világ vezető államainak százötvenedik születési napján, ugyanakkor odaát meg fognak emlékezni, kegyelettel két másik évfordulóról is, mert épen ma, vasárnap, julius negyedikén van pontosan százéves fordulója az Egyesült-Államok két nagy elnöke és államférfia, John Adams és Thomas Jefferson halálának. Ez a két nagyméretü és zseniális politikus, akinek annyit köszönhet az Egyesült-Államok s akik sorrendben Washington utódai voltak az elnöki székben, riválisa volt egymásnak. Mindkettő a legnehezebb időkben vezette az uj államot: John Adams a francia forradalom és direktórium idején, amikor alig tudta a háboru veszedelmét eloszlatni, Jefferson pedig Napoleon korában. Ő volt az, aki Lonisianát, a mai Egyesült-Államok középső részét és Floridát megszerezte üzleti alapon kétszeri elnöksége idején s akinek a kettős pártrendszer kiépitése tulajdonitható. Jefferson nemcsak a mai demokrata pártnak őse Amerikában, hanem legnagyszerübb letéteményese az angol demokráciának is, amelyet a XVII. század végén Locke, a nagy filozófus foglalt össze a »kormányok«-ról irt klasszikus müvében, meg a Stuart reakció után, a győzedelmes »dicsőséges forradalom« theoretikus megokolásakép jelent meg. Ez a mü, valamint a »dicsőséges forradalom« gyakorlati nagy alkotása, a »Bill of Richt« *az összes modern alkotmányok alapja* és igy az Egyesült-Államoké is elsősorban. A »Bill of Richt« Eduard Somers lord-kancellárnak, a hires jogtudósnak alkotása s feltétlenül a népszouverainitás elve alapján áll. Ez az a törvény, amely az »isten kegyelméből való királyság« (dei gratia) középkori fogalmát Angliában örök időkre megsemmisitette s a királyi hatalmat tisztán formává, reprezentativvé tette. Ezt okolta meg elméletében Locke is s ezeknek volt közvetlen hatásuk az Egyesült-Államok »függetlenségi nyilatkozatára«, *mely viszont ismét döntő hatást gyakorolt később a francia forradalom alkotmányára, az »Emberi jogok nyilvánitására« (Declarations des lois des l'thommes).*

Az amerikai »Függetlenségi Nyilatkozat« a 18. századnak, a természetjogi iskolának hü kifejezője s általános eszméi is ezt tükröztetik vissza. Fő elvei:

az emberek születésüknél fogva egyenlőek, egyforma joguk van az élethez, a szabadság és boldogság elérésére s ebbeli jogaikat senkinek és semmiféle intézménynek, legkevésbbé magának az államnak van joga elidegeníteni. Sőt ellenkezőleg: az államnak épen az a kötelessége, hogy azokat a velünk született jogokat megvédelmezze, mert a kormányok a kormányzottaktól kapták hatalmukat. Abban az esetben, ha a kormány a nép jogait megsérti, a népnek jogában áll az engedelmességet megtagadni és uj kormánynak adni a hatalmat. Minthogy pedig III. György angol király állandó zsarnokságával, önkényével és szoldateszkáinak kegyetlenkedéseivel az amerikai gyermek jogait folytonosan megsértette, ezeknek joguk van arra, hogy az igát magukról lerázzák. »Ezért kijelentjük és ünnepélyesen kinyilvánitjuk, mi, az Amerikai Egyesült Államok e kongresszusán összegyült képviselői, a jó nép nevében és felhatalmazása folytán, hogy a kolóniák szabad és független államok és jogilag is azok, amelyek semmiféle kötelékben nem állanak a brit koronával, annak államkötelékéhez nem tartoznak, szabad hadüzeneti és békekötési és kereskedési joguk van.«

Ez a határozat, illetve nyilatkozat a világ vezető államának születési órája s jóllehet a függetenségi háboru ezáltal még egyáltalában nem fejeződött be és magát a tizenhárom állam függetlenségét csupán 1783-ban a párisi békében fogadta el Franciaország és Anglia és a végleges alkotmányt csak 1787-ben dolgozta ki a philadelphiai kongresszus. Mégis a függetlenség deklarációja volt az első és döntő lépés és minden további csak másodlagos következmény, szükségszerü és szabályos fejlődés volt a szabadság és humánus állameszme utján. Az egész további fejlődése az Egyesült Államoknak nemcsak intő példa, hanem követendő eszménykép is az egész emberiségnek, a világ valamennyi vajudó, kinok közt fetrengő, államának s azt tanitja, amit épen Jefenson annyiszor hangoztatott, hogy fejlődés csak ott van, ahol szabadság van.

»Függetlenségi nyilatkozatnak« százötven éves fordulója, egyszersmint John Adams és Thomas Jofferson elnök egy napon bekövetkezett halálának évfordulója is. 1826 julius negyedikén, amidőn pontosan ötvenedik évét ünnepelték ennek, akkor, azon a napon hunyta be szemét két fáradt aggastyán, aki nemcsak elérte, hanem jóval tul is haladta a bibliai korhatárt.

Az egyik Jefferson volt, a »Nyilatkozat« fogalmazója, a harmadik és negyedik elnök, aki ezen a napon halt meg nyolcvanhárom éves korában, mint a haladás principiumának törhetetlen bajnoka, a másik John Adams, a második elnök, a »Nyilatkozat« aláirója kilencvenegy éves volt s ha pár évig még él, akkor tanuja lehetett volna annak, hogy fia, John Anincy Adams az Egyesült-Államok hatodik elnöke lesz. Az Adams nemzetség a betelepülések óta Bostonban él és valamennyi tagja jogász s mint az amerikai lexikonok mutatják, valamennyi rendkivül magas életkort ért el. A hatodik elnök is jóval meghaladta a nyolcvan évet, ugyszintén annak fia és fiának talán még ma is élő fia, valamennyien jelentékeny irók és politikusok, akik a jól bevált puritán tradiciók letéteményesei Amerikában, melynek kulturáját első sorban ők adták, nem kevésbé azonban a függetlenségre való törekvést is. Ebből a világnézeti időkből került ki a mai elnök, Coolidge is.

MÜLÁBAK, MÜKAROK
EGYENESTARTÓ FÜZŐK,
BETEGTOLÓ KOCSIK
EGYEDÜLI KÉSZITŐJE
SCHÖNBRUNN VÁLLALAT
SUBOTICA, PAJE KUJUNDŽIĆA ULICA 29.

Hogy eszik a levest dobverővel?

Vacsora a kinai étteremben

Berlin, 1926 julius

Rég szerettem volna már kipróbálni, hogy' eszik a levest dobverővel, elmentem tegnap este ezért a Tientsinbe vacsorázni. Ez az egyetlen kinai restaurant Berlinben, a Kant-strasse 130/b. alatt müködött, tulajdonosát Tsai Tien Ven-nek hivják. A helyiség nem valami lebuj, mint ahogyan az ember elképzelné, hanem igen tiszta és rendes étterem; eredeti ázsiai konyha, hideg és meleg ételek, gyors és pontos kiszolgálás. Este kilenckor már meglehetősen üresen találtam, a nagyobbik teremben csak három társaság ült, meg egy magányos ur, egy japán, a különszobában pedig összesen két asztal volt foglalt. Egyiknél kinai diákok ettek, az ajtó mellé pedig egy német család telepedett le, papa, mama, a lányuk és a kinai szobaur. A sárga fiatalembernek állandóan látszott minden foga, folyton széthuzta a száját, mintha nevetne, ebből áll az egész mimikája. Egyébként szemmellátható buzgalommal udvarolt a csinos berlini lánynak, amit a szülők nem is néztek rossz szemmel. Valószinüleg pontosan fizeti a házbért. Ezek a kinai diákok nagy gavallérok, jól el vannak látva pénzzel, Kinában csak a gazdag fiuk engedhetik meg maguknak azt a lukszust, hogy tanulmányaikat Berlinben folytassák. Egy ilyen mandulaszemü medikus direkt jó párti. Illetve nem is az, mert még mielőtt idejön Európába, mind megnősül otthon, de ezt a berlini lányok nem tudják.

— Ich mechte wiessen, wie sagt mann das — kérdezte — zersteren? Ja, zersteren?

A lány türelmesen kijavitotta, hogy »zerstören« és nem »mechte«, hanem »möchte«. A ravasz kinai csak azért udvarol és csak azért fizet vacsorákat, hogy megtanuljon németül.

A másik asztalnál ülő egyetemi hallgatók átbeszélgettek a német familiához; egyikük, aki szalonkabátot és lakkcipőt viselt, oda is ment asztalukhoz traccsolni. A szalonkabát különben nem áll jól a kinainak. Komikus benne. A zakót már megszokta rajtuk az ember és azt is, hogy ugy isszák a sört, mint valami öreg bajor, de az ünnepélyes fekete ruha még humorosan fest a mennyei birodalom fián. A szalonkabátos hamarosan visszaült barátaihoz, a németek szedelőzködtek, felálltak helyükről; a kinai szobaur asztalkendővel legyezte a mamát és büszkén rákacsintott:

— Fein! Was? — és kedélyesen hátbaütögette.

Kinában ez, ugylátszik, nemzeti szokás

A németek után üres sörösüvegek és befőttes tálak maradtak az asztalon. A kompótot Kinában is ismerik. A többi asztal egészen európai módra volt terítve, a tányérok mellett villa, kés, kanál, az asztal közepén paprika-szóró, sótartó, fogvájó-tányérka, sőt Maggi-üveg is. A dobrevőhöz hasonló fekete fapálcikák, amivel a kinaiak a rizst eszik, kis fonott kosárkában álltak a fal mellett.

A főpincér kinai betükkel rajzolt étlapot tett elém és megteritett. Ez abból állt, hogy az abroszt letakarta papirlapokkal, valószinüleg, hogy ne piszkithassam össze. Kedves. A menü rendkivül változatos, nem kevesebb, mint harminckilenc fogás volt az étlapon, az ételek meg vannak számozva. Kedvenc számjegyem a huszonnyolcas, mindjárt meg is rendeltem és minthogy nem tudok folyékonyan kinaiul, egyuttal megkérdeztem a pincértől, mit jelentenek a huszonnyolcadik sorba pingált ákom-bákomok?

— Ragout mit Jazai — felelte.

Asztal körül kergettek gyerekkoromban, ha nem akartam jazait enni. Intettem a pincérnek, hogy siessen, mert pali vagyok már arra a jazaira. Közben felfedeztem, hogy az étlap másik oldala német szövegü és a legtöbb kinai ételnek középeurópai fül számára is jóhangzásu neve van. A sertéssültet, hideg csirkét, tojáslevest, guiyást, vesepecsenyét a kinai szakácskönyv is ismeri. A legtöbb ételhez gomba van mellékelve, a kinaiak nagyon szeretik a gombát éppugy, mint a rizst. Csak éppen a gomba előkelőbb. Amelyik étel gomba kiséretében fordul elő az étlapon, az mindjárt többe kerül — jugoszláv valutában számitva — legalább tiz dinárral. Általában még a hajmeresztő berlini árakhoz viszonyitva is nagyon drága a Tientsin. A szegényebbsorsu kinaiak ezért inkább a magyar éttermekbe járnak.

Tészta nincs, se sült, se főtt. A mákosnudli Kinában ismeretlen fogalom. A barátfüle is.

Ehelyett kapni: go bou ju-t, nanjen venzá-t, tsun chvan-t, hu ji si-t, zazian mien-t és chva lo lije-t. Ezek kinai specialitások, nincs német nevük.

A jazai, amit rendeltem, elég gyanusan nézett ki, az ize azonban türhetőnek bizonyult. Megpróbáltam agnoszkálni, ha nem csalódom, körülbelül rizsből, apróra vagdalt gombából és csirázott zabszemekből állt, az egész, ugy ahogy volt, ropogott a fogam alatt. Fő, hogy izlett. Utána »chirken chops suey«-nek keresztelt becsinált csirkét fogyasztottam. A csirkét kinaiul chirken-nek nevezik, de ugy ejtik, hogy sirken. Mindegy, igy is hasonlit a magyarra. Látszik, hogy távoli rokonok vagyunk a kinaiakkal. Egyébként Kinát sem k-val mondják, hanem s-sel, ugy hogy Sina. A chirken-chops feltünően hasonlitott a jazaira, éppencsak zab-csira helyett szinte felismerhetetlenné szétfőtt tyukhus lubickolt itt-ott benne. Ára — ne tessék megijedni — negyven dinár. Másfelet testvérek közt is megért.

Utolsó fogásnak hagytam a hires levest. Ez a legolcsóbb étel, ami a menükártyán szerepel, valamivel többe kerül tiz dinárnál. Viszont van benne minden. Benne minden van. Minden van benne. Egyes alkatrészeiről szerencsére mikroszkópon keresztül sem lehetne megállapitani, hogy micsodák, szabadszemmel meg éppen minden rizikó nélkül megtekinthetők a két dobverő közt, amelyekkel kihalásztam őket. Ilyen fapálcikákkal nagyon kényelmes a levest enni, mert legalább a zaftja ott marad a tálban. A Tientsin törzsvendégei nagyon szeretik a levest, azt tartják róla, hogy rendkivül tápláló. A szomszéd asztalnál ülő fiatalemberek például egész idő alatt mást sem ettek. Minden szem gombán, amit előhorgásztak belőle, félóra hosszat elcsámcsogtak, jól megrágcsálták, aztán kivették két ujjal a szájukból, hogy elég puha-e és csak ha már megfelelőnek találták, akkor nyelték le. Ezek se fognak gyomorbajt kapni.

Étkezés után átnéztem a nagyterembe. Az egyik ablak mellett egy magányos kinai rizses halat pofozott magába, fel sem nézett, amig az utolsó falatig el nem készült vele. Másik asztalnál négy kinai sörözött. Odébb két sötétbarna képü férfi beszélgetett, ezek hinduk lehettek, vagy malájiak. Az öregebbnek hófehér szakáll lengett az állán, a fiatalabb villogó szemet és hátrafésült, bozontos üstököt viselt a fekete Mussolini-inghez. Lexikonvastagságu könyvekből folyton felolvasást tartott a cigányképü öregurnak és fanatikusan magyarázott hozzá. Ilyennek képzelem a keletázsiai prófétákat, a számüzött indiai nacionalista-vezéreket. Mindaketten málnaszörpöt szipkáztak magukba.

Tizenegy felé európaiak jelentek meg az ajtóban, egy kifestett hölgy és egy elegáns fiatalember, hátuk mögött pedig egy kinai ifju rángatta be hatalmas farkaskutyáját. Ez a fiu sportkosztümöt hordott térdnadrággal, amiben kitünően érvényesültek görbe lábszárai. El sem lehet képzelni, milyen rémes, amikor egy kinai dzsentrire játssza ki magát. A derék pekingi papa elküldi a fiacskáját Berlinbe, hogy tanuljon, ember legyen belőle és ez a csibész ehelyett itt züllik, nőket tart ki az iskolapénzből, lumpolni jár éjszaka és rejtpejcslivel szekirozza gyönyörü kutyáját a lokálban. Ha ezt az öreg mandarin látná!

Amikor fizettem, megkérdeztem a főpincért, hogy járnak-e a Tientsinbe mások is, mint kinaiak?

— Hogyne — felelte — sok japán, koreaiak is, meg akiket a kinaiak alkalmilag magukkal hoznak.

A főur, aki három és fél éve dolgozik ebben a helyiségben, a megnyitása óta, elmondta, hogy japán vendéglő van több is Berlinben, különösen a schönebergi negyedben, de a japánok szivesebben járnak kinai vendéglőbe.

— A japán koszt rosszabb — magyarázta — az ő konyhájuk nyersen találja a halat. Én például nem tudnám ezt megenni. A kinai ételeket már teljesen megszoktam. Most nehéz eredeti füszereket és speciális ételeket kapni *hazulról*, (— a tőzsgyökeres berlini pincér igy mondja, »hazulról« —) a forradalmak miatt rosszak a szállitási viszonyok, de még a mult évben is simán ment a beszerzés.

Főleg diákok járnak a Tientsinbe, a főur megfigyelése szerint is, olykor uccai árusok. Ezek közül sokat kiutasitott a rendőrség Berlinből, mert kommunistagyanusak voltak. A kinaiakat kedvesebbeknek tartja a főpincér, mint a japánokat. A felkelő nap országának gyermekei tulságosan zárkózottak, nem őszinték. Legkedvesebbek a délkinaiak meg a koreaiak.

— Azelőtt több vendégünk volt — mondotta a főur, miközben leszedte a papirost az asztalról — de sok átköltözött Párisba. Ott olcsóbb most, jobban áll a dollár, mint itt.

Bucsuzóul megkérdeztem tőle, hogy látott-e a negyedfél év alatt copfos kinait?

— Nem — válaszolta — egyet se. A kinaiak most bubisra vágatják a hajukat

Diószeghy Tibor

JÓ·REGGELT!

vidáman, életkedvvel, friss egészséggel munkakészséggel és örömmel teli csak az kivánhat, aki mindennapi táplálékát azokkal a vitaminokban gazdag, jól emészthető, értékes és nemes tápanyagokkal egészíti ki, amelyeket az Ovomaltine nyujt. Az Ovomaltine mint erősitő tápszer a szervezet fontos alkotó elemeit, a munka elvégzéséhez és az élet fentartásához szükséges fütő- és tápanyagokat egyaránt magában foglalja.

Ize kellemes, elkészitési módja egyszerü. Gyermeknek, felnőttnek, egészségesnek, betegnek egyaránt ajánlatos, mert a reggeli és uzsonnatejhez 2—3 kávéskanál

OVOMALTINE
Táplál. erősit. hizlal.

A szervezetnek nem csokoládéra, nem cukorkára, hanem olyan célszerü táplálékra vaa szüksége, mint az Ovomaltine.

Ára dobozonkint 18.50 dinár

Kapható gyógyszertárakban, drogériákban, füszer- és csemegekereskedésekben

Mintát és ismertetést ingyen küld:
dr. A. Wander d. d. Zagreb, Jurjevska ul. 37.

A csók

Költők és tudósok az ajkak érintkezésének jelentőségéről

A csók keletkezésének kérdését az életbuvárok legujabb természettudományi alapon igyekeznek megfejteni. Tudjuk, hogy az ajkcsókot csak az ember ismeri és hogy ennek az ösztöne sem veleszületett, hanem lassanként fejlődött ki és lassanként nyerte jelentőségét a nemi élet terén is. A csók a határvonal a poetikus és az erotikus szerelem között. A két szerelmes között a csók pillanatában a távolság kétségen kivül a legcsekélyebb, a *távolsági* szerelem tehát itt áll azon a ponton, hogy egymásba olvadó szerelemmé alakuljon át. De másrészt a csók nem egyéb, mint a fejjel való puszta érintkezés, amely leginkább áll a távolsági szerelem szolgálatában. A csók küzdelem a teljes, egybeolvadó szerelemért — a határértéket képviseli a vágyakozás és a tisztán szellemi, távolsági szerelem között.

A csók eredete

Ellis Havelock ujabban érdekes vizsgálódásokat végzett a csók eredetére vonatkozólag és bebizonyitotta, hogy a szerelmi csók a primitiv anyai csókból és a gyermek szopási mozdulataiból származik, ami *még azoknál a népek*nél is feltalálható, a hol a nemi csók ismeretlen. A száj nem a csókra, hanem első sorban evésre, ivásra, beszédre, nevetésre van teremtve. Aristophanes gunyosan megjegyzi, hogy a csók nem egyéb, mint természettudományi villamossági kisérlet, és hogy a csókolózók valóságos természetbuvárok, már pedig — ugymond — egy tudományág sem olyan mélyreható, mint phyzika. A csók keletkezésének ideje — ha azt nem tudományos alapon keressük — valószinüleg Ádám és Éva idejére vezethető vissza. Nyomait Homerosnál is megtaláljuk és a tiszteletadás csókja már az ótestamentumban is előfordul. Püspököknek, papoknak tiszteletük jeléül már a legrégibb időkben kezet csókoltak, mig a világi fejedelmeknek kezét, lábát, vagy térdét csókolták meg. A kézcsók eredete a görögöktől származik és pedig onnét, hogy ők az Istenségeik képmását nem akarták tisztátalan ajakkal megérinteni és igy azoknak csak a kezeit csókolták.

Hogy ki volt az aki először ismerte meg a csók édességét és hogy milyen régi a csók ismerete erre nézve nagyon ellentétesek a vélemények. A csók épp oly régi eredetü mint maga a szerelem és a csókot maga a szerelem hozta létre. A tudósok, nagy száma foglalkozik a csók *misztikumának magyarázatával.* Th. Piderit igy ir róla: »Látjuk, hogy az ujszülöttnek legelső ösztönszerü mozgása az ajakkal történik, ugyanis ez a szopási mozgás, és sajátságos, hogy az emberi szenvedélyek leghatalmasabbja ugyanilyen mozgásokban nyilvánul meg, amikor ugyanis az imádott lényt csókolja, annak ajkát szivja.«

Alroin Schulta szerint a csók két egymást szerető egyén ajkainak oly szoros egymáshoz szoritása, hogy az ajkak eltávolitása alkalmával a gyönyör élvezetének kifejezése jeléül hallható rezonancia támad.

A rezonancia néha el is marad. Ez azonban nem jelenti a gyönyör csókkenését.

Költők a csókról

Az ajkaknak, vagy az avval szomszédos testrészeknek érintése az ajakkal, európai eredetü: — a mongol népeknél sokkal jobban elterjedt az ugynevezett »szergló csók,« *amelynél az arcot* a szeretett személy arcához szoritják és igy szivják fel a levegővel együtt az arcból kipárolgó illatot. Az ajakcsók még az európai népeknél is csak később vált szokássá. A keleti és római irók a csók erotikus jelentőségét már korán méltatták. Marcialis mondja egy epigrammjában: *quae dedit osculum, non minus dedit«,* (aki csókot adott, nem keveset adott) Ovidius is megemlékezik a rómaiak erotikus csókjáról, amelyet olyan mohósággal adtak a nő vállaira, hogy fogaiknak nyoma még másnap is látható volt. Egy XVI. századbeli arab iró, Nefzawi sejk azt mondja, hogy az ajkak érintkezése a csókban a legerősebb szerelmi izgató szerek egyike. Sakespeare Otellojában mondja Jago: *oly közel jöttek ajkaik egymáshoz, hogy lélegzeteik csókolták egymást.* Ezek *gonosz gondolatok. Ahol ilyenféle bizalmaskodások az uttörők, ugy azokat mihamar követi a katasztrófa.*

A csók tulajdonképpen két ajaknak összecsattanásából áll; — de azért a kéz, arc, homlok megérintése az ajkak által is csókszámba megy, amely azonban nem erotikus karakterü, hanem külön-külön fokát jelenti a tiszteletnek és vonzódásnak.

A szimbolikus csók

A csók egyes szertartásoknál szimbólumként is szerepel, igy például a püspöki gyürü, vagy a pápai papucs csókolásánál, amely *utóbbi* szokás onnan ered, hogy szent Magdaléna is megcsókolta a Megváltó lábait. A középkorban a hüségi esküt és szerződéseket is csókkal erősitették meg. Az ó-keresztény vallásban a *békecsók*, a husvéti csók voltak szokásosak. Ismeretes az oroszoknál szokásos ama vallásos csók, amelyet husvétkor váltanak egymás között, amikor is az érkező csókot ad ezekkel a szavakkal: *Christos woskrest (Krisztus feltámadott).* A másik válaszol reá: *Woistinno woskrest* (valóban feltámadott).

A csók élettana

Élettani értelemben véve a csók a rokonelemek egymáshoz való vonzódásának, egymás áthatásának *kezdete* és igy a csók már a szerelem élettanának első fejezete. A szerelmi csóknak határozott élettani hatásai és jelenségei vannak; — az idegeket, a vért felzaklatja és a földi boldogság *első zálogát* adja.

A csóknak különféle faja van: — mig a rómaiak háromféle, a tisztelet, a barátság és a szerelem csókját ismerték, addig a franciák hatféle csókot különböztetnek *meg: a tisztelet*, a megtisztelő vonzalom, a barátság, a béke, az áruló és az érzéki csókot.

Jellemző Zolának nyilatkozata az érzéki csókról, amelyet ötven éves korában egy párisi lapban tett közzé. Kijelentette, hogy minden tehetségét, minden dicsőségét amelyet eddig elért és még ezután elérni fog, odaadná egy tizenhat éves szép leány édes csókjáért.

Egyes népeknél, különösen az oroszoknál szokásos a csókolózás a férfiak között is, akik nemcsak *rokonaikat, ha*nem vendégeiket is érkezésükkor és távozásukkor csókkal fogadják és üdvözlik.

Börne sehogysem találta tetszését abban ha *férfiak csókolóztak* egymás között, mert az mondotta, hogy inkább beleharapna egy kutyának a farkába, semhogy egy férfi által hagyná magát megcsókoltatni.

Dr. Vécsei Jenő

Körbe-körbe a divat körül

A *divat lényegét talán* nem is a nagyvonaluság adja meg, hanem inkább az a sokezer apróság, amelyet a divat fejedelmei napról-napra produkálnak. Amióta az iparművészet bevonult a divatba, az apróságokra sokkal inkább figyelni kell, mint azelőtt.

Többé már nem mellékes, hogy milyen retikült, milyen kalapot, milyen ernyőt választ a divathölgy a ruhához. Az apróságokból lehet megitélni, azt az izlést, *amivel* a divathölgy öltözik. A ruhát elvégre a szalon legtöbbször izlésesen és szépen csinália meg, az egyéni izlésnek a részletek megválasztásában van tág tere. Különös figyelemmel kell *lenni a szinösszeállitásra*, mert az idei divat a sok indifferens szin mellett, főleg a pasztel szineket kedvelik, amelyeknél a jó szinérzék sem találja meg mindig a helyes szinösszeállitást.

A pasztel árnyalatokban a középszinek a szokásosak, viszont az indifferens árnyalatoknak a pasztel szinek bizonyos *frisseséget adnak*. Az alábbi képcsoporton néhány divatrészletet mutatunk be.

A modern nőnek bizonyára a frizura *adja meg elsősorban a modernség* látszatát. Manapság az eton frizura a legmodernebb. Emellett azonban nagyon sok félhosszu haju nőben is lehet gyönyörködni, akik a nyakon rollniba sütik *a hajukat, ami rendkivül* fiatalos külsőt ad, amellett azonban főleg estélyeken még mindig divatos a konty is, noha nem kelt modern benyomást. A képünk középső részén látható két női frizura a füleket szabadon hagyja. Eton frizura mellett a fülbevaló nem stilusos, a rollnis frizurához azonban nagy kerek igazgyöngy fülbevaló jó hatást kelt.

Az uj kalapok a formáknak olyan tarkaságát mutatják, amilyet már régen nem láttunk. *Majdnem ugy látszik*, hogy a keskenyszélü formák már csak sportruhákhoz alkalmazhatók, ellenben más alkalmakra egész különböző faconok jöttek divatba. Smokking kosztümhöz *férfi filckalapot viselnek*, fekete, barna vagy szürke szinben szalaggal. A szalagnak vagy a kalap szinével, vagy a smokking kosztümhöz hordott ingblouse szinével kell harmonizálni. Amint ez a kép baloldalán levő rajzon látható. Nagy toalettekhez, nyári estélyekre, lóversenyekre a flórentin forma ajánlatos, amely vagy szalmából, vagy manillából készül. Szabályszerint ez a kalap egy nagy virággal van diszitve és a virág szinével egyező hosszu szalag lóg le róla. (Lásd a *legfelső rajzot*).

Sokszor merül fel a kérdés, hogy milyen kézitáskát válasszunk, pl. pompás csipke, vagy szinházi ruhához. A divat legujabb kreációja a virágretikül egy Pompadour, amely majdnem minden kalaphoz is illik. Az ilyet rendszerint organdilból vagy taftból csinálják és selyemmel diszitik. A Pompadour ne legyen kicsi, hanem szolgálja azt a praktikus célt is, hogy a hölgy toalettszereit el lehessen benne helyezni. A szokásos kis kézitáskák *mindennapra* alkalmasak, azonban az elegáns ruhához tulságosan merevek. (a Pompadour képe rajzunkon látható). A táskához nagyon illik ezüst vagy fémmonogramm. A *téli saisonra ezt a Pompadourt*, mint szinházi táskát is valószinüleg más alakban viselni fogják. A kézitáskával szorosan összefügg a keztyü is. A modern keztyü a gombsor felett egy fodorszerüen *végződik*, a keztyübe be lehet tenni a zsebkendőt is, amelynek szine lehetőleg olyan legyen, mint a keztyüé.

Az ernyődivatnak is nagy jelentősége van. Az ernyő megválasztásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy most, amikor minden nő napbarnitott szinü akar *lenni (ezért is szidják talán* a nők a *rossz időjárást*) az ernyő egy diszdarab, nem pedig használati cikk. Ezért jönnek divatba a legfantasztikusabb formák. A mai időjárás mellett ugyan *már alig emlékszünk rá*, hogy milyen az a napsütéses nap, mégis arra az esetre, ha egyszer eláll az eső, ajánljuk, hogy napsütéskor, elegáns ruhához egy franznis vagy rüssernyőt válasszon az *ideálunk*. *Délelőttre* vagy a strandra, pedig eredeti japán ernyőt, mint aminőt a minta mutat. Emellett bemutatjuk az uj »minden időben jó ernyőt«. Ez is kicsi, azonban mégis alkalmas arra, hogy eső ellen megvédjen. A nyele rövid hajlitott, leginkább bambusznádból vagy szaruból készül és ugyanilyen *anyagból* készül az ernyő drótvége is. A fekete ernyő teljes divatjamult.

Nagyon fontos a harisnya megválasztása is. Délelőtti ruhához vagy kosz*tümhöz vagy sportköppenyhez* másmás harisnyát viselünk.

Végül bemutatjuk az uj fürdőkosztümöt is, amely legtöbbnyire két részből áll, fekete trikónadrágocskából és világos felsőrészből, amelyen a monogramm a baloldalon diszes himzésü. Karcsu nők a csipőnél előnyösen alkalmazhatnak egy vékony övet. A nagy fürdőkalap spanyolstilusu és hosszu nyári fürdőzéseknél nagyon kellemes.

„VIKTORIA" gramofonüzletét
Kralja Aleksandrova ulica 6. alá
helyezte. 10767

ISMET MINDENUTT KAPHATÓ

MATTONI
GIESSHÜBLER
natürlicher
alkalischer
SAUERBRUNN

Képviselet és lerakat:
BÖHM ÁRMIN NOVISAD

A bazár meséiből

Abu-Fatme áldása

Amidőn átsétálsz a Mecsetkapu uccáján, kisérold meg, ó igazhivő, a Szultán-udvar melletti bolt előtt igy kiáltani:

— Szalem Alejkum, Abu-Fatme barátom!

S a felelet, melyet árva füleid hallani fognak, égig törő haraggal fog feléd sujtani, mennydörögve, hogy még a zsidóucca edényárusai is megremegnek hallatára:

— Ó áldana meg Allah téged tizenkét leánygyermekkel, hitvány tagadó!

S te bizonyára azt kérdezed tőlem, szegény barátom, hogy miért van ez a keserü harag. Egyszerüen megfelelek: az a bizonyos kiáltás immár kettős szerencsétlenséget hozott a nagyon becsült kereskedőnek, Omar Ibu khalilnak családjára.

Hiszen tulajdonképpen nincs abban a köszöntésben egy okiányi gonoszság sem. Hát mi gonoszság lehet abban, ha én egy Abu-Fatama nevü embertársamnak »Szálemot« kivánok?

Azonban jelen esetben mégis másként áll az ügy.

Jól figyelj, ó igazhivő.

A nagyon becsült kereskedő ur, Omár Ibn Khalil effendi, nem mindig volt ám zöldségárus! Nem mintha Omár ibn Khalil effendi bármiféle munkát — s különösen becsületes kereskedést — megvetne. Ámde tény az, — s hozzá még örvendetes tény! — hogy Omar ibn Khalil igen csinos kis boltocskát örökölt apjától, előkelő és csendes sarkot, ahol kellemesen tellik az idő és szépen karikáznak a nargilé füstfellegei — a Füszerbazár kellős közepén.

Mármost vedd eszedbe, ó igazhivő a szerencsétlenség óriási voltát: egy ember, aki szokva van az előkelők bazárjához, a füszerek kellemes illatához, e gonosz világ csöndes nargiléélvezetéhez — [illegible]telen kénytelen elhagyni csinos boltocskáját — amely hozzá még jól is jövedelmezett — s elvándorolni [illegible] a harmadik sarokig, a Mecsetkapu uccáján levő zöldséges piacra! Mint ama boldogtalan kőfaragó, aki a kupola tetejéről a ciszterna mélyébe zuhant!

A baj ott kezdődött, hogy Omár Ibn [illegible]zül sokan házasodtak egy és ugyanazon évben, Nebi Musza ünneptáján. Omár is igy cselekedett, Allah legyen irgalmas! Természetesen az összes fiatal apák fiugyermekért könyörögtek Alláhhoz, aki meg is hallgatta imájukat. Harcos, hőslelkü férfiakra van szüksége a nagykegyelmü Allahnak. Csak egy volt oly szerencsétlen a sok közül, — Omár ibn Khalil — akinek felesége leánygyermeket szült.

Ó fájdalom — ó szégyen!

S a kislány a Fatme nevet kapta. És mig Omár szomszédjai oly szépen zengő neveket kaptak, mint Abu-Ali, Abu-Muhammed, Abu-Zeid, — a szegényOmárt maró gunnyal nevezték e rettenetes néven: Abu-Fatme.

Odáig fajult a dolog, hogy a szomszédok jöttek Omár boltja elé reggel, este, hogy igy köszöntsék:

— Szalem Alejkum, Abu-Fatme! Ó a nyomorultak! Az ő viselkedésén felbátorodva még a járókelők, sőt a cukrosok és kókuszdiósok is odajöttek a bolt elé, igy kiáltva:

— Szalem Alejkum, Abu-Fatme!

Ó az az átkozott áldás! Omar csufiá van téve az egész bazárba

*

S odáig fajult a doolg, nogy Abu-Fatme, akarom mondani: Omár ibn Khalib kénytelen volt két dolgot cselekedni: először is eladni a boltját és zöldség kereskedést kezdeni a Szultánudvar mellett, másodszor pedig elkergetni ifju feleségét, Mezsidét, aki — akarva nem akarva — okozója volt Omár szégyenének

*

Mint mondtam már, a nagyon becsült előkelő füszeres, Omár Ibn Khalil zöldséges lett a Mecsetkapu uccáján. Itt Itt azután tisztelettel bánnak vele uj szomszédjai — hiszen ők nemzedékek óta csak zöldségesek, mig Omár előkelő füszeres családból származik s ő maga is az illatos bazárból került ide a Sors gonosz fordulsáa miatt.

S ha mégis arra járna valaki régi szomszédjai és ellenségei közül s ugy üdvözölné régi módon:

— Szalem Alejkum, Abu-Fatme barátom!

Akkor Omár éktelen haraggal válaszolja:

— Ó áldana meg Allah téged tizen-

Persze, csak azért mondom, ó igazhivő, ha te is arra járnál, vigyázz magadra, hogy áldás helyett átkot ne kapj. S Allah kisérjen utaidon!

Mordechái Abu-Shaul.

Nők és a divat

A villamoson találkoztam velük először. Ezekilencszáztizenháromban. Két barátnő. Élénk beszélgetésük közepén voltak, mikor közelükbe kerültem...

— Igen — *mondta a* fekete — de közepén kicsit emelni kell, akkor hátul raffolni lehet.

— Jobb szeretem — mondta a szöke — ha olyan buggyos. Én hosszura csináltattam volna négy gombbal, alul csokorban.

Másodszor tizennégyben láttam őket, eltünődve sétáltak a Gellért-szobor alatt: jól emlékszem a dátumra, a mazuri ütközet napja volt, reggel jöttek a hirek, hogy negyvenezer orosz fult bele a tavakba.

— Azért nincs igazad — mondta vontatottan a fekete — lehet szabad ujakkal is, de bővvel. Majd meglátod, ha kész lesz, hogy slankit.

Az enyémen nyaknál egyszerü vörös szalag van — mondta a szöke — csak persze ehhez külön harisnya kell.

A német fegyverletétel, a háboru végének hire Párison keresztül érkezett először, november tizennyolcadikán. Én egy órával előbb, mielőtt a rendkivüli kiadások megjelentek, lent voltam a Dunaparton. Szembejöttek velem és fülemet megütötte a »Páris« szó — gondoltam, megtudhatok valamit.

— Nekem ne beszélj — mondta a fekete — párisi lapokban már benne van.

— Az lehetetlen — mondta a szöke — télen nem lehet szalmakalapot hordani. És ha százszor benne volt a párisi lapokban. Legfeljebb szalmaszegély, de fekete moarészalaggal.

A tömeg a köztársaság elnökét kisérte. Ott voltak ők is a tömegben. Izgatottnak látszottak.

Örült vagy — lihegte a fekete — téged is egészen megbolonditottak a tulzók.

— Hát igenis — mondta lázasan a szöke — *térden felül*, ha tudni akarod. És a drappszin zsorzsettet már ugy is csináltatom. Majd meglátod, hogy a következőnél te is rájössz.

A csőcselék üvöltve száguldott végig a körutakon életetve a *szovjetet*. Puska ropogott, gépfegyver kattogott. Valaki elorditotta magát: »Takarodjék haza mindenki!« Riadtan csaptak el előttem.

— Szaladj fel Mácsihoz — kiáltott a fekete — majd holnap átjövök és elhozom.

— De a szabásmintával együtt! — sikoltott vissza a szöke, miközben kalapját golyó *surolta*.

Hosszu idő után ma megint láttam őket. Előttem mentek a Váci-uton, kartkarba öltve, békésen, csendesen.

— Hát — mondta a fekete — lehet, hogy igazad volt. *Ha elől raffolom*, hátul emelni lehet.

—Én azt hiszem — mondta a szöke — buggyosan szebb. Én rövidre csináltatom, gomb nélkül, felül csokorban. De az öv nem vörös, hanem...

Sajnos, már nem hallottam, hogy hát *milyen legyen* az öv, ha nem vörös. Majd a legközelebbi világháboruban ezt is megtudjuk.

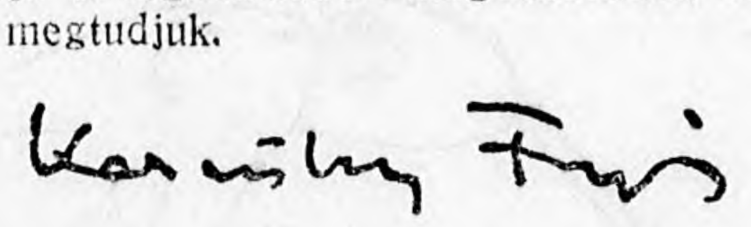

A nagy dij

A spangol királyi pár a tavaszi lóversenyek utolsó napján Longchampban

Páris, 1926. junius.

Gyönyörü időben, az első igazán szép nyári napon tartották meg a várva várt lóversenyt, amikor Páris város nagy dijáért, 500.000 frankért versenyeznek Longchampban. Az utolsó hetek állandó esőzésében a Grand Prix szép napja és a spanyol királyi pár megjelenése csak fokozta a verseny ünnepélyességét.

Már kora ebéd után megindult az autók, automobilok, villamosok végeláthatatlan sora. Az óriási versenytéren a tribünök előtti gyepen nagy vörös virágos ernyők voltak elhelyezve. A tribünök rózsadisze, a ruhák tarkasága, a furcsa *mindenrendü* és rangu embersereg, a sok kipirult izgatott arc, a nyüzgés-forgás különös festői képet nyujtottak. A középső nagy hivatalos páholyban helyezkedtek el a polgári és katonai előkelőségek, a spanyol uralkodó pár, a köztársasági elnök.

Három órakor kezdődött a verseny. Az elegancia Páris szabo és kalapos cégeinek minden ötletessége felvonult a nagy versenyre, mintha ruhaverseny is volna.

Viktória királyné egész halványzöld majdnem bokáig érő ruhát viselt, nyakában nagy fehérróka prémet, nagyszélü, magastetejü fehér filckalapot, melyet elöl egy brilliáns csatt diszitett. A király fekete zsakettban, cilinderben volt.

Leirhatatlan a szebbnél-szebb toilettek tömege, minden elképzelhető szin és anyag látható volt, a hölgyek ruhái között mégis szinben a kék, zöld, a vörös árnyalatok, fekete és fehér verettek, *anyagban* a crepe georgette, crepe de chine, monsselin de soie és a crepe satin

A divatszalonok különlegességei közül ki kell emelni elsősorban *Poiret* négy szenzációs moiré-ruháját. Egy zöld stilruhát, egy kék egyenes vonalu, egy fekete és egy rózsaszinü huzott ruhát.

Chernit három mannequinja organdiruhákban jelent meg.

Bernard et Co. buzavirággal és cseresznyével diszitett mousselin ruháival hivta fel a közönség figyelmét.

A kalaposok közül *Lenis* turbánokat, *EstlerMeyer* filc és bársonykalapokat vonultatott fel.

Az elegans hölgyek csaknem kivétel nélkül stucctoll boat hordtak nyakukban, nagy-nagy szögletes bőrretikült, szines és fekete sima selyemcipőket, vagy világos drap bőrcipőket. Kalapok kicsinyek filcből, zsaniliából, bársonyból készültek, magas tetejüek.

A verseny végével elsőnek a magas vendégek távoztak. Alfonz király a köztársasági elnök kiséretében helyezkedett el az első autóban, utána Viktória királyné a spanyol nagykövet társaságában, majd Vebel admirális Foche generálissal, utánuk a rendőrfőnök és a többi polgári és katonai előkelőségek következtek.

Ezután megindult a tömeg, hogy megostromolja a rájuk várakozó közlekedési eszközöket, villamosokat, automobilokat és Longchamp az őszi szezonig árván marad.

Brück Imre

SAKK

10. számu feladvány

Lévay Kálmán dr.

Sötét: Kh6, Fa5 (2)

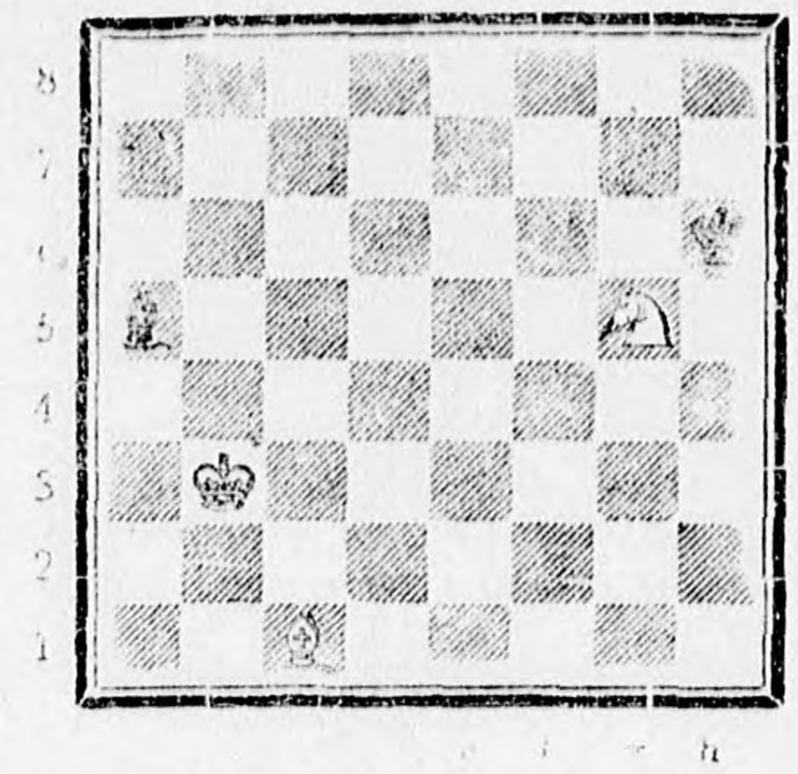

Világos: Kb3, Fc1, Hg5 (3)

Világos indul és nyer.

1.	e2—e4	e7—e5
2.	Hg1—f3	Hb8—c6
3.	Ff1—b5	a7—a6
4.	Fb5—a4	Ff8—c5

Szokásosabb 4—Hf6

5.	c2—c3	Vd8—f6
6.	d2—d4	e5×d4
7.	e4—e5	Vf6—g6
8.	c3×d4	Hc6×d4?
9.	Hf3×d4	Fc5×d4
10.	Vd1×d4	Vg6×g2
11.	Bh1—f1	c7—c5
12.	Vd4—d6	Hg8—e7

12. Ve4× után 13Fe3, Va4 14F×c5 következett volna.

13.	Fa4—c2	Vg2×h2
14.	Hb1—d2	h7—h5
15.	Hd2—f3	Vh2—h3
16.	Fc1—g5	Vh3—e6
17.	0—0—0	Ve6×d6
18.	e5×d6	He7—c6
19.	Bf1—e1	Ke8—f8
20.	Hf3—e5	Hc6—d4
21.	Bd1×d4!	c5×d4

22. He5—g6× és világos nyer

23. számu levelezési játszma

Dr. Elekes—Grünfeld

1.	e2—e4	c7—e5
2.	Hg1—f3	Hb8—c6
3.	Ff1—b5	a7—a6
4.	Fb5—a4	Hg8—f6
5.	0—0	Hf6×e4
6.	d2—d4	b7—b5
7.	Fa4—b3	d7—d5
8.	d4×e5	Fc8—e6
9.	c2—c3	Ff8—e7
10.	Hb1—d2	0—0
11.	Bf1—e1	He4—c5
12.	Hf3—d4	Hc6×d4
13.	c3×d4	Hc5—d3
14	Be1—e3	Hd3×c1
15.	Ba1×c1	c7—c5
16.	Hd2—f3	c5—c4
17.	Fb3—c2	Vd8—d7
18.	h2—h3	Ba8—e8
19.	Fc2—b1	b3—b4
20.	Fb1—c2	Be8—b8
21.	Fc2—a4	Vd7—a7
22.	Fa4—c2	a6—a5
23.	Fb2—a4	Bf8—c8
24.	Kg1—h2	Fe6—d7
25.	Fa4×d7	Va7×d7
26.	g2—g3	a5—a4
27.	Hf3—d2	Vd7—a7
28.	Hd2—f3	b4—b3
29.	a2—a3	Fe7×a3?
30.	b2×a3	Va7—e7
31.	Hf3—d2	Ve7×a3
32.	Bc1—a1	Va3—b4
33.	Hd2—b1!	c4—c3
34.	Hb1×c3	Bc8×c3
35.	Ba1×a4	Vb4×a4
36.	Be3×c3	Va4—a2
37.	Kh2—g2	b3—b2
38.	Vd1—c2	Va2—c4
39.	Bc3×c4	d5×c4
40.	Vc2—b1	c4—c3
41.	d4—d5	c3—c2
42.	Vb1×c2	b2—b1V

és nyer

A fenti két játszma és feladvány dr. Elekes szerkesztésében most megjelent sakk-almanachjából vettük. Ez a könyv rendkivül gazdag tartalommal jelent meg és minden klub-könyvtár számára nélkülözhetetlen.

Tartalmaz verseny-szabálymintát, klub-alapszabálymintát, verseny-páro-

sitó táblázatok készitését, az országos és világszövetségre vonatkozó adatokat, cimtárt, eredménytáblázatokat stb.

Nem tartóztatták fel a határon a jugoszláv mestereket. Téves bécsi jelentéssel kapcsolatban a világsajtót az a hir járta be (lapunk hirei közt is megjelent), hogy a most folyó budapesti nemzetközi mesterversenyre meghivott Kosztics és Vukovics jugoszláv mestereket a magyar határközegek Gyékényesnél feltartóztatták. Kosztics, aki Suboticán keresztül utazott Budapestre, ahol mint szemlélő résztvesz a versenyen, kijelentette, hogy nem is volt Gyékényesnél, Vukovics pedig az irja, hogy egyéb elfoglaltsága miatt nem vehet részt a versenyen.

A vukováriak nem jelentek meg a Szuboticára kitüzött városközötti mérkőzésen és igy őket a szövetség valószinüleg veszteseknek fogja tekinteni. A következő fordulóban Szubotica a Vrsac—Noviszad közötti mérkőzés győztesével kerül majd szembe.

A zágrebi klubbajnokságot az idén az országos versenyekből ismert dr. Singer Leo exbajnokkal szemben, Goldmann nyerte el, aki eddig versenyeken nem sokat szerepelt, de remélhetőleg a ljubljanai versenyen be fogja bizonyitani, hogy a győzelmet megérdemelte.

BÁRD OSZKÁR

KORTÁRS, TAGADLAK!

Kortárs, tagadlak. Mindhiába mondod,
ennyire csuffá mégse tett a gondod.

Csak álca rajtad ez a vad fanyarság,
a szived él, akárhogy fogvatartsák.

Én jól ismerlek, magadnál is jobban,
szövétnek vagy, mely néha ki-ki lobban,

de őrzi mélyén álmok bus csodáin
a szent jelet, mit félreértett Káin

s ha durva harcba kerget is véred,
szavatolok: a lelkedet eléred.

Ne kinlódj. Jó vagy. S ne félj, ha vallatt
kietlen éj, vagy csöndes halk fuvallat,

mert tévedés az, sorsok galibája,
ha vádlónak csak a látszatot cibálja.

Tagadlak s védlek. Más hibázott, nem te,
szép vágyunkat ha vérrel összekente,

vérrel s epével tőlünk messzi átok,
de jók vagyunk, im sirva felkiáltok!

Ne félj. Emeld fel torzrapiringált arcod,
már elviharzott, ami elviharzott,

már ideje, hogy ráismerj magadra
és felujjongj magadra ráakadva.

Mutasd magad. Állitom: jó vagy, enyhe
s nem illesz ennyi förtelembe, szennybe,

csak álca rajtad ez a vad fanyarság,
a szived él, akárhogy fogvatartsák!

De jaj, ha arcodra fagyott a jelmez,
nekünk már soha, senkisem kegyelmez

és elveszünk és elitélünk, de
azért csak, merthogy igaz életünkbe

— a megértést csak rászoruló zengi —
nem látott bele gyökeréig senki . . .

Szerkesztői üzenetek

Hü olvasó, Vel.-Kikinda. A kérdés legalább is olyan furcsa, mint amikor egy édesanya kétségbeesetten fordult hozzánk, amiért a lánya levágatta rövidre a haját. A pyjama divat viselet, — mint a rövid haj vagy rövid szoknya és époly joggal kérdezheti tőlünk azt, hogy fogadhatja-e férfiismerősét egy urilány rövidszoknyás kivágott ruhában. Meghivott vendéget azonban urilány pyjamában nem fogad.

V. B., Vel.-Bečkerek. Tengerészeti iskola Kotoriban van. Felvilágositást a hadügyminisztérium ad.

R. K., Beli Manasztir. Sziveskedjék Macák Mihályhoz Békéscsabára fordulni felvilágositásért, aki a szuboticai kiállitáson házinyulakat állitott ki. A házinyultenyésztésről szakkönyvet a Lantos könyvkiadótól, Budapest, Muzeum körut 3. rendelhet, azt ajánljuk, hogy Winkler J.: Házinyultenyésztés cimü könyvét hozassa meg.

P. K., Vel.-Becskerek Az ön által közölt ügyben kérdést intéztünk a Budapesten megjelenő »Növényvédelem« cimü szaklaphoz, amely állandóan közöl hasznos utbaigazitásokat a gyümölcsfák és egyéb vetemények megovásáról. Amint a válasz beérkezik közölni fogjuk.

F. I., Suza. Arról nincs jegyzék, hogy itt milyen magyar szinmüvet és darabot nem szabad előadni. A rendezőknek érdeke azonban, hogy olyan tárgyu darabot válasszanak, amely a mostani helyzetnek megfelel. Olyan népszinmüvek, amelyek mükedvelőknek alkalmasak százával kaphatók és nagyon olcsók.

N. A., Martonos. Mérges anyagok árusitása külön engedélyhez van kötve. Az engedély megszerzése illetékköteles. Az illeték körülbelül 2000 dinár. Azonkivül pedig azoknak a kereskedőknek, akik mérges anyag árusitásával foglalkoznak, vizsgát kell tenni, ezt a vizsgát azonban legtöbb helyen nem követelik.

K. Péter, Szubotica. Ha ön jugoszláv állampolgár, akkor kap utlevelet. A világkörüli utazáshoz az összes államokra szóló utlevél kell. Semmi különös irat vagy igazolvány nem szükséges hozzá.

Széna, szalma, zabtöreg... Levelét elküldtük a nevezett cikk irójának.

B. M. Ugy a dardliban, mint felsős játékban, a négy tizes jobb, mint a négy alsós.

I. K., Krusevlje. Az ön által előadott tényállás szerint ön jugoszláv állampolgárnak tekintendő. Domovnicát most a minisztériumban az állampolgársági törvény meghozataláig nem adnak ki, mert a belügyminiszternek van egy rendelete, hogy addig a BBB az állampolgársági igazolványt nem állithatja ki, amig az állampolgársági törvény készül.

B. L., Sztarakanizsa. Beogradi Jogvédő Irodánk azt közli velünk, ha a hivatalos lapban még nem jelent meg, hogy az állampolgárságról lemondott, az optálás iránti kérvényt vissza lehet vonni. Tudnia kellene beogradi Jogvédő Irodánknak, hogy hol adta be az illető az opciós kérvényt, mert a belügyminisztériumban nincs semmi nyoma.

F., Subotica. Az ön által beküldött nyugdij ügyben értesitjük, hogy az ügy a közegészségügyi minisztérium ujabb véleményével az államtanács elé került, minthogy azonban az államtanács szeptemberig nem tart ülést, csak szeptemberben lehet ebben a dolegban döntés.

K. F., Vel.-Becskerek. Bankösszeköttetésünk közlése szerint az ön sorsjegyét eddig még nem huzták ki.

K. I. St.-Bečej. A kérdezett cseh sorsjegyek érvényesek és árusithatók.

N. F. B. Nagyon primitiv versek.

G. F. 1900. Közölje cimét, hogy levélben válaszolhassunk.

Fürdőző. Tizenöt napi hazai gyógyfürdőn való tartózkodás esetén a visszautazás ingyenes. A megérkezésnél a jegyet az állomáson le kell bélyegeztetni, azonkivül a hatóságtól igazolványt kell szerezni, hogy tizenöt napig ott tartózkodott és a visszautazásnál a jegyet ujból le kell bélyegeztetni.

G. I. Versei gyöngék. Még nagyon sokat kell tanulnia.

ÓVJA AZ ARCÁT

a szappan káros hatásától, mert a szappan kiütéseket, foltokat, korai ráncosodást és egyéb bőrtisztátalanságot okoz. Az arcmosásra használja kizárólag az orvosok által ajánlott tökéletes párisi emunsio, a „Visagine“ Adelina Patti-t, amely az arcbőrnek állandó üdeséget ad és megszünteti minden bőrtisztátalanságot. Köszönőlevelek naponként érkeznek hozzánk. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és illatszertárakban üvegenkint 30 dinárért. Jugoszláviai főraktár: Zagreb, Gajeva ulica broj 8. 745

FELLENDÜL AZ ÜZLETE

ha csinos és izléses levélpapiron levelez!

Hogy a kisiparosok és kiskereskedők számára is megkönnyitsük, hogy olcsón szép és tetszetős nyomtatványokhoz jussanak, előnyárakat szabtunk meg kisiparosok és kiskereskedők számára.

Szállitunk
500 drb nagy levélpapirt, 500 finom boritékot
összesen **180** dinárért
és 1000 számlát 100 dinárért
összesen **280** dinárért.

Olcsóbb mint ha cégjelzés nélküli papiron levelez
Olcsóbb mint ha papirszeletekre irja a számláit

Minden nyomtatványt két vagy kivánatra három nyelven készitünk. — A szöveget mi leforditjuk.

Jó papir. — Izléses kivitel.

Vidékre a megrendelés napján elküldjük a nyomtatványt.

Szállitás utánvétel mellett.

MINERVA NYOMDA SUBOTICA

Zsiros és boros
HORDÓK 2776
állandó raktára
KRIX LAJOS
géperőre berendezett kádárüzemében, Subotica, Mazuranevićeva ul. 19.

Nem kell vacsorát főzni,
mert
orth. כשר
kitünő hideg felvágottat kaphat olcsón **Pfeifer-féle mészáros és hentes üzletben.** 4964

Száraz bükkhasáb
tüzifa
apritva, házhoz szállitva
40 din. 561
Weisz Dezső
fakereskedő. Pósta mellett

HOTEL CENTRAL
Egyetlen magyar szálló Bécsben, II., Tabor Str. 8|a.
Város központjában. 150 szoba. Hideg-meleg viz. Központi fütés. Telefon minden szobában. Rádió Kávéház. Magyar konyha. Kinó Szobaárak 5—6 Schilling. E hirdetésre hivatkozók 10 százalék kedvezményben részesülnek A szálló vendégeinek féláru szinházjegyeket veszünk. 545

Fogászati magánklinika
Dr. Carićević
Beograd, Poenkareova u. 10
Tel. 5—20.
Elvállal mindennemü fogorvosi munkát mérsékelt klinikai árakkal. **Fogtömés (Plomba) 30—60 dinárig. Aranyfogak 250—350 dinárig. Foghuzás 20—30 din.** 4871

A kávé akkor jó, ha friss!! 2524
Suboticán csak egy üzletben kaphat naponta négyféle friss pörkölt kávét.
SUGÁR MANÓ CÉGNÉL

Reményi fényképész
a nyári szezonra az összes fényképszeti munkákat ismét 25 százalékkal olcsóbban készitli. 2500

„DAMA“
FEHÉRNEMÜSZALON

A legujabb szabásu ingbugyik, hálóingek, kombinék, hozott vagy saját anyagból tüazsurral, ptypoennel stb.

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Legszebb és legolcsóbb
könyvkötői munkák
Berkes F. Béla
könyvkötészetében
SUBOTICA, Trg Fr. Ješe 5.
Barátok templomával szemben.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

ÖSSZEÁLLITOTTA
WASZINGER LICY APATIN

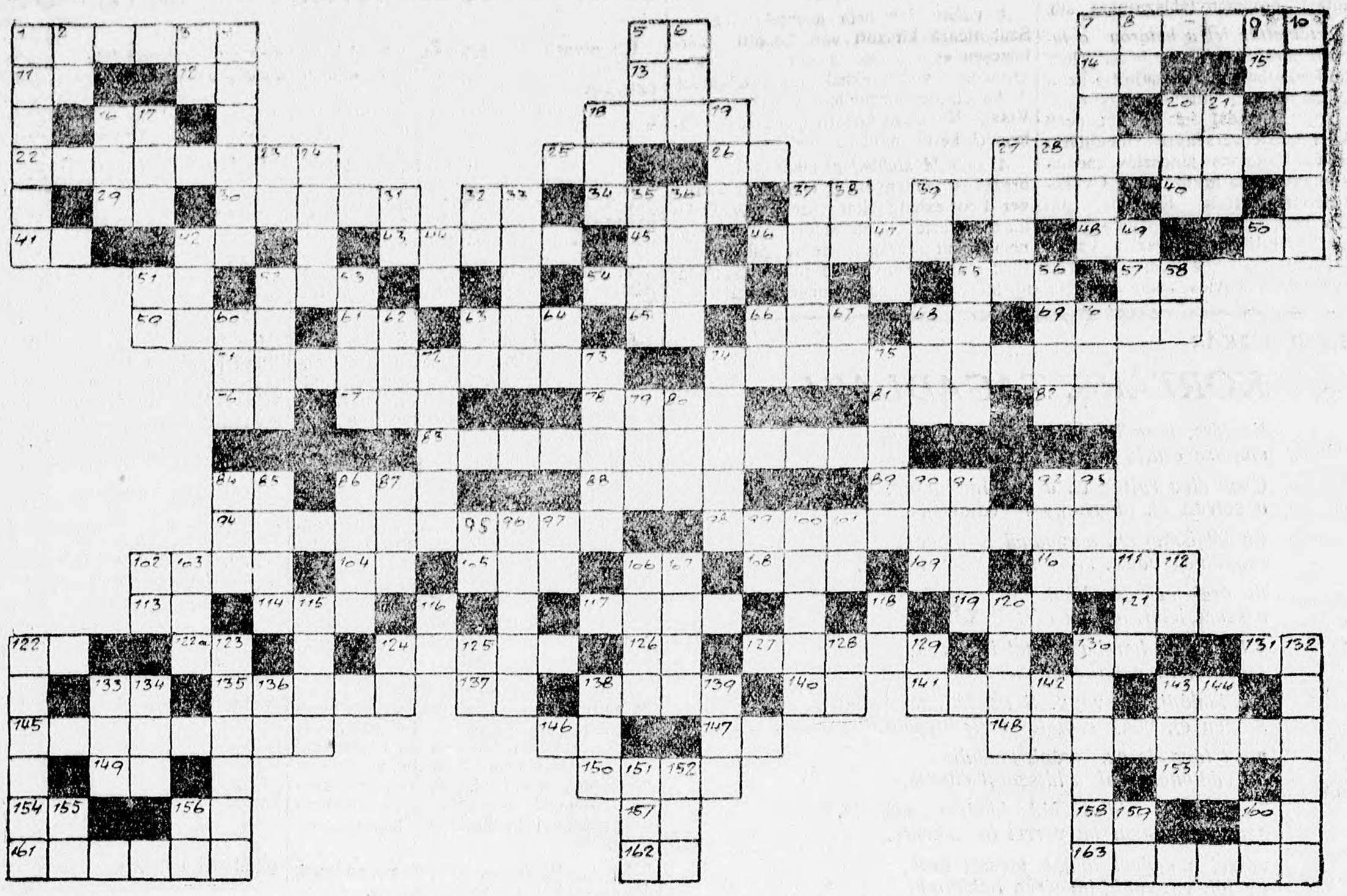

VIZSZINTES:

1. Csintalan szinonimája
5. Idegen nyelven feltételes szócska
7. A mohamedán élet aszkétikus irányának képviselői
11. Egy erdei állat
12. Határozói rag
13. Határozószó
14. Szerszám
15. Határozórag
16. Őriz szinonimája
18. Evvel képezzük a regmult időt
20. Nélkülözhetetlen füszer
22. Sziget az Atlanti Oceánban
25. Másnyelven igen
26. Folyadék
27. Vallásalapitó
29. Orvos neve előtt látjuk
30. Gyümölcs
32. Háziállat
34. Egyiptomi isten
37. Állóviz
39. Szerszám
40. Forditott német kettős magánhangzó
41. Időhatározószó
42. Egy mássalhangzot nivnak igy
43. Falvakat tesz tönkre
45. Két egyforma mássalhangzó
46. Az elitéltre mondják
48. Sporteszköz
50. Személyes névmás
51. Egész szinonimája
52. Férfinév
54. Ilyen figurák is vannak
55. Sok ilyet olvasunk az ujságban
57. Sir szinonimája
59. Ige parancsoló módban
61. Két mássalhangzó
63. Földmüvesek használják
65. A kő népies elnevezése
66. Görbe vonal
68. Német kettős magánhangzó
69. Történelmi korszak
71. Csak isten az
74. Az alvilág istennője
76. Egy vallás rövidítése
77. »V« utána téve madár
78. Női név becézve
81. »S« utána téve más nyelven lud
82. Német praepositió
83. Arany János egyik balladájának a cime
84. Visszafelé olvasva sok van az erdőben
86. Türelmes teszi
88. Ilyen termés még nincs
89. Aki ezt megiejti, az ... hozzá
92. Mint 84. vizsz.
94. Zarándokhely
98. Sokan azt hiszik, hogy szerencsétlenséget hoz
102. Néha a vajnak mellékize
104. Kettős mássalhangzó
105. Disznóóléskor van
106. Mint 104. vizsz.
108. Betörők nyitogatják
109. Mint 14. vizsz.
110. Kikötő a Keleti-tengernél
113. Egy mássalhangzó neve
114. Nagyit szinonimája mássalhangzói
117. Kettő van minden embernek
119. Az ujságban sok van
121. Ilyen terület is van
122. Mint 57. vizsz.
122. a. A daru fele (szójáték)
124. Mesebeli alak
126. Idegen nyelven helyhatározószó
127. Sok száll az ég felé
131. Mint 51. vizsz.
133. Kötőszó
135. Mesél szinonimája
137. Ezen terem a gyümölcs
138. Sokan szeretnék, ha mindig tele volna
140. Menni angolul
141. Minden házban van
143. Hivatalnok teszi
145. Egy ásványviz neve
146. Kornak rövidítése
147. Kötőszó
148. Irat idegen nyelven
149. Kereskedelmi rövidités
150. Olyan teszi, akinek pénze van
153. Német praepositió
154. Mint vizsz. 121.
156. Két egyforma magánhangzó
157. Mássalhangzót utána téve tüskés állat
158. Kettős mássalhangzó
160. Enélkül nem történik semmi
161. Ebédnél szervirozzák
162. Két egyforma mássalhangzó
163. A férjek nem szeretik ha borsós

FÜGGŐLEGES:

1. A kicsi szinonimája
2. Névelő
3. Mint vizsz. 154.
4. Ilyen viselet is van
5. A napnak egy része
6. A fiatalság szeret i
7. Kincséről hires
8. Személyes névmás idegen nyelven
9. A körnek egy része
10. Erejéről hires
16. A hét vezér egyike
17. Út szinonimája
18. Fém
19. Hangnem
20. Butorok tönkretevője
21. Határozószó
23. Betiltott pesti napilap fel .szerkesztőjének monogramja
24. Háboruban fontos szerepet játszik
27. Női név népiesen
28. Két másalhangzó
31. Konzerválásra használják
32. Favágásnál használják
33. Már Noe idejében volt
35. Ilyen ucca is van
36. A házastársakat ez köti össze
37. A leggyorsabb fényképész
38. Fém
39. Japán teaházi leány mássalhangzói
42. Ilyen kő is van
44. Határozórag
47. Minden embernek van
49. Kultura terjesztő
51. A kornak egy része
52. Az értékpapir is ki van ennek téve
53. A nyul csak a közepéig fut be
55. Szárnyas idegennyelven
56. Az alföld költöies elnevezése
58. Népiaj
60. »t« utána téve, halál államnyelven
62. Talál szinonim
63. Felkiltószó
64. Kötőszó idegen nyelven
66. Kicsinyitő rag
67. Magánhangzót közéje téve, hasadék szinoszim
68. Családtag
70. Ékezettel a magyar spión
72. Ilyen polgár is van
73. Utolsó betüje helyett »s«, a vándor keresi a sivatagban
74. Első betüje helyett »v«, látogatás idegen nyelven
75. Másszóval személy
79. Ékezettel vizinövény
80. Nép fonetikusan
84. Indiában a dadákat hivják igy
85. Festő teszi
86. Ilyent vittek háboru alatt a megszálló csapatok a polgárok sorából
87. Ige parancsoló módban
90. Magánhangzót közéje téve, hordjuk
91. Ha kettő van, egy sok
92. Haragos ember vére hamar . . .
93. Vonatkozó névmás
95. Határozószó
96. Ilyen kor is volt
97. Baj, ha elmeszesedik
99. Gyümölcsből készül
100. Az ember biztositéknak adja
101. Mint függ. 97.
102 Nevelő
103. Ilyen bosszu is van
106. Testünknek egy szerve
107. Hallása különféle érzéseket vált ki az emberben
111. Töltés szinonim.
112. A111. függ. véd ez ellen
115. Ige parancsoló módban de főnév is
116. A komondor is ez a házban
118. Indulatszó
120. Magánhangzó utánna téve, itt kapja a gyermek első kiképzését
122. Amerikaiak vagyont költenek erre
123. Bolygó
124. Állati lakhely
125. Állati hang
128. Légköri csapadék
129. Magánhangzót közéje téve, ilyen nő is van
130. Önfejü szinonim.
132. Drága mint a . . .
133. Temetőben sok van
134. Napszak
136. Igekötő
138. Ilyen hadsereg is van
139. Kötszer (fonat)
142. Mássalhangzót utánna téve öregek kisérője
143. Fohász szinonim.
144. Sok sötétben ilyent lát
151. A napnak egy része
152. Szakácsnő teszi
155. Határozó szó
156. Két magánhangzó
159. Kettős mássalhangzó
160. Visszafelé olvasva házi állat

Üzletem áthelyezem volt Sugár Béla főtéri üzlethelyiségébe

A raktáron lévő **francia és más gyártmányu árut** minden elfogadható áron kiárusitom. **Miška Pančić Subotica, Huspiac**

Tudja mi az ujság?

Megnyilt Bürger Koszta gummi gőz vulkanizáló mühelye Velikibečkereken

Kralja Petra trg 2., a Vojvodina szállodával szemben, a Bukovác ház udvarában

Legmodernebb berendezésével vállal és javit *garancia* mellett autó kerékköppenyeket, gummitömlöket, hócipőket, sarcipőket. — A munkákat elsőrendü specialis szakmunkások végzik BÜRGER KOSZTA személyes felügyelete mellett, aki 4000 kilométerig *garantál* minden nála javitott autóköppenyért és gummitömlőért.

Minden autótulajdonosnak saját érdeke, hogy tegyen próbarendelést.

Elv: Jó munka, olcsó ár! 5862

VADDISZNÓ jegyü EKÉK

ÉS TARTALÉKRÉSZEK

VETŐGÉPEK és MŰTRÁGYASZÓRÓK

BORPRÉSEK és SZŐLLŐZUZÓK

ARATÓGÉPEK és SZÉNAGYŰJTŐK

Mc CORMICK TRAKTOR

CSÉPLŐGÉPPEL

egyéb gazdasági gépek, mindenféle vasáru és gépolajok állandó nagy raktára

KOLOMAN SENEŠ SUBOTICA

TELEFONSZÁM 73. 5548

KANADA 5837

Mezei munkásokat nyári munkára

magyarokat vagy **németeket**

szállitanak julius végéig Beográdból

a legnagyobb, leggyorsabb és legkényelmesebb

CUNARD LINE

WHITE STAR LINE

ÉS

RED STAR LINE

gőzösök

Levegös és tágas III. osztályu kabinok

Ingyen és gyorsan szolgál felvilágositással:

JUGOSLAVIA EXPRESS AGENTIE R. T.

Jugoszláviai vezérképviselet Zagreb

Beograd Karadjordjeva ul. 95.

Vel. Bečkerek Svetosavska ul. 601.

Felülmulhatatlan

DR PIERRE

fogpaszta és szájviz

Határozottan csak ezt kérje. Kapható minden jobb illatszerkereskedésben, drogériában és illatszertárban 4763

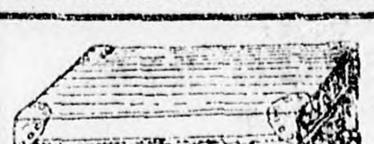

Saját készitményü böröndök, aktatáskák, kaszéták legutolsó divatu ridikülök és az összes bőráruk óriási választékban

SCHLAGER HENRIK böröndös és bőráru üzletében

Subotica, Aleksandrova ulica 1. kapható. 5590

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Szerfelett drága“

Helyesen megfejtették 32-en. Könyvjutalmat nyertek: Beke Margit Beograd, Frankopanova ul. 28. Vitek Vilma Pot. Sv. Nikola. 3. Licht Jóska Subotica.

Rejtettkép.

Hol van a Karcsi?

A mult vasárnapi számban az elkésett utast megtalálták 64-en.

Az első dijat, egy monogrammot 10 különböző fazonban Leopold Sámuel sentai üzletéből a hozzávaló dörzsölővel és festékkel Markovics Jolán Sombor Milana Toplica 5, nyerte meg, aki sziveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a *monogrammot*.

A második dijat, egy doboz valódi Astra körömiakkot Nagy Bertalan suboticai gyógyszertárából Novák Ilona Zagreb nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

ZSÁK

ZSINEG

PONYVA

kender és manilla kévekötő fonalak, tüzoltó- és cséplőgép tömlők, ponyvakölcsönző intézet. Kárpitos kellékek, butorszövet, afrique, lószőr, pehelytollpótló stb. Szőnyeg és linoleum nagy választékban ENGROSS, EN DETAIL.

Weitzenfeld és Társa Subotica

Detail Városi bérpalota. — Telefon 192.
Engross Wilsonova ulica 7. — Telefon 190.

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

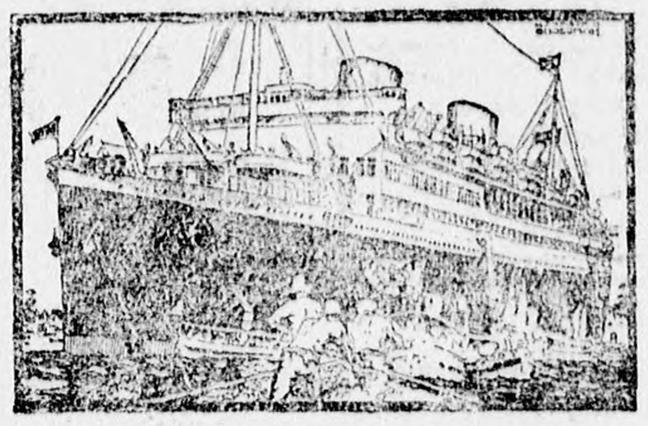

Rendszeres személy- és áruforgalom

Hamburg—Cherbourg—Soupthamtonból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Soupthamton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ággyal

Kényelmi Gyorsasági Biztonsági

Jugoszláviai vezérképviselet:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseletek: Beograd: Karagjorgjeva ul. 91. **Ljubljana**: Kolodvorska 26. **Vel. Bečkerek**: Princese Jelena Obala br. 7. Sürgönycim: **„Roymailpac“. Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és Gružban. Sürgönycim: „Prometna Banka“. Split: Diokleciianova obala 8. Metković: Ivo Veraja.** 3169

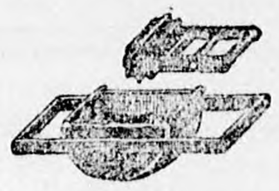

Paszirozógépek

(Áttörőgépek)

BARZEL

VASKERESKEDÉS SUBOTICA

KUNETZ HÁZ

Utánzatoktól

óvakodjunk

Valódi francia

LION NOIR CIPŐKRÉM

Főraktár:

Kaufmann Hermann bőrkereskedőnél

Subotica, uj helyiség volt „Narod“ kávéház helyén

Nagy raktár

mindennemü butor börökben

1893

A LÉTEZŐ LEGJOBB GYÓGYMÓD!

A VILÁG LEGSZEBB FÜRDŐHELYÉN!

Beteg Ön? Akar meggyógyulni? Ugy utazzék rögtön

BLED-be (Veldes)

Prospektust dijmentesen küld a
Sonnenheil-anstalt „RIKLI“ Bled (Jugoslavija) (Oberkrain) Idény május 15-től október 1-ig 5441

NE LOPD A NAPOT!

inkább épits magadnak rádió apparátust, mert az épités oktat, a kész rádióapparátus szórakoztat. *Rádióalkatrészeket* a világhirü **„BROADCASTING“** sémával, rajzzal és szakmérnöki utasitásokkal

Konrath d. d. cégnél Subotica, Pašićeva ulica 1. sz.

kaphatni. Árjegyzék ingyen és bérmentve! Képviseletek és lerakatok, hol gyári áron árusitanak: **Staribečej: Schumacher Rezső cég. Velikakikinda: Szervo János ékszerész. Sombor: Rózsahegyi József mechanikus Krekova ulica 13. Novivrbas: Kohl i Orth. Horgoš: Reisz Antal. Zagreb: Jugoradio k. d. Zrinjski trg 1.**

5430

Uj
CITROM
viszonteladók részére legolcsóbban beszerezhető
Ceizler Károly
cégnél Subotica
5427

FIGYELEM! 5424
Templom-, szobafestést és mázolást a legmagasabb igényeknek megfelelően a legolcsóbban végzi:
HORVÁTH ALMÁSKI JÓZSEF
Subotica,
Skotus Viator ulica 75.

Mérlegképes könyvelőnő
bank, müszaki és gabona szakmában jártas 16 évi gyakorlattal **állását változtatni** akarja. Megkeresések: **PALLAS REKLAM SUBOTICA** 5734

Kettősbirtokosok és utazók figyelmébe!
Állandó 4769
autójárat
Subotica és Magyarország
között
Bármely időben rendelkezésre áll
Autószám: 165 és 245
Állandó vizummal ellátva

Cipészüzletem
áthelyeztem Karadjordje tér 5 sz. alá, a volt Bébé cipészüzlet helyiségébe.
Az összes raktáron levő árut mélyen leszállitott árban árusitom és **megrendeléseket nagyon olcsó áron vállalok.**
Kérem a nb. vevő- és rendelőközönség szives pártfogását.
Ugyanott két berendezés üvegálvánnyal eladó.
Thurzó cipészmester.

Olcsó fogászat
minden
hétfő, szerda és pénteken
d. e. 8-10-ig, d. u. 1-2 és 6-7-ig
Subotican
Jelačićeva ul. 1., I. emelet
Karadjordjev trg sarkán
Rudič kitérővel szemben
22 karátos aranykorona 200 D.
Double korona 100 dinár
Fehér fog 50 dinár
Fogbuzás 20 dinár

Gyenge férfiaknak (impotenseknek) bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár)
1 számu postafiókbérlet.
8952

Cipő- és cipőfelsőrészkészitést
a legmodernebb kivitelben és a legjutányosabb árban vállal **Bedrušian Ničanné Német Anna,** Subotica, Trumbićeva 2. Gimnáziummal szemben
4407

Látogassa meg a Magyar Nemzeti
Cserkész Nagy-tábort
5672
Budapest, Ujpesti Népsziget-en julius 11-től 23-ig. 10.000 cserkész országos cserkészversenye, kiállitás, tábori mozi, szinház stb. 50 százalék vasuti és vizumkedvezmény.
Felvilágositást ad minden menetjegyiroda és a Nagytábor Iroda Budapest, VI. Révai-u. 10.

BŐRGARNITURÁKAT
szalóngarnitúrákat ugy ujat, mint régi fölfrissitéseket szakszerüen és az eddiginél is jutányosabban készit 2076
Nagy Gyula, kárpitos
Subotica, Sokolska ul. 16

38 éves, nős, gör. kel.
gyógyszerész
asszisztens 5643
állandó alkalmazást keres
beszél szerbül, németül és magyarul. Főnöki ajánlat.
DAMJANOVIĆ
Jugovica-gyógyszertár Novisad

Szolidárakat! Nyári szezonra ruháit **festesse vagy tisztittassa Szudarevits Albertnál** Subotica, Skotus Viator ul. 34. (Főposta során.) Figyeljen a cimre! 3417

CERTUS HIDEGENYVIPAR
Berlin-Hamburg-Drezda
Vajdasági vezérképviselője:
PRANDELL RUDOLF ES FIA
Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

Certus *hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve,* minden tekintetben felülmulja a táblaenyvet.
Certus kötőereje a legnagyobb és abszolut vizálló
Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.
Certus hideg vizben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegiteni. **Fütőanyagot takarit meg.**
Certus minden kulturállamban **kiszoritja a táblaenyvet,** mert előnyeit a modern ipar felismerte
Certus asztalos-, esztergályos-, butorüzemekben, vagongyárakban nélkülözhetetlen.
Certus az egyetlen enyv, melyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók épitésénél használnak.
Certus mint erős és vizálló enyv **a legjobb minden épület- és butorasztalos enyvezésnél is.**
Certus használata a leggazdaságosabb, — **1 kg porból 3 kg enyvmasszat** Fütőanyag nem kell.
Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni
474

Néhai Pollák Lajos örököseinek tulajdonát képező VII. kör Zrinjski tér 18. sz., a.
ház
szabad kézből örök áron eladó.
A házban van 3 **utcai szoba,** az egyik alkovval, **3 udvari szoba, fürdőszoba, előszoba, konyha, éléskamra, két nagy pince, házmester lakás, istálló kocsiszin, vizvezeték, 677 négyszögöl kert.**
Feltételek iránt érdeklődni lehet a tulajdonosoknál, valamint **dr. Singer Simon, dr. Krischáber Gyula és dr. Bán Lajos ügyvédeknél** (VIII. kör Aleksandrova ul. 5. sz.) akik a ház eladásával megbizattak.
5520

Füstölt és sózott
szalonna
nagyobb tételekben jutányos áron kapható
Dudás József hentesnél **Subotica**
5710

Gummitalp és gummisarok
Rossz időben egyáltalán nem luxus, ha „Palma"-t hord cipőjén, jó időben a szandáljan, mert a járás ezzel kellemes és ruganyos és igy minden takarékos és praktikusan gondolkodó embernek szüksége van erre
Miért? Mert tartósabb és olcsóbb, mint a bőr.
Tegyen kisérletet és gyorsan arra a meggyőződésre jut, hogy nem is szabad „Palma" nélkül felvennie cipőjét.

Dr. Farkić
gyógyintézet, BEOGRADBAN
Kezel:
Idegbetegségeket: neurasztenia, hisztéria, epilepszia, nemi sifilis, bénulások, isiasz, stb.
Sebészeti-ortopéd megbetegedéseket: hátgerincgörbüléseket, izületi és csonttuberkulózust, csontsérülések, testi hibák stb., azonkivül reuma, skrófli, elhizas, vérszegénység.
Vizgyógyintézeti kezelések: (hidroterapia) villamossággal (4 fülkés fürdő), mesterséges napfürdő (kvarc), szénsavas fürdő, eredeti pöstyéni iszap, medikó-mechanika, ortopéd-kezelés, masszázs.
Vizsgálat és kezelés Röntgen-sugarakkal.
Az intézet orvosa: Dr. C. Kajon sebészeti ortopédorvos.
Az intézet nyitva: reggel 7-től 12-ig, vasárnap és ünnepnap csak délelőtt.
Árak: külön szoba 150, 2-3 ágyas szoba 120 dinár naponkint.
Felvilágositással szolgál az intézet Beogradban, Knez Mihajlova venac 28, a Kalimegdannal szemben. Telefon 5-89.
9808

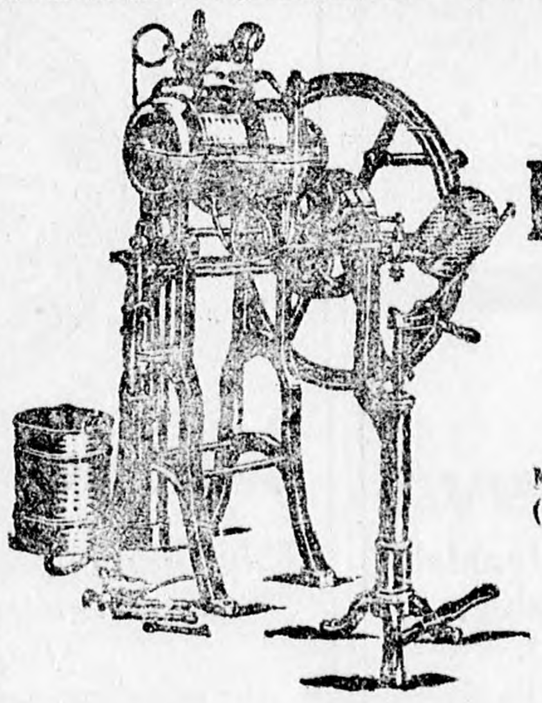

Szénsav-ipar
PHILIPPOVIĆ ÁDÁM
készit csakis kokszból vegyileg tiszta és szagtalan szénsavat
(saját gyárak Zemunban és Novisadon) szikvizgyár berendezések.
Nagy választék csakis uj aparátusokban. Szódavizes és kraherlis üvegek (Hölzle gyártmány). Sör kimérő aparátusok vendéglősök részére és sörtöltő aparátusok.
Mindenféle pincészeti cikkek és üvegkupakok staniolból szénsavas fürdőberendezések kórházak és szanatóriumok részére

Szénsavgyár és mintaraktár:
ZEMUN, PRIVOZNA CESTA
TELEFON 93. (INTERURBAN)

Főlerakat és központi iroda:
PANČEVO, TELEFON 278.
Hajóval egy órányira Beográdtól
5863

5764
Eredeti MWM
Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legjobbak
Jugoszláviában 60 gép üzemben — Vezérképviselet:
BÁRDOS ÉS BRACHFELD NOVISAD Željeznička ul. 105/107

VÉGELADÁS! Szakmaváltozás miatt VÉGELADÁS!

kiárusitjuk

férfi-, női- és gyermek-, alacsony és magas, lakk, bőr, antilop fekete és szines

cipőkészletünket minden fazónban.

HÁZICIPŐK bőrből és filcből **SZANDALOK** kettős talppal
HARISNYÁK csak finomabb minőségben

Az áru elsőrendü hazai és külföldi gyártmány. Különösen ajánljuk brokát és atlasz cipőinket, amelyek oly olcsók, hogy házicipőnek is használhatja. Amerikai magas férficipőinket fekete és szines bőrből.

BESZERZESI ARON ALUL!

Kereskedők figyelmébe! Egyes tételeket nagyban is árusitunk rendkivül olcsó áron.

PARAĆANIN i STOJANOVIĆ BEOGRAD

Knez Mihajlova 28. 5864 Telefon 25—49

SCHLICK-NICHOLSON

GÉP-, VAGON- ÉS HAJÓGYÁR RT.

BUDAPEST

Eladási helyek és raktárak Jugoszlávlában:

BEOGRAD: Karadjordjeva ul. 101. a pályaudvar érkezési oldalával szemben.

SOMBOR: Ljudevit Földvárinál, Trg Kraljice Marije 1

VRŠAC: Artur Zoffmannál, Trg Kralja Petra 13

Mindennemü és nagyságu:

Gőzcséplőkészletek
Gőzgépek és kazánok minden nagyságban
Nyersolajmotorok légsüritővel és légsüritő nélkül
Szivógázmotorok
Vágóhidak és hütőtelepek
Bányaberendezések
Vaggongyártás
Hajóépitészet stb.

Kedvező fizetési feltételek.

4939

VOJVODINAI IPARKIÁLLITÁS NOVISADON

1926. augusztus 1-től 10-ig

Több iparegyesület kivánságára — melynek tagjai még nem jelentkeztek, de részt óhajtanak venni a Kiállitáson — a Végrehajtó Bizottság a jelentkezési határidőt folyó évi julius 10-ig meghosszabbitotta. 5626

UTAZÁSI IGAZOLVÁNYOK elárusitása már megkezdődött és azok a mi meghatalmazott ügynökeinknél **20 dinárért kaphatók**

A KIÁLLITÁSON NAGY SORSJÁTÉK MÜKÖDIK

melynek nyereményeit a Kiállitás legszebb tárgyai képezik **a sorsjegy ára 10 dinár**

A KIÁLLITÁSI KATALÓGUS 10000 PÉLDÁNYBAN folyó évi julius hó 10-én hagyja el a sajtót és aki abban hirdetést óhajt közzétenni, küldje be a szöveget és klisét legkésőbb julius hó 1-ig. A hirdetések dija igen mérsékelt

Minden információt megad a Kiállitási Iroda

Vásároljanak mindannyian igazolványainkat és sorsjegyeinket

Amerikai manillát és kenderkévekötőt ajánl a FONÓ- és KÖTÉLVERŐGYÁR RT., ODŽACI

Manilla 1 kg. 320 folyóméter din. **22·—**
Kenderkévekötő 500 „ „ **24·—**

1 drb. SZEKÉRMÉRLEG
1 drb. SERTÉSMÉRLEG
raktárról szállitható rendkivül előnyös áron

SEBESTYÉN J. MÉRLEGGYÁRA SUBOTICA

PALIČKI PUT 154. 2501

JUNIPER

speciális módon, boróka kivonattal, szibériai fenyőtüolajjal, menthollal készitett zöld sósborszesz

JUNIPER

hatásra nézve bármely más sószborsesz három üvegjének hatásával feiér.

JUNIPER

elismert legjobb háziszer, amelynek egy házból sem szabad hiányozni

Kapható gyógyszertárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben

Autótulajdonosok figyelmébe!

Értesitem a t. közönséget, hogy üzememet megnagyobbitottam és modernül berendezett

autógarázzsal bővitettem ki

amelyben vállalok: **autó- és autómotorjavitást, uj autórugókészitést és javitást, lakkozást és kárpitosmunkát, valamint autókarosszériakészitést és javitást.**

Vállalok továbbá traktorok, motorcsónakok és stabilmotorok javitását. Autógarazsirozást, autók mosását és tisztántartását vállalom.

MLADEN MOGIN, NOVISAD, TEMERINSKA ULICA 49

5632

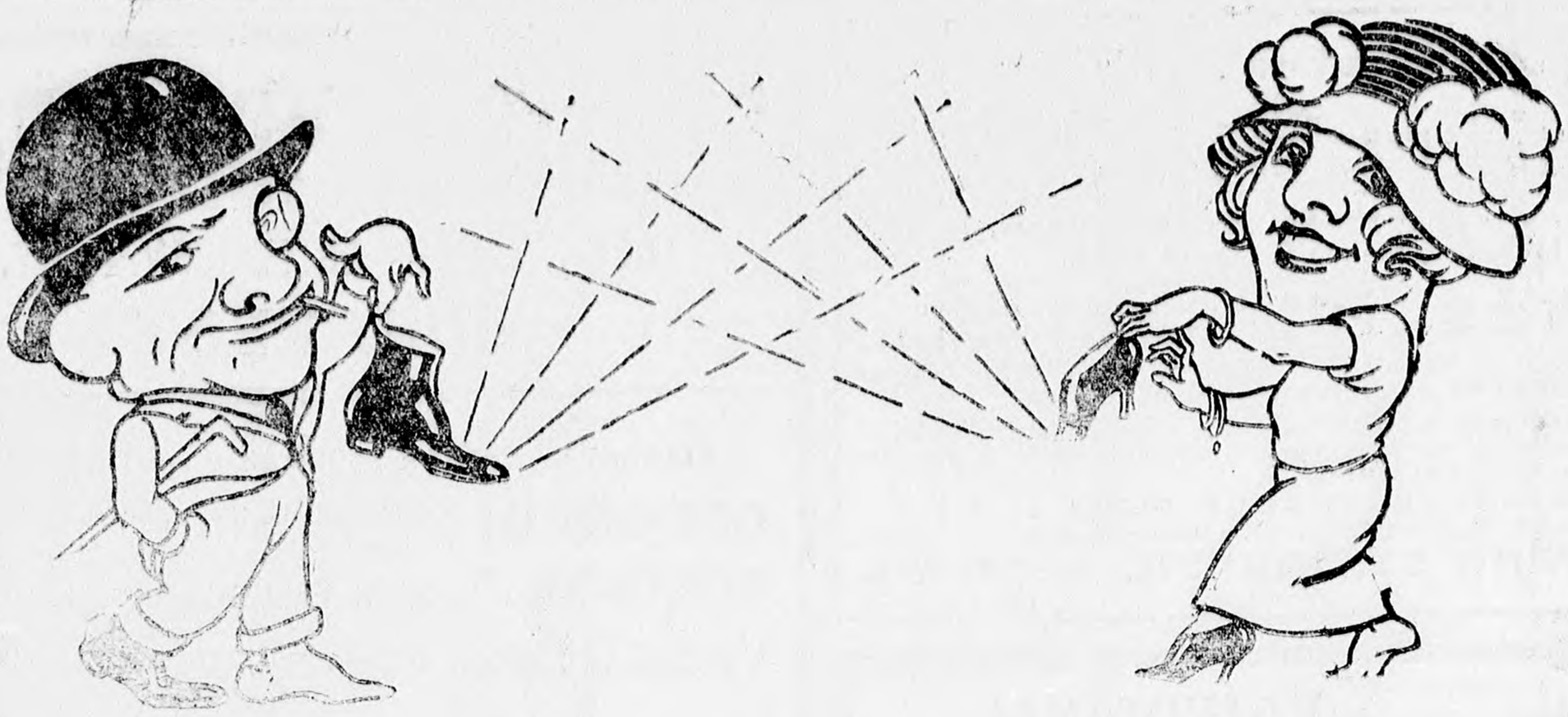

Brill Vegyészeti Gyár R. T. Beograd

Brill

Csak ha BRILL-t használ, lesz a cipője gyorsan és fáradság nélkül fényes. Az elérhetetlen minőségénél fogva a használatban BRILL 50% megtakarítást jelent más hasonló gyártmánnyal szemben

Készül az összes szinekben u. m. sárga, fehér, piros, narancs és fekete szinben.

A cipő vámja

Jelenleg átlagban 50%
Az a terv, hogy ezt még felemelik
A vámemelés a cipő megdrágulását vonja maga után
Az a vállalat, amely a vámemelésre számit, nagy összegeket tog keresni a meglevő készleten
Mi nem tartozunk azok közé, akik ezt a helyzetet kihasználják
Mi segiteni akarunk összes vevőinken
Lehetővé tesszük mindenkinek, hogy olcsó cipőhöz jusson
Mától kezdve a nyári cipőket leszállitott áron árusitjuk

A mi vevőnk - a mi urunk!

Bata